

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra slavistiky – sekce polonistiky

Marek Folwarczny

III. ročník – prezenční studium

Obor: Polština se zaměřením na hospodářko-právní a turistickou oblast (PHP)

**Vybrané problémy při překladu polských filmových dialogů do češtiny na
příkladu polského filmu *Loutka***

**Selected problems with translation of polish film dialog to czech demonstrated
on polish film *The Doll***

**Problemy translaticzne powstałe przy tłumaczeniu listy dialogowej na
język czeski na przykładzie filmu polskiego *Lalka***

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Paní Prof. PhDr. Marie Sobotková CSc.

OLOMOUC 2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl všechny použité prameny.

V Olomouci dne 22. 3. 2012

Podpis

Děkuji Paní Prof. PhDr. Marii Sobotkové, CSc., za odborné vedení mé bakalářské práce, za rady a prokázanou trpělivost.

Podpis

Obsah

Úvod	5
1 Vznik a formování polského kina a filmu	6
1.1 Polské kino a film po druhé světové válce	8
1.2 Autor knihy <i>Loutka</i> - Bolesław Prus	11
1.3 Pozitivismus	13
1.4 Dějiny Polska - vliv na život a literární tvorbu v době pozitivismu	19
1.5 Analýza románu <i>Loutka</i>	23
1.6 Vznik filmové adaptace románu	29
2 Překlad dialogové listiny	40
3 Analýza problémů překladu textu a konečné porozumění filmu	165
českým divákem	
3.1 Translatologie	165
3.1.1 Překlad	166
3.1.2 Co s titulem literárního díla?	168
3.1.3 Kodifikace	169
3.1.4 Jazyková správnost	171
3.2 Příbuznost polštiny a češtiny	172
3.3 Frazeologismy	175
3.4 Jazyková etiketa v překladu	176
3.5 Překladatelské problémy ve filmu <i>Loutka</i>	179
3.6 Tvorba titulků	183
4 Závěr	187
Seznam použitých zdrojů	188
Anotace	189
Seznam příloh	190

Úvod

Tato bakalářská práce má za úkol přiblížit polské reálie v době pozitivismu, objasnit podmínky vzniku literární předlohy a polského filmu Loutka. Dalším cílem je překlad polských filmových dialogů do češtiny, dále pak zpracování titulků k filmu Loutka a nastínění problémů, které jsem v průběhu této práce vyřešil.

V první části je zachycena historie vzniku polského kina a filmu, dějiny, které ovlivnily vznik literární předlohy a pozitivistického autora Bolesława Prusa. Následně jsem se zaměřil na porovnání literárního díla s filmem a na samostatný film (režie, obsazení, role, dialogy a kritiku).

V druhé části se nachází překlad filmového díla.

Třetí část je věnována analýze problémů při překladu polského originálu textu dialogů a jejich překladu do češtiny; poté sleduji, jak můj český překlad dialogů přispěl českému divákovi, aby porozuměl polskému filmu. Tato část obsahuje pohled na translatologii, překlad a příbuznost českého a polského jazyka. Zaměřuje se na frazeologismy, pozdravy, oslovení, zdvořilostní fráze, nadávky, urážky a archaismy, které jsou součástí problémů spojených s překladem filmových dialogů a tvorbou titulků. Dále v této části uvádím problémy spojené s překladem filmu Loutka a postup při jejich řešení v práci s titulky.

Závěr obsahuje stručnou shrnující charakteristiku bakalářské práce, postup při práci s překladem, tvorbou titulků, citace a osobní poznatky týkající se vzniku této práce.

1 Vznik a formování polského kina a filmu

Polské kino (1895- 1918)

První projekce filmů na polském území probíhaly pomocí Edisonovy aparatury (cynetografu) 18. 7. 1896 ve Varšavě. Další filmové ukázky se objevily o dva týdny později v Lodži v Helenově v exkluzivním parku pro elitu a v září ve Lvově.¹ Zajímavostí je, že první cyklus představení původně naplánován na čtyři dny v Krakově trval déle než dva týdny. Vždy, když se objevily nové filmy produkce bratrů Lumièreových, publikum vnímalo tyto filmové ukázky nejen jako technickou zajímavost, ale také jako zdroj informací o okolním světě.²

Prvním polským celosvětově uznávaným průkopníkem a teoretikem v oblasti filmu byl Bolesław Matuszewski (1856-1943), syn učitele, který se dlouhou dobu zabýval fotografií.³ Dalším vynálezcem byl Kazimierz Prószyński (1875-1945). Jeho největším úspěchem byl (pleograf) – fotografický a projekční aparát, pomocí kterého již od 1895 roku realizoval krátké filmy. Toto datum můžeme považovat jako začátek kinematografie na polském území.⁴

Období formování filmového života

Dalšími průkopníky polského kina byli bratři Władysław a Antoni Krzemińscy, kteří v prosinci 1899 založili v Lodži v prostorách bývalé restaurace první kino tohoto druhu. Působilo po dobu tří měsíců pod názvem *Gabinet Iluzji*. Jedno představení trvalo padesát minut a diváci zhlédli čtyři filmy. Filmové plátno bylo dva metry dlouhé a program se měnil každý týden. Později bratři Krzemińscy zřídili další kina v Radomi, Włocławku, Čenstochové. V roce 1901 zakoupili v Paříži nový projektor a nové filmy. Začalo období filmových seancí, které tito bratři organizovali v různých městech jako: Kalisz, Białystok, Lublin, Wilno. Tímto způsobem vzniklo putovní kino. Cena lístků se pohybovala od 35 kopějek po 5 rublů za místo v lóži. Titulky filmu byly ve francouzštině, a proto vedle filmového plátna stál konferenciér, který tlumočil obsah filmu.

V roce 1902 jeden z bratrů zakoupil v Paříži novou aparaturu ručně malovaných filmů ateliéru Pathé. Divákům se tyto filmy velmi líbily a měly velký

¹ Lubelski, T.: *Historia kina polskiego*. Chorzów, Videograf II 2008, s. 20.

² Ibid.: s. 21.

³ Ibid.: s. 22.

⁴ Ibid.: s. 25.

úspěch.⁵ V roce 1903 bratři zahájili provoz kina Bioscop ve Warszawě. V hledišti bylo 260 míst k sezení, promítané filmy měly délku 500 - 600 m a program se měnil každý den. Od roku 1904 začali bratři pracovat odděleně. Vydali se na cestu po Rusku (Moskva, Archangelsk, Jekatěrinburg, Samara, Sibiř, Tobolsk, Irkutsk ad.). Teprve v roce 1909 unavení cestováním a dobrodružstvími se usadili v Čenstochové, kde založili kinematograf *Odeon*. Postupně pak ve větších městech vznikala další kina.⁶

Začátky filmové produkce

První krátké filmy vznikají v období od 1895 do 1902 roku. Hlavními propagátory filmu byli Piotr Lebedziński, Piotr Bolesław Matuszewski a Kazimierz Prószyński. Od roku 1907 – 1909 dochází k rozvoji filmové produkce. Majitelé kin jsou od této doby novými filmovými producenty a zavádí dvě zásadní změny. První bylo odstoupení od systému prodávání filmových kopií a druhou prodloužení metráže filmů. Obě tyto změny přispěly k většímu zájmu náročného diváka o film a kino.⁷

V tomto období vznikly také dva první polské hrané filmy. *Pruska kultura*, avšak tehdejší císařská vláda nedala souhlas k jeho projekci. Teprve v září 1914 roku se tento film poprvé promítal na filmovém plátně ve Varšavě.

Tento film byl považován za ztracený až do roku 2000. Celá kopie byla nalezena teprve v pařížské filmotéce. Nalezli jej manželé Małgorzata a Marek Hendrykowscy. Je to nejstarší zachovaný polský film. Druhým filmem je sedmiminutová komedie *Antoś pierwszy raz w Warszawie* natočený v roce 1908. Hlavním hrdinou je venkovan a jeho dobrodružství ve velkoměstě.⁸

V druhé dekádě dvacátého století vznikl nový druh filmů, které se staly charakteristickými pro polské kino a byly adaptací klasické národní literatury. Producentem, jenž měl vizi budoucí kinematografie a řídicí schopnosti, byl Aleksander Hertz. Tento mimořádně schopný člověk založil největší polský filmový ateliér *Sfinks*, který fungoval až do roku 1939. V tomto ateliéru chtěl současně uskutečnit tři filmové adaptace. První adaptací měl být *Pan Tadeusz* Adama

⁵ Ibid.: s. 27.

⁶ Ibid.: s. 28.

⁷ Ibid.: s. 30.

⁸ Ibid.: s. 31.

Mickiewiczze, druhou adaptací *Meir Ezofowicz* Elizy Orzeszkové a třetí *Pracownice igły* Zygmunta Przybylského. Nakonec byl natočen pouze jeden film, a to *Meir Ezofowicz*.⁹

1.1 Polské kino a film po druhé světové válce

Během druhé světové války došlo k výraznému poškození polské infrastruktury. Většina polských kin byla zničena. Pouze každé čtvrté kino zůstalo nedotčené. Teprve po pěti letech byl stav polské kinematografie přibližně stejný jako před válkou.

Ve filmové oblasti přežila pouze hrstka odborníků s předválečnou praxí. Jiné státy ve srovnání s Polskem nebyly tak zničené válkou, a proto se polské kino a film ve srovnání s nimi rozvíjely pomaleji. Pro filmaře bylo složitým problémem najít vhodný námět pro budoucí filmy s ohledem na cenzuru.

Prvním filmem, který byl cenzurován, byly *Zakazane piosenki* Leonarda Buczkowského z roku 1946. Film představuje jako hlavní hrdiny vojáky AK (Armii Krajowej), kteří se stali symbolem suverenity. Všechny válečné události kromě těch, ve kterých je vidět utrpení lidí v koncentračních táborech, byly po válce tabu. Změnilo se poválečné myšlení Poláků, sentimentalita a oddanost vlasti. Hrůzy války odezněly spolu se *Zakazanymi piosenkami*. Nastala nová éra polského filmu padesátých let 20. století. Byly natočeny filmy jako:

Celuloza Jerzyho Kawalerowicze, *Pokolenie* Andrzeje Wajdy ad.

V roce 1955 vzniká *Polska Szkoła Filmowa*. Mezi poválečné absolventy narozené ve dvacátých letech patřili dnes uznávaní filmoví režiséři jako: Wojciech Jerzy Has, Jerzy Kawalerowicz, Tadeusz Konwicki, Kazimierz Kutz, Janusz Morgenstern, Andrzej Munk, Stanisław Różewicz a Andrzej Wajda. V době okupace byli obyčejnými vojáky, pracovali v ilegalitě, sledovali krutost světa a přemýšleli nad budoucností své vlasti. Vznikají filmy jako: *Jak być kochaną* W. J. Hasa, *Krzyż Walecznych* K. Kutza, *Kanał* a *Popiół i diament* A. Wajdy.

Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let se objevují první výsledky spolupráce těchto režisérů. Spojovala je tvůrčí solidarita a stejné názory na vznik polského filmu. Hlavním heslem těchto režisérů bylo: *Nie jesteśmy w stanie*

⁹ Lubelski, T.: *Historia kina polskiego*. Chorzów, Videograf II 2008, s. 33.

*zrozumieć i ocenić innych, jeśli nie rozumiemy najpierw siebie i od siebie najwięcej wymagamy.*¹⁰

Hrdiny polských filmů jsou lidé, kteří mají intuici, a citlivěji vnímají svět, než ostatní. Toto heslo platí i v dnešní době při tvorbě polských filmů. Velkým přínosem pro kino a film byl vznik filmového sdružení polských režisérů, které mělo autoritu, energii a nadšení pro dobrou věc.

Vzniklo *Kino Moralnego Niepokoju (Kino morálního neklidu)*. Hlavními představiteli byli: Agnieszka Holland, Krzysztof Zanussi, Krzysztof Kieślowski ad. Neklid, který charakterizoval mladé režiséry, se nelíbil vládě. Výrazem společenského a politického protestu je vznik *Solidarności* v roce 1980 (dělnické společenské hnutí, které se postavilo komunistickému režimu). Odrazem politického napětí a protestů proti komunistickému režimu jsou i filmy A. Wajdy *Człowiek z marmuru* (únor 1977) a *Człowieka z żelaza* (červenec 1981).

Człowiek z żelaza měl velký úspěch v Polsku a byl vyznamenán *Zlatou Palmou* v Cannes. Tyto filmy mají dnes velikou kulturní hodnotu, a není jich málo. Důkazem toho, že polské filmy jsou na vysoké úrovni, je řada ocenění, které získaly. Největším možným filmovým oceněním je Oscar.¹¹

Filmové ocenění Oscar

Film je nyní jedním z nejvýznamnějších odvětví uměleckého průmyslu. Největším filmovým vyznamenáním, jak pro herce, tak pro režii je Oscar, ocenění, které se uděluje od roku 1929. Akademií filmového umění a věd. Od roku 1956 tato akademie uděluje Oscary také za nejlepší zahraniční film. První ocenění získala *La Strada* – Federica Felliniho.¹²

Polští držitelé Oscarů:

V roce 1941 (za hudbu k animovanému filmu Walta Disneya – *Fantazja*) získal skladatel a dirigent Leopold Stokowski.¹³

Další režiséři:

Zbigniew Rybczyński – animovaný krátkometrážní film *Tango* 1982¹⁴

Janusz Kamiński – 2x za *Listy Schindlera* 1993 *Szeregowiec Ryan* 1998¹⁵

¹⁰ <http://www.100latpolskiegofilmu.pl/pl/historia/kino-powojenne>, 1.4.2011.

¹¹ <http://www.polskaszkolafilmowa.pl/pl/>, 20.4.2011.

¹² <http://pl.wikipedia.org/wiki/Oscar>, 9.10. 2011.

¹³ Michalak, B.: *Polskie Oscary*. Warszawa, Prószyński i S-ka 2000, s. 19.

¹⁴ Ibid.: s. 49.

Andrzej Wajda v 1999 - za celoživotní přínos¹⁶

Roman Polański – *Pianista* 2002¹⁷

Posledním polským držitelem Oscara je Jan Kaczmarek za nejlepší hudbu k filmu

Marzyciel 2005

Čeští držitele Oscarů:

Jan Kadar a Elmar Klos – *Obchod na korze* 1966

Jiří Menzel – *Ostře sledované vlaky* 1968

Miloš Forman – *Přelet nad kukaččím hnízdem* 1976

– *Amadeus* 1985

Jan Svěrák – *Kolja* 1996

Filmové festivaly

Jsou přehlídky filmů, na kterých jsou vyznamenáváni nejlepší herci, produkce a režie. K nejdůležitějším festivalům patří:

Festival v Cannes, kde hlavní cenou je *Zlatá palma*.

Festival v Benátkách – *Zlatý lev*

Festival v Berlíně – *Zlatý medvěd*

Festival v San Sebastian – *Zlatá mušle*

Tento druh filmového vyznamenání není důležitý pouze pro režiséra, ale je rovněž velkým přínosem pro kulturu celého národa.

Velmi často jsou předlohou pro filmové ztvárnění literární předlohy. Je to tak i v případě polské románové předlohy Bolesława Prusa *Lalka*. Nejdříve uvedu nezbytné informace o autorovi a širěji nastíním i společensko-kulturní kontext polského pozitivizmu. Ten je pro pochopení filmového zpracování románové předlohy zásadní.

¹⁵ Ibid.: s. 147.

¹⁶ Ibid.: s. 161.

¹⁷ Ibid.: s. 35.

1.2 Autor románu Loutka - Bolesław Prus

Mezi významné představitele polského pozitivismu patří Bolesław Prus, vlastním jménem *Aleksander Głowacki*. Narodil se 20. 8.1847 v Hruběšově v šlechtické rodině. Byl sirotkem. Ve věku tří let mu zemřela matka a o šest let později otec, a proto byl vychováván u příbuzných v Puławach a Lublině. Bolesław Prus nebyl jedináčkem. Měl bratra, učitele, který se také o něj později staral. Studoval na gymnáziu a pod vlivem svého bratra se stal účastníkem lednového povstání (1863). Byl raněn a dostal se do ruského zajetí. Jelikož byl velmi mladý, byl zproštěn viny a bylo mu dovoleno vrátit se domů. Netrvalo dlouho a byl opět vzat do vazby. Vojenský soud mu odebral titul šlechtice. Po propuštění z vězení byl mladý delikvent svěřen do opatrovnictví svému strýci Klementu Olszewskému. Důvodem bylo těžké psychické onemocnění jeho bratra. Prus po ukončení studia na gymnáziu pokračoval ve studiu na matematicko-fyzikální fakultě ve Varšavě. Po ukončení studia se přestěhoval do Puław kde studoval na lesnické fakultě. Studium nedokončil, jelikož měl konflikt s ruským profesorem, a proto se vrátil do Varšavy. Zkoušel různé profese, aby si vydělal na živobytí. Pracoval jako fotograf, zámečnick, tlumočnick, domácí vychovatel, učitel a na konci také jako dělník v továrně. Teprve později se setkal s novinářinou.¹⁸

Debutoval humoristickými články v *Kurierze Niedzielnym* (1864). Svou publicistickou činnost dále rozvíjel v časopisu *Opiekun Domowy* a *Niwa*, kde umisťoval své fejetony. Od roku 1873 spolupracoval s humoristickým časopisem *Mucha* a později se stal jeho hlavním redaktorem. Od roku 1874 je spojován s *Kurierem Warszawskim*, kde vycházely jeho další fejetony a reportáže *Kartki z podróży*.¹⁹

V roce 1875 se oženil s Oktawią Trembińską. Jako svatební dar své vyvolené věnoval šicí stroj. O dvacet dva let později napsal román *Faraon*, který s věnováním daroval své milované manželce. Neměli vlastní děti. Jejich adoptovaný syn spáchal sebevraždu ve věku osmnácti let.

Během svého života se zúčastnil mnoha kulturních akcí jako přednášející nebo zpravodaj. V roce 1881 se zúčastnil Mezinárodního vídeňského kongresu

¹⁸ Srov. kapitola *Protagonista Bolesław Prus*, s. 19.

¹⁹ Banaszkiwicz, Z.: *Uniwersalna encyklopedia szkolna*. Warszawa, PWN 2003, s. 378.

spisovatelů. V roce 1882 Prus poprvé odjel na rekreaci do Nałęczowa, lázeňského městečka poblíž Lublina, které se stalo jeho oblíbeným místem odpočinku. (Dnes se v Nałęczově nachází muzeum Bolesława Prusa). Zajímavostí je, že se naučil jezdit na velocipédu, který nazval „dobovým zázrakem“. Tomuto vynálezu také věnoval článek v *Kurierze Codziennym*. V roce 1884 dochází k přelomu v literární práci Bolesława Prusa, ke kterému velmi dlouho dozrával. Od publicistiky a literární kritiky se obrací k původní umělecké tvorbě:

*Chtěl bych, aby po mně něco zůstalo, a protože se už začínám orientovat v beletrii, chci místo kritiky napsat raději několik románů o velkých otázkách naší epochy. Tento plán mi jistě vyplní zbytek života.*²⁰

Těmito slovy Prus vyjadřuje svá předsevzetí, která se později splnila. Během jednoho desetiletí vznikly nejznámější romány: *Přední stráž*, *Loutka*, *Emancipantky* a *Faraon*.

Od roku 1895 cestoval. Navštívil Německo a Francii. Nejvíce se mu líbila Paříž. V roce 1897 oslavil jubileum 25 let literární tvorby. V letech 1910 – 1911 byl předsedou *Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy* ve Varšavě.

Na konci života Prus získal velkou autoritu. Účastnil se společenských akcí, staral se o sirotky, byl spoluzakladatelem semináře pro učitele. Ve své závěti odkázal stipendia pro talentované děti z chudých vesnických rodin. Poslední léta svého života strávil v Milanówku. Odpočívá na varšavském hřbitově na Powązkach, a na jeho pomníku je vyryt nápis *Serce serc*.²¹

Henryk Markiewicz se v *Literaturze Pozytywizmu* vyjadřuje o Prusovi slovy: *Najdłużej, najbardziej różnorodnymi szlakami i z najbardziej zmiennym powodzeniem szedł do sukcesu literackiego.*²²

²⁰ Prus, B.: *Loutka*. Praha, Odeon 1981, s. 431.

²¹ http://pl.wikipedia.org/wiki/Boles%C5%82aw_Prus, 19.1. 2011.

²² Markiewicz, H.: *Literatura pozytywizmu*. Warszawa, PWN 1986, s.64.

1.3 Pozitivismus

Pohlédneme-li na intelektuální život Evropy přelomu 19. a 20. století z poněkud širší perspektivy, můžeme konstatovat některé příznačné rysy. Lze říci, že 19. století bylo ve své podstatě dobou optimistického a úspěšného rozvoje. Překvapivé vědecké objevy, především v biologii a chemii, zvýšily prestiž vědy a postavily člověka před nové skutečnosti. Díky vynálezům jako elektrický proud, parní stroj došlo ke značnému pokroku ve světě. Dochází k rychlému rozvoji měst. Vnikají nové továrny, železniční stanice, banky ad. Symbolem těchto technických vymožeností se stala Eiffelova věž (1887- 1889) v Paříži , která v této době byla nejvyšší na světě.²³

Na ulicích měst se poprvé objevují omnibusy a pouliční plynové lucerny, které koncem století nahradily tramvaje a elektrické osvětlení. Člověk spěchá. Cestování po železnici urychluje životní tempo a mění způsob vnímání času a prostoru. V oblasti lidské komunikace vznikají nové technologie jako telegraf a telefon.

V této době se také setkáváme s vynálezy jako: teploměr, velocipéd, šicí a psací stroj, fotoaparát (daguerrotyp) a vzducholod', které posouvají lidskou civilizaci kupředu a dávají jí víru ve své možnosti a budoucí vývoj.

Pozitivismus na polském území

Převládal pozitivismus, jehož východiskem je názor, že skutečností je jen to, co lze dokázat pozitivně, tj. smysly a zkušeností. Darwinova evoluční teorie o přírodním a přirozeném původu lidí našla ohlas a následovatelé. Strojní výroba změnila od základů sociální strukturu společnosti, filozofická a politická vzpoura proti tradičním myšlenkovým systémům v politice a ekonomice dala podnět k útokům na mnohé pravdy a instituce, které byly do té doby nenapadnutelné.

Tento myšlenkový směr ve filozofii a literatuře byl založen Augustem Comte v 19. století. Smysl tohoto směru spočívá v tom, že způsob myšlení vychází z jednotlivých ověřených faktů. Rok 1864 je považován jako začátek pozitivismu v Polsku. Východiskem pro toto datum je konec neúspěšného lednového povstání v Polském království.

²³ Grodecka, A.: *Pozytywizm*. Warszawa, Polonia Press 1998, s. 7.

V oblasti polské literatury vznikají časopisy *Przegląd Tygodniowy* a *Przegląd Polski*, ke kterým se váže velmi talentovaná generace spisovatelů: Adam Asnyk, Eliza Orzeszkowa, Bolesław Prus, Henryk Sienkiewicz. Tato generace ve své tvorbě realizovala odlišnou tematiku, a to „práce u základů společností“, věnovala se problematice postavení žen a dětí ve společnosti, dalším velkým tematickým okruhem byla židovská problematika. Na rozdíl od svých předchůdců preferovala osvětovou práci ve společnosti a revoluční řešení společenských problémů nebylo na pořadu dne. V letech 1890–1895 vznikají v polské společnosti nové politické strany: *PPS*, *SDKPiL*, *Stronnictwo Ludowe*.

V literatuře se objevuje nová, mladá generace: Jan Kasproicz, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Stefan Żeromski, Władysław Stanisław Reymont. Jsou to příslušníci generace *Młodej Polski*, kteří byli literárně činní v době vrcholu starších kolegů, pozitivistů. Toto pokolení si ponechalo tvůrčí dynamiku a nadále se v ní zdokonalovalo.²⁴

V době od 1864–1894 roku se v literatuře objevuje pojem literární hranice (césury) mezi dvěma obdobími. V této době dochází k nárůstu politického útlaku v Polském království. Pozitivističtí spisovatelé dosahují vrcholu svého tvůrčího potenciálu a zároveň se tvoří nová generace polských literátů: Maria Konopnicka, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Gabriela Zapolska. Tato generace je považována za domnělou hranici mezi pozitivisty a modernisty. Vznikají romány, novely, dramata, dokumentární próza, poezie, cestopisy a paměti. Všechny tyto literární druhy byly psány pro širokou veřejnost.²⁵

Politická situace

V létech 1864–1894 bylo Polsko pod zábohem ruským, pruským a rakouským.²⁶ Na okupovaném území se pomalu rozvíjí kapitalismus. Dochází k navyšování výrobních sil v průmyslu, ke změnám v zemědělství a v důsledku toho k rozvoji buržoasie a proletariátu. Tento proces neprobíhal všude stejně.

Pruský zábor byl nejlépe ekonomicky prosperujícím díky slezskému průmyslu a dobrému rozvoji zemědělství na území Velkopolska. Naopak nejhorší, neprůmyslovou a přelidněnou oblastí byla Galicie (Halič). Bělorus a Litva byly

²⁴ Markiewicz, H.: *Pozytywizm*. Warszawa, PWN 1978, s. 9.

²⁵ Ibid.: s. 10.

²⁶ Srov. kapitola *Dějiny Polska v době zániku státu*, s. 20.

velmi zaostalé. Na území Ukrajiny bylo velmi dobře rozvinuté zemědělství a průmysl. Na prvním místě se umístilo Polské království díky své hospodářské a společenské všestrannosti. Na celém území přetrvávaly silné feudální vlivy, především v oblasti zemědělství (velkostatkáři), zejména v rakouském a pruském záboru.

Síla buržoazie rostla, ale převahu měli cizí etničtí činitelé (Němci a Židé). Z různých společenských vrstev se formovala profesní vrstva inteligence. Národnostní utlačování zejména v ruském a pruském záboru způsobily, že mezi společenskými vrstvami vznikla solidarita.

V polské společnosti dochází ke konfliktu mezi velkostatkáři a sedláky, a také mezi proletariátem a buržoazií. V této době narůstá rovněž napětí mezi polskou národní menšinou a sousedními národy.²⁷

Změny ve společnosti

Inteligence se nemohla účastnit správy administrativního aparátu a potýkala se s problémy v kulturní oblasti. Uvědomovala si, že její role nadtřídního mluvčího národa je velmi malá. K těmto společenským změnám docházelo zejména v rámci třech státních orgánů, které vzhledem k politickému zřízení, občanské svobodě a uspořádání vůči polskému národu byly velmi odlišné. Absolutistické carské Rusko a pevná ruka Bismarcka vládnoucí Prusku vedly politický národnostní útlak a diskriminaci často doprovázenou náboženským pronásledováním hlavně na území Litvy, Běloruska a Ukrajiny.²⁸

V parlamentu na rakousko-uherském území pouze Halič měla zákonodárnou autonomii. Soudní administrativa a školství získaly podmínky pro rozvoj národní kultury, mohly oficiálně používat polský jazyk.

Školství v pruském záboru bylo pod vlivem šířící se germanizace. Nejhorší podmínky byly v ruském záboru, co způsobilo vznik různých legálních a nelegálních společensko-osvětových akcí. Větší část společnosti se přizpůsobila aktuálním podmínkám a pracovala legálně. Na sklonku období se situace mění. V Evropě narůstá konflikt mezi okupačními státy.²⁹

²⁷ Markiewicz, H.: *Pozytywizm*. Warszawa, PWN 1978, s. 12.

²⁸ *Ibid.*: s. 13.

²⁹ *Ibid.*: s. 13.

Podmínky pro rozvoj literatury a cenzura.

V této době vznikají podmínky pro rozvoj emigrační literatury. Vedle Cypriana Kamila Norvida, Teofila Lenartowicza začali publikovat Józef Ignacy Kraszewski a Zygmunt Kaczkowski. Jiní emigranti jako Maria Sadowska a Stanisław Rzewuski byli méně talentovaní.

Rozhodující úlohu mělo národní písemnictví, které bylo pod politickým tlakem a cenzurou. Emigrační spisovatelé byli závislí na státním vydavatelství a jeho čtenářích. I přes těžké politické podmínky se Varšava stala hlavním centrem pro rozvoj polské literatury. Byl to velký úspěch, jelikož právě tam byla soustředěna největší politická aktivita.

V Haliči byly podmínky pro literární tvorbu polských autorů vcelku příznivé. Na tzv. okupovaných zemích vládní sankce a ruská politická bezohlednost neumožňovaly potřebný rozvoj literární práce. Vhodnější situace byla ve Slezsku a zemích na severu Polska.

Ve společenském vědomí polská literatura oproti období romantismu poklesla na nižší úroveň, jelikož musela v mnoha případech rezignovat na svou prvořadou úlohu, tj. svou estetickou funkci, a věnovat hlavní pozornost osvětovým a vzdělávacím tématům. Podobně jak v jiných odvětvích, tak i v literatuře hlavním cílem byla užitečnost a služba celé společnosti. Tyto požadavky vycházely z potřeb polské společnosti, která ztratila svou státní samostatnost.

Literatura měla zvláštní úkol – bránit národní zájmy, působit na uvědomění čtenářů a rozvíjet patriotismus. Spisovatelé poukazovali na temné stránky z života národa jen zřídka. Měli obavy, že informace budou zneužity.

V ruském a rakouském záboru většina polských spisovatelů (kolem 50%) pocházela ze šlechty, 25% spisovatelů bylo z rodin úředníků, pedagogů a dalších povolání. Mnoho z nich se touto profesí živilo. Spisovatel byl zároveň žurnalistou. Pokud se někdo věnoval oběma těmto profesím najednou, byl nazýván „literátem“, někdy pracoval jako učitel, profesor, úředník, nebo také advokát. Divadelní herci se zabývali dramatickou tvorbou. Nemalou úlohu sehrály ženy, které se věnovaly literární tvorbě, obzvláště na území ruského záboru.

Značný vliv na rozvoj literatury měla také žurnalistika. V denním tisku se setkáváme se jmény Henryka Sienkiewicza, Marii Konopnické a Bolesława Prusa, kteří se v podstatě věnovali pouze literární tvorbě.³⁰

Nakladatelství a tisk

Spojení s tiskem nebylo vždy pro literaturu příznivé. Spisovatel, který se věnoval žurnalistice, získával mnoho technických zkušeností a pozorovacích schopností. Postupně svou práci vykonával šablonovitě a s laciným efektem.³¹

Každý spisovatel byl závislý na svém nakladateli a redaktorovi, který reprezentoval jeho zájmy. Cenzura působila různé problémy v již hotových textech.

Ve Varšavě vznikají různá nakladatelství, ve kterých se tiskla literární díla Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Elizy Orzeszkowej, Marii Konopnickiej. Další nakladatelství byla v Krakově, Lvově a Poznani. V Krakově se také tiskly vědecké publikace.³²

Mnoho necenzurovaných polských knih obsahujících patriotickou a revoluční tematiku se tisklo v zahraničí. Literární tvorba měla velmi nízkou cenu, a proto byli spisovatelé nuceni napsat několik knih ročně. V důsledku toho vznikala většinou velmi obdobná díla, a proto mnoho starších spisovatelů žilo na pokraji chudoby, neboť o jejich knihy nebyl ze strany čtenářů velký zájem.³³

Knihy a jejich popularita

Okruh, v němž se knihy četly, byl velmi úzký. Důvodem byl velký počet analfabetů. V ruském záboru (v roce 1897 to bylo 69% obyvatel), v rakouském záboru (1890 o něco méně, a to 67% obyvatel). Dalším problémem byla velmi vysoká cena knihy. V 80. letech jeden díl románu nebo básni stál od 1 do 1,5 rublů. Popularitu knih zvyšovaly privátní půjčovny, kterých bylo ve Varšavě v roce 1890 kolem dvaceti a více než sedmdesát se nacházelo v provincii Polského království. Půjčovny navštěvovali hlavně čtenáři ze střední vrstvy a největší popularitu měly knihy: Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Marii Rodziewiczówny a Elizy Orzeszkowej. V této době vznikají rovněž první veřejné knihovny.³⁴

³⁰ Ibid.: s. 26.

³¹ Ibid.: s. 29.

³² Ibid.: s. 30 - 32.

³³ Ibid.: s. 33.

³⁴ Ibid.: s. 34.

Situace tisku v polském státě

V druhé polovině 19. století se polský tisk začal velmi rychle rozvíjet. Příčinou této situace byl nárůst odběratelů, vývoj nové technologie v oblasti tisku a komunikace, kolportáž a také jednotná politická situace. V rakouském a pruském záboru denní tisk poukazoval na aktuální politickou situaci, vnitřní spory a postoj k okupačním státům. V ruském záboru hlavním orgánem formujícím veřejné mínění byl tisk.

Denní tisk byl rozdělen do dvou skupin:

- 1) tzv. *kurierki* neboli *brukowce*, které měly pouze komerčně-informační charakter, místní informace a různé senzace,
- 2) politické noviny, ve kterých své články uváděly různé politické strany. Kromě vstupních informací se zde nacházely zprávy o politických, ekonomických a společenských problémech, státní a zahraniční korespondence v podobě kronik a reportáží.³⁵

Velkou tvůrčí svobodu měli fejetonisté, a proto se některá pozitivistická hesla dostávala i k obyčejným lidem. Byly to především publikace Henryka Sienkiewicza v *Gazecie Polskiej* a *Kroniki Tygodniowe* Bolesława Prusa v *Kurierze Warszawskim*. Po nějaké době Sienkiewicz přestal publikovat. Naopak Prusovy *Kroniky* přetrvávaly několik desetiletí díky zajímavému obsahu.³⁶

Protagonista Bolesław Prus

Na sklonku 19. století nastaly vhodné podmínky pro veřejnou činnost. V této době se následníkem trůnu stal Mikuláš II (1894), a pozitivistický tábor se musel přizpůsobit nové politické situaci. Vedoucí místo mezi periodiky zaujímaly *Przegląd Tygodniowy*, *Ateneum* a *Nowiny*. V roce 1882 se jejich vlastníkem stal Bolesław Prus a pozměnil dosavadní význam těchto časopisů. Základní pozitivistická hesla zůstala zachována. Časopisy přesto neměly u čtenářů pozitivní ohlas, a proto byly v roce 1883 zrušeny. Prus se poté vrátil do redakce *Kuriera Warszawskiego* a později do *Kuriera Codziennego*.³⁷

³⁵ Ibid.: s. 43.

³⁶ Ibid.: s. 50.

³⁷ Ibid.: s. 65.

Od padesátých let 19. století zaujímá román jako středně rozsáhlé epické (výpravné) prozaické dílo světové prvenství.

Pozitivističtí spisovatelé představují své hrdiny v komplikovaných životních situacích. Kladou důraz na důkladnou charakteristiku postav a motivaci jejich činů.

V románech nacházíme rozvinuté jazykové výpovědi účastníků rozhovoru. Získané autorské zkušenosti mají vliv na způsob ztvárnění hrdinových myšlenek. V románu se vedle klasického vyprávění skutečných událostí v er-formě uplatňuje žánr deníku, památníků, listů atd. Tento styl byl používán také v povídkách, ale setkáváme se s ním rovněž v románu, obzvláště na konci století. (Bolesław Prus - *Loutka*, v rámci textu *Paměti starého kupeckého mládence Ignace Řeckého*). Tímto se dostáváme k problému vyprávěče románu, který často navazoval kontakt s čtenářem, a informoval ho o vnitřních pocitech hrdinů.³⁸

Román zralého realismu

Prus minimalizuje vyprávění ve prospěch dialogů. Zjednodušuje věty a klade důraz na informaci. Námět svého románu *Loutka* (1890) charakterizuje sám autor slovy: *Przedstawić naszym polskim idealistów na tle społecznego rozkładu*. Můžeme říci, že autor poukazuje na pád dvou velkých ideologií, romantické a pozitivistické, a to na společensko-historickém pozadí konce 19. století.³⁹

1.4 Dějiny Polska - vliv na život a literární tvorbu v době pozitivismu

Zánik státu (trojí dělení)

Abychom lépe pochopili děj *Loutky* Bolesława Prusa, musíme si přiblížit dějiny polského národa v letech 1772–1914. Na přelomu 18. a 19. století došlo k pádu Rzeczypospolitej. Toto období bylo pro polský národ začátkem boje o vlastní existenci, který trval déle než 200 let. Vyjádření by se mohlo na první pohled zdát jako nadsazené, bohužel bylo tomu opravdu tak.

Utrpení polského národa začalo v roce 1770 sesazením z trůnu Stanisława Augusta. Událost definitivně zabránila polskému národu postavit se narůstajícímu ruskému násilí. Akt detronizace polského krále měl mezinárodní ohlas a přičinil se

³⁸ Ibid.: s. 104 - 106.

³⁹ Ibid.: s. 144.

k tomu, že osud Poláků a jejich vlasti nebyl jenom předmětem ruské politiky. Rozhodlo o tom angažmá Francie v Polsku, a především plánovaná dohoda o spojení Rakouska a Pruska proti Rusku. Rusko se rozhodlo pro kompromis. Uzavřelo společenství s Rakouskem a Pruskem, jehož základem se staly polské záležitosti.

Dne 5. 8. 1772 podepsaly tři mocnosti Prusko, Rakousko a Rusko smlouvu o dělení Polska v Petrohradě.

Prusko zabralo území o rozloze 36 000 km² a zalidnění 580 000 obyvatel, Rakousko území o rozloze 83 000 km² a zalidnění 2 650 000 obyvatel. Pro Rusko zbylo největší území o rozloze 92 000 km² a 1 300 000 obyvatel. Důvodem tohoto kroku byla neschopnost polského státu postavit se vojenskou cestou okupantům.⁴⁰

3. května 1791 roku byla schválena *Konstytucja trzeciego maja*, která byla největším dílem *Sejmu Czteroletniego* a Polsko se stalo konstituční monarchií.

18. 5. 1792 ruská armáda vkročila na území *Rzeczpospolitej*. Nevyhlásila válku, jelikož byla pozvána spiklenceckými magnáty (Szcześnym Potockim, Sewerynem Rzewuskim a Ksawerym Branickim), kteří byli proti Ústavě 3. května.

23. ledna 1793 roku Prusko a Rusko podepsaly v Petrohradu smlouvu o druhém dělení Polska. Rozloha Pruska se zvětšila na 58 000 km² a její součástí se stal Gdaňsk, Toruň, Velkopolsko, západní část Mazovša a Plock. Rusko mělo nyní svou rozlohu 250 000 km² a 3 mln. obyvatel. Situace v rozděleném Polsku byla velmi těžká. Začalo pronásledování tvůrců Květnové konstituce a pokrokových poslanců. Došlo ke zhroucení ekonomiky, jelikož velké množství peněz pohlcovala carská armáda. Všechny tyto skutečnosti vzbuzovaly velký odpor národa.⁴¹

Polští emigranti udržovali kontakt s vlastní pomocí kurýrů. Generál Tadeusz Kościuszko vyzval národ k boji proti utlačovatelům a v roce 1794 vypuklo *Kościuszkowskie powstanie*.

Poslední dramatickou scénou v dějinách Polska bylo její třetí a poslední dělení. Prvním agresorem bylo Rakousko. Obsadilo zemi sandoměrskou, lubelskou a chelmskou. Mezi Rakouskem a Pruskem probíhal konflikt o Krakov a také o území mezi Vislou a Pilici. Obdobný spor vedlo Rusko s Rakouskem o Volyň.

⁴⁰ Tomalska, H.: *Historia od pierwszych cywilizacji do czasów nowożytnych*. Warszawa, WSiP 1993, s. 380–381.

⁴¹ *Ibid.*: s. 393–397.

24. října 1795 došlo k třetímu dělení Polska. 25. 11. 1795 se Stanisław August Poniatowski pod nátlakem carevny Kateřiny II. vzdal polského trůnu. Poslední dohoda o nově ukořistěných zemích se konala 26. ledna 1797 v Petrohradě. Tato konvence ohlašovala, že název Polské království má být navždy odstraněno z mapy světa. Tímto způsobem mělo Polsko po více než 800 letech přestat existovat.⁴²

Vznik *Księstwa Warszawskiego*

Vyřešení situace rozdělením Polského království mezi okupanty nebylo trvalé. Prusy a Rakousko nemohly dlouhodobě udržet celé zabrané území, a proto byl utvořen nový stát *Księstwo Warszawskie*. Napoleon je využil pro své vojenské a hospodářské cíle, a tímto se přičinil ke vzkříšení polského státu. Polská společnost získala nové, zcela odlišné podmínky pro samostatný rozvoj. Upevnil se mýtus o Napoleonovi, který povzbuzoval celé pokolení Poláků.⁴³

Problémy a rozvoj *Księstwa Warszawskiego*

Hlavním společenským problémem byla otázka týkající se sedláků. Podle konstituce měli všichni občané stejná práva. Toto právo však neřešilo situaci sedláků, kteří pracovali na cizích pozemcích. Výjimkou byli občané židovské národnosti, kteří tvořili 28% městského obyvatelstva. V roce 1808 státní orgány zrušily občanské práva Židů, zvýšili jim daně a přestěhovali je do vymezených čtvrtí města. Tyto kroky zapříčinily prohloubení odlišnosti Židů od polské společnosti.

Jinak tomu bylo v průmyslu, hlavně ve Slezsku a Polském království. V západním Velkopolsku se začalo rozvíjet tkalcovství. Velmi dobře prosperovalo soukenictví, které své výrobky exportovalo do Ruska, a zároveň zásobovalo armádu. Velkostatkáři zvětšovali chov dobytka a zvláště ovcí. Rozvíjelo se lihovarnictví a pivovarský průmysl, které byly velmi dobrým zdrojem příjmu. Pro potřeby armády došlo k obnovení hornicko-hutnického průmyslu. Zajímavostí je, že v této době vzniklo 48 hutnických, vysokých pecí.

Dalším důležitým faktorem, který ovlivnil zvýšení průmyslové produkce, byla technická vylepšení, která zaváděla nové zdroje energie (parní stroje). Pruská vláda věnovala jen velmi malé finanční zdroje na rozvoj polské komunikace. Výjimkou bylo Slezsko, kde již ve 20. letech 18. století bylo 1000 km šterkových

⁴² Ibid.: s. 399 - 406.

⁴³ Gierowski, J. A.: *Historia Polski*. Warszawa, PWN 1979, s. 183.

silnic. V obchodní lodní dopravě došlo k poklesu významu mořských spojů, jelikož hlavní těžišť se přesunulo z Gdaňska do Varšavy. Úloha přístavu ve Štětíně rostla a naopak Gdaňsk již nebyl tolik využíván.⁴⁴

V roce 1825 byla ukončena stavba *Kanału Klodnickiego* a byl uregulován horní tok Odry, což usnadňovalo transport uhlí. Rostla také produkce soli ve *Wieliczce a Bochni*. Tyto solné doly jsou funkční i dnes a jsou zapsány na Seznamu světového dědictví UNESCO.

Obchodní vztahy s Rakouskem, Ruskem a Francií se prohlubovaly. Francie považovala *Księstwo Warszawskie* jako odbytiště a importovala přebytek vína, koření, jižního ovoce, soli a kovové výrobky. Export zahrnoval zemědělské, lesní a chovné produkty a látky. Prostředky získané touto cestou byly určeny pro vojenské potřeby. V armádě a státní administrativě vedle šlechty hlavní roli odehrávali měšťané, kteří v městech hromadili svůj kapitál, oproti sedlákům, kteří pořád trpěli nedostatkem.⁴⁵

Životní podmínky ve městech a vesnicích

V této době byly znatelné rozdíly mezi městem a vesnicí. Ve městech se rozvíjel kulturní život a docházelo ke zlepšení životních podmínek. Ve čtyřicátých letech v Krakově, Poznani a o deset let později také i ve Varšavě vznikly nové vodovodní a kanalizační sítě. V padesátých letech v těchto městech byl zaveden svítiplyn a postaveny mosty na Visle. Na začátku šedesátých let se objevují ve Varšavě první koňmi poháněné omnibusy. Ve všech záborech byl zprovozněn elektrický telegraf. Pošta zavedla první poštovní známky.

Díky stavbě železnic se zlepšila komunikace. V letech 1840 -1848 bylo postaveno železniční spojení mezi městy Varšava – Čenstochova – Krakov – Vídeň. V této době vzniklo také spojení mezi městy Vroclav – Krakov, které v roce 1861 bylo prodlouženo až po Lvov. V letech 1848 - 1857 v západním Prusku bylo zřízeno železniční spojení, které v roce 1848 bylo propojeno s Poznani a v roce 1856 s Vroclavi. Varšava v 1861 získala spojení s Toruni a v 1862 s Petrohradem. Tímto způsobem na začátku 60. let již existovaly nejvýznamnější mezinárodní železniční spoje s polskými městy. Došlo k nárůstu cestovního ruchu a transportu. Tohoto pokroku v cestování všichni nevyužívali, jelikož mezi společenskými vrstvami byl

⁴⁴ Ibid.: s. 190.

⁴⁵ Ibid.: s. 223.

velký rozdíl. Hlavní úlohu ve společnosti začíná odehrávat majetek, a ne postavení jak tomu bylo doposud.⁴⁶

1.5 Analýza románu Loutka

Společenské vrstvy v Loutce

Děj Loutky se odehrává v době, kdy bylo Polsko rozděleno mezi tři velké státy Prusko, Rakousko a Rusko (Trojí dělení 1772, 1793, 1795).⁴⁷ Následkem tohoto procesu zanikl polský stát, jenž byl obnoven teprve po první světové válce. V této době se mnoho věcí změnilo. Všechny tři národy a jejich kultura do jisté míry ovlivnily životy polské společnosti.⁴⁸

Subiekci - prodavači

Jsou základem správného fungování obchodu. Obsluhují zákazníky a snaží se jim ve všem vyhovět. Často se chovají podlézavě a dělají ze sebe blázny. Tímto způsobem si získávají oblibu. Ve společnosti nemají významné postavení. Je mezi nimi rivalita, bojují za obchod a podnikání. (Klein, Lisecký, Mračevský ad.)

Kupiec - majitel obchodu, obchodník

Dohlíží na správný chod obchodu. Objednává a dováží zboží. Jeho hlavním cílem je maximalizace hodnoty obchodu a jeho dobrá pověst. Snaží se získat vyšší společenské postavení. Je schopný a podnikavý. Přes všechno úsilí je považován za „horší součást společnosti“. (Vokulský)

Szlachta i arystokracja - Šlechta a aristokracie

K této společenské skupině patří všichni, jež mají urozený původ. Mají o sobě vysoké mínění a povyšují se nad ostatní jen proto, že mají větší majetek. Jsou uzavření ve své společnosti a snaží se za každou cenu udržet svou pozici. Nemají rádi změny, jelikož každou považují za změnu k horšímu. (Isabela, Starský, Křešovská...)

Robotnicy i biedota - dělníci a chudina

Žijí v chudobě a nouzi, i když velmi těžce pracují. Nemají příležitost uplatnit své schopnosti a získat prostředky pro obživu. Bydlí v chudých čtvrtích jako je Powiśle. (Vysocký a jeho bratr Kašpar, prostitutka)

⁴⁶ Gierowski, J. A.: *Historia Polski*. Warszawa, PWN 1979, s. 382.

⁴⁷ Srov. kapitola *Trojí dělení*, s. 19.

⁴⁸ Srov. kapitola *Geneze - Loutka*, s. 24.

Mieszczanstwo żydowskie - židovští měšťané

Pomalou se začleňují do polské společnosti. Často se ale setkávají s rostoucí netolerancí. Židé udělají za peníze téměř všechno. Hromadí svůj majetek a čekají na vhodnou chvíli pro získání lepšího společenského postavení. (Šlangbaum)

Komentář k *Loutce*

Bolesław Prus viděl do budoucnosti. Jako hlavní otázky své epochy chápal kapitalizací polského hospodářství. Jeho programem byl pozitivismus jako období velkého technického a vědeckého růstu.⁴⁹ Uvědomoval si, že jeho program je společností nepochopen. Za tuto skutečnost viní aristokracii, která je příliš konzervativní a jak říká: *je cizopasníkem na těle národa*.⁵⁰ Obviňuje také dychtivost židovských podnikatelů. V *Loutce* Prus naznačil, že existuje jiná síla, která změní svět. Není to bonapartismus Řeckého, ale ústy postavy Kleina socialismus.

Každý člověk vnímá postavu loutky jinak. Někteří považují za loutku aristokratickou hrdinku Isabelu Lenckou. Jiní motiv loutky spojují s postavou starého mládence Řeckého, který si často hraje s mechanickými hračkami. Oba tyto pohledy jsou bezpochyby správné a pochopitelné.

Osobně vidím postavu loutky někde jinde. Podle mého laického názoru je loutkou hlavní postava románu Stanislav Vokulský. Odůvodňuji to takto: Již na začátku filmu vidíme mladého, chudého prodavače Vokulského, se kterým si každý pohrává a nerespektuje ho jako osobu. Snaží se ze všech sil změnit svůj osud. Bohužel, i když získal značný majetek, znovu se stal loutkou, se kterou si všichni pohrávají.

Geneze - vznik románu *Loutka*

Loutka byla nejdříve uveřejňovaná na pokračování v podobě fejetonů v *Kurierze Codziennym*. První výtisk se objevil 29. září 1887 roku a poslední 24. května. O dva roky později vznikla knižní verze, která byla považována za nejlepší polský román. Prus byl přinucen zamlčet v *Loutce* polské reálie kvůli existenci carské cenzury v záborovém státě. Toto nařízení se mu částečně povedlo obejít díky indiciím, které v knize umístil v podobě měnového a měrového systému. Tímto

⁴⁹ Srov. kapitola *Pozitivismus*, s. 13-14.

⁵⁰ Prus, B.: *Loutka*, Praha, Odeon 1981, s. 435.

způsobem přivádí vzdělaného čtenáře k zamyšlení a otázkám typu: Odkud se v Polsku vzaly rubly nebo proč dražba činžovního domu proběhla v ruském jazyce.⁵¹

Volba titulu

Pro autora *Loutky* hlavním podnětem k volbě titulu byl proces, který se odehrál v brněnské soudní síni o panenku. Tento článek *Panenka v soudní síni* v časopise *Gazeta Polska* umístil dne 9.2. 1887 zpravodaj z Moravy a Slezska. Celý průběh tohoto procesu Prus umístil beze změn ve svém románu jako spor mezi baronkou Křešovskou a paní Stavskou. Díky tomuto kroku navždy zachytil obraz polské společnosti druhé poloviny 19. století a zároveň našel název *Loutka* pro svůj román.⁵²

Kompozice *Loutky*

Loutka má široké literární dějové pásmo sestavené z mnoha epizod, jelikož byla publikována v novinách postupně. Celá kompozice románu se skládá z jednotlivých, volně na sebe navazujících kapitol a její zakončení není zcela jasné.⁵³

Forma

Loutka je realistický román, který spojuje vlastnosti velkého společenského románu, psychologického románu a románu o lásce.

Jazyk

Sloh románu je „průhledný“, nepoutající pozornost. Příčinou této situace je stručný způsob vyjadřování a jednoduchá větná konstrukce. Jazyk, kterým se postavy dorozumívají je rozdílný (varšavské a židovské nářečí, hovorový jazyk plný humoru a autentičnosti). Prus prožil *Loutku* jako své největší dílo, vložil v něj všechny velké otázky epochy a obavy o další vývoj polského osudu.

Kritika románu

Kritika vytýkala *Loutce*, chaotičnost kompozice, rozmanitost epizod, sklon k humorné karikatuře hlavního hrdiny a jeho nejasný osud. Příčinou takto přísné kritiky byly zvyklosti čtenářů zformované realistickou prózou, mezi jinými francouzského spisovatele Honoré de Balzaca.⁵⁴

Panorama Varšavy v *Loutce*

⁵¹ http://pl.wikipedia.org/wiki/Lalka_%28powie%C5%9B%C4%87%29#Tytu.C5.82 11.12.2011.

⁵² Prus, B.: *Loutka*, Praha, Odeon 1981, s. 433.

⁵³ Grodecka, A.: *Pozytywizm*, Warszawa, Polonia Press 1998, s.38.

⁵⁴ Knaflewska, J.: *Dzieje literatury polskiej*. Poznań, Posiedlik-Raniowski i Spółka 1990, s.64.

Bolesław Prus v románu *Loutka* představuje oblíbené město Varšavu. Hlavní hrdina Vokulský prochází různé části města jako: Łazienki, Ogród Botaniczny, Pomarańczarnia, parky a kochá se jejich krásou. Pozoruje život ve městě, které je rozděleno na dvě odlišné části. Nevidí pouze samé superlativy ale i stinné stránky (Bulwary, chudobu, nemoci, velkou úmrtnost). Jak sám autor píše: *Varшава, jak roślina i zwierzę ma właściwą sobie anatomię i fizjologię.*⁵⁵

Obchod Vokulského se smíšeným zbožím umístil Prus na Krakovském předměstí s číslem popisným sedm. Tento dům byl zničen ve varšavském povstání a po válce zrestaurován.

*Na Krakowskim już z daleka zobaczyła szyld z napisem: J. Mincel i S. Wokulski, a o jeden dom bliżej nowy, jeszcze nie wykończony sklep o pięciu oknach frontu, z lustrzanymi szybami.*⁵⁶

Krakovské předměstí - Na Krakovském předměstí se nachází Koperníkův pomník, který byl postaven v roce 1830. Kolumna se sochou Krále Zikmunda III. Vasy, jenž byl vytesán v roce 1644 na příkaz jeho syna Vladislava IV. na Zámeckém náměstí. *Sznur powozów i pstrokaty falujący tłum między Kopernikiem i Zygmuntem wyglądał jak stado ptaków, które właśnie w tej chwili unosiły się nad miastem dążąc ku północy.*⁵⁷

Bulwary - měly být v této době ve Varšavě postaveny za 25 mln. rublů. Nakonec k tomu však nedošlo. Tento plán byl teprve uskutečněn ve 20. století.

*Cóż bulwary? ... — myślał. — Postoją jakiś czas, a potem będą walić się, zarośnięte zielskiem i odrapane, jak te oto ściany.*⁵⁸

Areál univerzity se nacházel na Krakovském předměstí.

*Na górze spoza nagich drzew wyglądają żółte gmachy uniwersyteckie; na dole parterowe domki, puste place i parkany, a niżej — Wisła.*⁵⁹

Powązki - hřbitov v severozápadní části Varšavy. V letech 1877 - 1881 se úmrtnost pohybovala kolem 36%. Po výstavbě vodovodu a kanalizace toto číslo pokleslo na 19,5%.

⁵⁵ Grodecka, A.: *Pozytywizm. Warszawa.* Polonia Press 1998, s. 26.

⁵⁶ Prus, B.: *Lalka*, Warszawa, PIW 1953, s. 135.

⁵⁷ Ibid.: s. 143.

⁵⁸ Ibid.: s. 144.

⁵⁹ Ibid.: s. 149.

*Co człowiek dziś wyrzuci ze swego mieszkania, jutro wypije; później przenosi się na Powązki i z drugiej znowu strony miasta razi bliźnich pozostałych przy życiu.*⁶⁰

Saska Kępa - část Varšavy po pravé straně Visly, na jih od Pragi.

*W spokojnej powierzchni wody odbijała się Saska Kępa, już zieleniejąca, i praskie domy z czerwonymi dachami;*⁶¹

Magdalenki - řádové sestry, které vedly nápravné zařízení pro děvčata. Nacházely se na ulici Żytniej.

— *Nie pójdziesz do żadnego pana, tylko do magdalenek.*⁶²

Plac Ujazdowski - nacházel se v jižní části města, vedle Alei Ujazdowskich. Bylo to místo zábavy a odpočinku. V roce 1895 na jeho místě vznikl Park Ujazdowski.

*Powóz odjechał ku miastu. Wokulski zmieszał się z przechodniami i poszedł w stronę Ujazdowskiego placu.*⁶³

Łazienki - Varšavský park v jižní části města. Název pochází od paláce z 17. století, který původně sloužil jako lázně. Palác byl obnoven v době Stanislava Augusta.

składa wizyty wielkim panom albo jeździ swoim powozem do Łazienek, albo gdzieś znika bez śladu; s.⁶⁴

Cytadela warszawska - Postavena na rozkaz cara Mikuláše I. v letech 1832 - 1840. Tzv. desátý pavilón sloužil jako vězení pro politické vězně.

— *najlepiej znane im są okolice bliższe Cytadeli.*⁶⁵

Cyrkuł - část města, sídlo policie

*W ciągu dziesięciu dni, nic więcej, tylko trzy razy odprowadzano ich do cyrkułów.*⁶⁶

Hotel Europejski - velký exkluzivní hotel na Krakovském předměstí, postaven v 1859 roce.

*Główna uroczystość, czyli obiad, odbyła się w wielkiej sali Hotelu Europejskiego.*⁶⁷

Ogród Botaniczny - v Jižní části města vedle Łazienek

*Młody człowiek umilkł, a że byli w Ogrodzie Botanicznym, więc zdjął kapelusz.*⁶⁸

⁶⁰ Ibid.: s. 151.

⁶¹ Ibid.: s. 153.

⁶² Ibid.: s. 175.

⁶³ Ibid.: s. 190.

⁶⁴ Ibid.: s. 217.

⁶⁵ Ibid.: s. 228.

⁶⁶ Ibid.: s. 228.

⁶⁷ Ibid.: s. 232.

⁶⁸ Ibid.: s. 253.

Pomarańczarnia - Divadlo z doby Stanislava Augusta a později zahradní skleník v Łazienkach.

*Wreszcie na lewo zobaczył mur, a dalej budynek. „Aha, Pomarańczarnia...”*⁶⁹

Kamienica Łęckich - dům na ulici Kruczej 26

Szczęściem słyszał, że dom Łęckich znajduje się gdzieś w okolicach Alei

*Jerozolimskiej; Istotnie, była to kamienica Łęckich.*⁷⁰

Bernardyni - Kostel svaté Anny na Krakovském předměstí postavený v 1454 roce.

Zničen v době varšavského povstání.

Z jednej strony król Zygmunt, stojący na olbrzymiej świecy, pochylał się ku

*Bernardynom, widocznie pragnąc coś zakomunikować przechodniom.*⁷¹

Pałac Towarzystwa Przyjaciół Nauk - Hlavní středisko polského literárního a vědeckého hnutí v letech 1800 - 1831. Nacházelo se na Krakovském předměstí.

Dnešní sídlo Polské Akademie Věd.

Z drugiego końca nieruchomy Kopernik, z nieruchomym globusem w ręku, odwrócił

się tyłem do słońca, które na dzień wychodziło spoza domu Karasia, wznosiło się

nad pałac Towarzystwa Przyjaciół Nauk i kryło się za dom Zamoyskich jakby na

*przekór aforyzmowi:*⁷²

Teatr Wielki - z roku 1825 - 1833

*— W Teatrze Wielkim... na balkonie i paradyzie... woźnemu wieniec, bukiet przez orkiestrę...*⁷³

Pawiak - varšavské vězení na Pawiej ulici.

*— Tamten?... — odpowiada zapytany. — To znany szubrawiec... niedawno siedział na Pawiaku.*⁷⁴

Rogatki - západní část Varšavy

Szliśmy wciąż ku rogiatom. Od kilku minut zerwał się wiatr wilgotny i dął nam

*prosto w oczy;*⁷⁵

Dziekanka - historický zájezdni hostinec na Krakovském předměstí. Byl zničen v době varšavského povstání. Nyní studentská kolej.

⁶⁹ Ibid.: s. 261.

⁷⁰ Ibid.: s. 266.

⁷¹ Ibid.: s. 324.

⁷² Ibid.: s. 324.

⁷³ Ibid.: s. 356.

⁷⁴ Ibid.: s. 386.

⁷⁵ Ibid.: s. 425.

— *Zajechalem na Dziekankę, ale było mi tak tęskno, że zaraz poszedł do Lesisza, do piwnicy...*⁷⁶

Święty Krzyż - kostel na Krakovském předměstí z konce 17. století.

Więc — mówiła baronowa w drugim pokoju — niechże pan zanieśie do Św. Krzyża.

77

1.6 Vznik filmové aptace románu *Loutka*

Wojciech Jerzy Has

Režisérem filmu *Loutka* je Wojciech Jerzy Has, polský filmový režisér, producent a scenárista. Narodil se prvního dubna 1925 roku v Krakově a zemřel třetího října 2000 roku v Lodži.

Mezi jeho nejznámější filmy patří:

Pętla (Smyčka) 1957

Pożegnania (Rozloučení) 1958

Rozstanie (Rozchod) 1960,

Jak być kochaną (Jak být milovaná) 1962

Szyfry (Šifry) 1966

Lalka (Loutka) 1968

Sanatorium pod Klepsydrą (Sanatorium u Klepsydry) 1973 ad.

Mnoho filmů tohoto režiséra vzniklo na základě literárních předloh, především románů. Příkladem je film *Loutka*. Filmová adaptace vznikla na základě románu Bolesława Prusa - *Lalka*, nebo *Sanatorium pod Klepsydrą* autora Bruno Schulza. Filmy tohoto režiséra jsou plny nostalgie, vzpomínek a smutku kvůli pomíjivosti času. Wojciech Has s ohledem na jazyk, který používá ve svých filmech je přirovnáván k vizionářům polského kina.

Kouzlo šedesátých let 20. století

Mezi významné představitele filmových tvůrců šedesátých let patřili: Andrzej Wajda, Jerzy Antczak, Jerzy Hoffman, Jerzy Kawalerowicz, Wojciech Jerzy Has. Největším projektem Wojciecha Jerzego Hase byl *Rękopis znaleziony w Saragossie*, který vznikl v roce 1964. Zajímavostí filmu je, že vychází z originální

⁷⁶ Ibid.: s. 429.

⁷⁷ Ibid.: s. 458.

předlohy literárního díla. Tato Hasova adaptace je monumentem evropské kinematografie dvacátého století.⁷⁸

Jinak byla pochopena druhá největší Hasova adaptace tohoto období - film *Loutka*, natočen v 1968 roku na motivu nejvýznamnějšího románu polského pozitivizmu, jehož autorem je Bolesław Prus. Tento film šokoval uměním přizpůsobit si realistickou poetiku originálu vlastní vizi režiséra.⁷⁹

Ve filmu se nesetkáváme s obrazem Varšavy, který v románu Prus představuje. Místo toho je zřetelně viditelný rozpad města. Setkáváme se také s ruskou okupací, a toto bylo novinkou v polském kině.

Charakteristickou vlastností tohoto režiséra je pomalé tempo vyprávění, poukázání na záhadu nedokončeného dějového pásma. V centru se nachází neobvyklá vize hrdiny, kterého na konci příběhu potkává neštěstí.⁸⁰

Wojciech Jerzy Has, vytvořil své životní dílo adaptací prózy Brunona Schulza ve filmu *Sanatorium pod Klepsydrą* v roce 1973. Za tento film obdržel speciální ocenění v Cannes. Jeho nejdůležitějším cílem jako režiséra, bylo poukázat na část literatury, která nenašla své místo ve filmu. Premiéra *Loutky* se konala v roce 1968. Nebyla to příznivá doba pro film, proto také scénář, který napsal, byl zamítnut. Teprve v nově vzniklé *Silesii* Kazimierza Kutza se objevila šance na jeho realizaci.⁸¹

Po deseti létech se Has opět vrátil k natáčení filmů. Ve skutečnosti, to na čem mu nejvíc záleželo, bylo ztvárnění filmu *Osiół grający na lirze*, bohužel toto přání se mu nikdy nesplnilo.

V roce 1981 se stal ředitelem nového kolektivu o názvu *Rondo* a natočil následující filmy: *Nieciekawa historia*, *Wspólny pokój*, *Pismak*, *Osobisty pamiętnik grzesznika*, *Niezwykła podróż Baltazara Kobera*.⁸²

Filmová kritika *Loutky*

Film *Loutka* získal různou kritiku. Na jedné straně měl kladný ohlas za herecké výkony, kostýmy a věrohodné prostředí. Na druhé straně vytýkali

⁷⁸ Lubelski, T.: *Historia kina polskiego*. Chorzów, Wideograf II 2008, s 282.

⁷⁹ Ibid.: s 283.

⁸⁰ Ibid.: s 284.

⁸¹ Ibid.: s. 335.

⁸² Ibid.: s. 482.

režisérovi, že vynechal mnoho zajímavých scén z románu, nevyužil celé dějové pásmo a tímto způsobem ochudil potenciál celého díla.

Co ve filmu chybí?

Pro lepší pochopení *Loutky* si dovoluji krátce představit několik scén z románu, které ve filmu chybí:

Paměti starého kupeckého mládence Ignáce Řeckého, ve kterých vzpomíná na různé historické události. Např. Jaro národů 1848, nezlomnou víru v Napoleona Bonaparta. Přibližuje čtenáři všední dny Řeckého v obchodě a soukromém životě.

Na tuto skutečnost navazuje další příběh. Týká se baronky Křešovské majitelky činžovního domu. V domě také bydlí paní Helena Stavská se svou dcerkou a studenti, kteří dělají baronce naschvály. Tento příběh se v knize dále rozvíjí a vyvrcholí sporem mezi všemi nájemníky. Tyto paměti jsou mnohdy velmi vtipné, poučné a rozšiřují dějové linie příběhu. Řecký představuje ve svých pamětech paní Stavskou jako kladnou hrdinku. Považuje jí za vhodnou kandidátku na manželku pro Vokulského, svého milovaného Stacha ale ten má zájem jenom o Isabelu.

Dalším dějem, který nebyl umístěn ve filmu a je popsán v knize je scéna, kde herec E. Rossi vystupuje v divadle ve Varšavě. Tento téměř padesátiletý herec hraje postavu mladého Romea. Lidem se líbí a obzvláště Isabele. Vokulský není příliš nadšený. Chce, aby byla Isabela šťastná a tak uplácí diváky z prvních řad, aby velmi hlasitě tleskali a předali herci po vystoupení květiny.

Třetí scénou z knihy, která nebyla ve filmu umístěna je pobyt Vokulského v Paříži, kde dělá Suzinovi průvodce a tlumočnicka, jelikož ten neumí ani německy ani francouzsky. Vokulský v Paříži mezi jinými pozná vědce Geista, který hledá pro výzkum svých vynálezů sponzora. Vokulský se přesvědčí, že Geist není žádný podvodník a svou práci bere vážně. Rozhodne se ho proto finančně podporovat. V knize se také setkáváme s krásným popisem Paříže.

Herecké obsazení a charakteristika hlavních filmových hrdinů

Premiéra filmu *Loutka* se konala 7. 11. 1968 roku ve Varšavě.

Postavy:

Hlavního hrdinu filmu Stanislava Vokulského ztvárnil herec Mariusz Dmochowski.

Role Isabely Lencké se ujala Beata Tyszkiewicz a postavu starého kupeckého mládence Ignáce Řeckého představuje herec Tadeusz Fijewski.

Dále hrají:

Jan Kreczmar – otec Isabely, Tomáš Lencký

Wiesław Gołas – baron Křešovský

Halina Kwiatkowska – baronová Křešovská

Janina Bomanówna – hraběnka Johana, teta Isabely

Jadwiga Halina Gallowa – žena předsedy, paní Zaslavská

Kalina Jędrusik – Paní Kazi Vonsovská

Andrzej Łapicki – Starský

Jan Machulski – Ochocký

Zdzisław Maklakiewicz – Maruševič

Julian Jabczyński – prodavač Mračevský

Bogumił Kobiela – prodavač Lisecký

Krzysztof Litwin – prodavač Klain

Anna Seniuk – prostitutka Magdalenka

Bernard Ładysz – Suzin

Tadeusz Kondrat – Žid Šlangbaum, otec Jindřicha

Jan Koecher – Kníže a další...

Mariusz Dmochowski (1930-1992)

Vystudoval Vyšší státní divadelní akademii. Byl populárním polským hercem. Hrál v divadle a také v různých filmech. Odpočívá na varšavském hřbitově Powązki.

Působil hlavně ve varšavských divadlech:

Polskim (Polském) 1955–1965

Powszechnym (Veřejném) 1965-1968

Narodowym (Národním) 1968- 1974

Nowym (Novém) 1975-1982, kde byl také ředitelem.

Ztvárnil mnoho významných filmových rolí:

Lalka (Loutka) – Stanislaw Vokulský (1968)

Pan Wołodyjowski – hejtman Jan Sobieski (1969)

Czarne chmury – (*Černé mraky*) – hejtman Jan Sobieski (1973) televizní seriál

Przygody pana Michała (Dobrodružství pána Michala) – hejtman Jan Sobieski
(1969) – televizní seriál

Barwy ochronne (Ochranné zbarvení) – prorektor Boleslav (1976)

Ojciec królowej (Otec královny) – král Jan III Sobieski (1979)

Trędowata (Malomocná) – hrabě Barský (1976)

Zmiennicy (*Střídači*) – Tadeáš Konuško (1986) - televizní seriál

a mnoho jiných.

Za svůj přínos polské kultuře byl mnohonásobně vyznamenán.

Nejznámější ocenění:

Order Tysiąclecia Państwa Polskiego (Řád tisíciletí polského státu) 1967

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (Řád Polonia Restituta) 1970

Order „Za zasługi dla Warszawy“ (Řád „Za zásluhy pro Varšavu“) 1970

Order Zasłużony Działacz Kultury (Čestný řád pro kulturního pracovníka) 1971

Cena na mezinárodním filmovém festivalu v San Remo 1986

a mnoho dalších vyznamenání.⁸³

Beata Tyszkiewicz

Narozená ve Varšavě v roce 1938. Pochází ze šlechtické rodiny. Jejím hraběcím erbem je Leliva. V letech 1957-1958 studovala na Vyšší státní divadelní akademii. Studium nedokončila. Poté získala práci inspicientky v polské televizi. V roce 1973 obdržela pravomoc k vykonávání hereckého povolání.

Byla třikrát vdaná:

První manžel - Andrzej Wajda - z tohoto manželství má dceru Karolínu.

Druhý manžel - Witold Orzechowski

Třetí manžel – Jacek Padlewski - z tohoto manželství má dceru Viktorii.

Významné filmové role:

Svůj debut měla v roce 1957 ve filmu *Zemsta* – v roli Kláry.

Další herecká činnost:

⁸³ Łąkowski, R.: *Encyklopedia Popularna*. Warszawa, PWN 1982, s. 165.

Popioły (Popely) jako princezna Alžběta (1965)
Marysia i Napoleon (Maryša a Napoleon) jako Valevská Marie (1966)
Lalka (Loutka) jako Isabela Lencká (1968)
Wielka miłość Balzaka (Balzaková velká láska) jako Haňská Evelína (1973) seriál
Noce i dnie (Noci a dny) jako Stefanie Holšaňská (1975)
Seksmisja (Sexmise) jako Berna (1984)
Uśmiech diabła (Úsměv ďábla) jako Martina Legerová (1987)
Trędowata (Malomocná) jako hraběnka Cvilecká (1999) seriál

Ocenění:

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (Řád Polonia Restituta) 1975
Order Przyjaźni Narodów (Řád přátelství národů) 1987
Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (Komandérský kříž s hvězdou Řádu Polonia Restituta) 1997
Złoty Medal Zasłużony Kulturze Gloria Artis (Zlatá medaile za zásluhy pro kulturu Gloria Artis) 2008
a mnoho dalších.⁸⁴

Tadeusz Fijewski (1911 – 1978)

Byl polský divadelní, filmový a televizní herec. Narodil se ve Varšavě. Pocházel z chudé, početné rodiny, měl deset sourozenců. Jeho debut se konal ve varšavském divadle v roce 1921, jako statista ve hře Moliéra *Chory z urojenia* (nemocen z imaginace). Tomuto divadlu věnoval celý svůj život. V roce 1936 ukončil Państwowy Instytut Sztuki Teatralnej (Státní divadelní institut umění) ve Varšavě. Po studiích hrál v kočovném divadle pro děti *Płomyku i Płomyczku* (v Plameni a Plamínku).

Na začátku druhé světové války vstoupil do polské armády, ale nebyl povolán. V době okupace byl vězněn v koncentračních táborech Oranienburg a Dachau. Po propuštění pracoval v barech a spolupracoval s AK (Armia Krajowa - Zemskou armádou). Účastnil se varšavského povstání a poté byl vězněn v zajateckých táborech Německé říše.

Po válce byl členem varšavských divadel:

Nowego (Nového divadla) 1947– 1949.

⁸⁴ Ibid.: s. 814.

Narodowego (Národního divadla) 1949 – 1954

Współczesnego (Současného divadla) 1954 – 1968

Polskiego (Polského divadla) 1968 – 1978

Tadeusz Fijewski se stal důležitou osobností polské kultury. Hrál v mnoha známých filmech a seriálech, které jsou do dnes považovány za klasiku polské kinematografie.

Filmové role v meziválečném období:

Zew morza (Volání moře) jako Stach v době mládí 1927

Młody las (Mladý les) jako žák 1934

Paweł i Gaweł (Pavel a Gavel) jako Stefan spolupracovník Pavla 1938 a další...

Filmové role po druhé světové válce:

Pan Anatol szuka miliona (Pan Anatol hledá milion) jako Anatol Kowalski pokladník 1958

Dom bez okien (Dům bez oken) jako klaun Jankowski 1962

Katarynka (Kolovrátek) jako Tomáš 1967

Lalka (Loutka) jako Ignác Řecký 1968

Kamizelka (Vesta) jako doktor 1971

Chłopi (Sedláci) jako Kuba Socha čeledín Matěje Boryny 1973

Noce i dnie (Noci a dny) jako sedlák v Serbinově 1975

Pelnia (Úplněk) jako děda Foton 1979 – toto byla jeho poslední role a film byl dokončen po jeho smrti.

Tadeusz Fijewski hrál také vedlejší roli v seriálu *Cztery pancerni i pies* (Čtyři z tanku a pes).

V roce 1956 se do vysílání polského rádia dostal mluvený seriál *Matysiakowie*, ve kterém ztvárnil postavu Vojtěcha Grzelaka. Tento rádiový seriál měl veliký úspěch a jeho pokračování trvá do dnes.

Vyznamenání:

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski

(Důstojnický kříž Polonia Restituta) 1959

Order Sztandaru Pracy II klasy (Řád praporu práce II třídy) 1970

Nagroda Komitetu do Spraw Radia i Telewizji

(Cena výboru rádia a televize) za roli Vojtěcha Grzelaka v radiovém románu *Matysiakowie* 1958

Nagroda Ministra Kultury i Sztuki pierwszego stopnia

(Cena ministra kultury a umění prvního stupně) za celoživotní herecký přínos pro divadlo a film 1967

Nagroda na VII Miedzynarodowym Festiwalu Filmowym w Panamie

(Cena na VII mezinárodním filmovém festivalu v Panamě) za roli Ignáce Řeckého ve filmu *Loutka* (1969) a další...⁸⁵

Krátká charakteristika hlavních filmových hrdinů

V románu jsou představeny tři typy hrdinů: Stanislav Vokulský

Isabela Lencká

Ignác Řecký

Stanislav Vokulský

Vokulský byl kdysi pouhým prodavačem v obchodě Minclů. Vzal si za ženu vdovu Minclovou, která měla značný majetek. Zúčastnil se války s Tureckem a mnohonásobně rozšířil majetek, který zdědil po smrti své mnohem starší ženy. Vrátil se domů. Jeho hlavním cílem je Isabela, dívka z chudší aristokratické rodiny. Dělá vše, aby se jí zalíbil. Uzavírá různé, pro něj nevýhodné obchody, ztrácí věrohodnost svého přítele Ignáce Řeckého. Teprve na konci zjistí, že dívka, do které byl tolik zamilovaný, ho pouze využívá. Nechápe a nechce pochopit, že ho Isabela nemiluje a nikdy milovat nebude i když jí přináší velké oběti. Svůj velký životní omyl pochopí teprve na konci.

Isabela Lencká

Isabela je dcerou aristokraty, hráče karet, který je zadlužen. Když jí otec říká o dluzích, tak si Isabela začíná uvědomovat, že by brzy mohli přijít o své postavení ve společnosti. Vokulského vnímá pouze jako dobyvatele a snaží si ho držet od těla. Postupně však začíná využívat jeho náklonnosti. Hraje si s ním jako s loutkou, a považuje ho za nástroj pro získání finančních prostředků. Díky své výchově, třídním předsudkům a nadřazenosti nad ostatními lidmi na konec vše ztratí.

⁸⁵ Ibid.: s. 208.

Ignác Řecký

Tento starý mládenec, podivín, je velkým přítelem Vokulského. V době jeho nepřítomnosti se staral o obchod. Nemůže pochopit záměry Vokulského, ale snaží se mu pomáhat. Nelíbí se mu jeho vztah k Isabele, marně mu jej vymlouvá. Svého přítele vidí využívaného a vysmívaného. Je již starý a nemocný a chce, aby byl jeho přítel šťastný. Přání se však nesplní. Opuštěný Řecký umírá na konci filmu sám se svými starostmi.

Film představuje snahu ukázat polské idealisty v době, kdy dochází ke společenskému rozkladu. Znamená to, že dobří lidé jsou utlačováni a ponižováni a naopak špatným se vede dobře. Upadá polské hospodářství, a místo nich vznikají nové židovské majetky. Dále představuje dva typy žen: dobré, které bohužel nejsou šťastné, jsou zklamané jako například paní Vonsovská a naopak lehkomyšlné, sebejisté ženy, jako Isabela jsou zbožňovány. Z toho vyplývá, že nevšední lidé, jako je Vokulský i když jsou bohatí, a nemají šlechtický původ, jsou nedoceňováni, pronásledováni výsměchy a neporozuměním.

Dialogy ve filmu *Loutka*

Autorem dialogů ve filmu *Loutka* byl polský esejista a prozaik Kazimierz Brandys (27. 10. 1916 - 11. 3. 2000). Tento scénárista pocházel z židovské rodiny. Byl absolventem Varšavské univerzity právnické fakulty a také členem spolku polských spisovatelů. Přednášel slovanskou literaturu na pařížské Sorboně. Od roku 1978, až do konce žil ve Francii. Jelikož byl esejistou, jeho dialogy byly charakteristické pečlivostí a originálním způsobem podání, což se projevilo ve filmu *Loutka*. Kazimierz Brandys použil mnoho dialogů z originální polské verze knihy Bolesława Prusa *Loutka*. Tyto dialogy jsou jenom mírně pozměněny.⁸⁶

Několik těchto dialogů jsem se rozhodl vypsát pro srovnání:

Knih – citát

*Na każdym miejscu i o każdej dobie, gdziem z tobą płakał, gdziem z tobą się bawił zawsze i wszędzie będę ja przy tobie, bom wszędzie cząstkę mej duszy zostawił...*⁸⁷

(Na každém místě v každé době, kde jsem s tebou byl a plakal vždy a všude budu s tebou, protože jsem všude nechal část své duše).

⁸⁶ http://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Brandys, 20.11. 2011.

⁸⁷ Prus, B.: *Lalka*. Warszawa, PIW 1953, s. 131.

Film – dialog

00:36:36 *Na każdym miejscu i o każdej dobie, gdzie z tobą płakał, gdzie z tobą się bawił zawsze i wszędzie będę ja przy tobie...* (Na každém místě, v každé době, kde jsem s tebou plakal, kde jsem s tebou byl, všude a vždy budu při tobě).

Kniha – citát

Niech będzie. Ale dwadzieścia pięć rubli gotówką na stół.

*Niech Bóg zabroni! Pan dobrodziej dostanie do ręki pięć rubli, a dwadzieścia pójdzie na dług tego nieszczęśliwego Seliga Kupferman, co już przez dwa lata grosza od pana nie widział, choć ma wyrok.*⁸⁸

(Dobře, ale dvacet pět rublů hotově. Chraň Bůh! Dostanete na ruku pět rublů a dlužnou částku dvacet rublů dostane ten nešťastník Seliga Kupferman, který od vás už dva roky nic nedostal).

Film – dialog

00:07:27 *Dwadzieścia pięć rubli.? Gotówką?*

A nie! Niechże Bóg broni. Pan dostajesz do ręki pięć rubli a dwadzieścia idzie na dług tego biednego Kupferman co to dwa lata od pana grosza nie widział...

(Pětadvacet rublů, hotově? Ne, chraň Bůh. Vy dostanete na ruku pět rublů a dvacet dostane ten chudý Kupferman, který od vás nedostal celé dva roky ani groš).

Kniha – citát

Znam ten dom! Z zamkniętymi oczami wart sto dwadzieścia tysięcy rubli.

*Co to za dom? ... Rudera... trupiarnia!...*⁸⁹

(Znám ten dům! Se zavřenýma očima má hodnotu dvacet tisíc rublů.

Co je to za dům? Barabizna... márnice...).

Film – dialog

00:08:55 *Znam ten dom! Ten dom w ciemno wart jest sto dwadzieścia tysięcy rubli.*

Co to za dom? ... Ruina i trupiarnia!...

(Znám ten dům. Se zavřenými očima mohu říci, že má cenu sto dvacet tisíc rublů.

Co? Tohle je dům? Je to barabizna, márnice)!

⁸⁸ Ibid: s. 378.

⁸⁹ Ibid: s. 386.

Kniha – citát

Kochany panie, weź do rąk jaki papier...

Co to panu?...

Nic. Weź pan z biura jaki papier i przed naszym wagonem powiedz, że jest telegram do Wokulskiego.

Do pana?

*Tak...*⁹⁰

(Vážený pane, vezměte si kousek papíru...)

Co je vám?

Nic.

Vezměte z kanceláře nějaký papír a před naším vagónem řekněte, že máte telegram pro Vokulského.

Pro vás?

Ano).

Film – dialog

00:55: 38 *Kochany panie. Niech pan weźmie jaki papier...*

Co to panu?

Niech pan weźmie z biura pierwszy lepszy papier i niech pan powie przed naszym wagonem, że jest telegram do Wokulskiego.

Do pana?

Tak...

(Vážený pane.

Vezměte nějaký papír.

Co je vám?

Vezměte z kanceláře nějaký papír a před naším vagónem řekněte, že přišel telegram pro Vokulského.

Pro vás?

Ano).

Díky postupu, který použil tento scenárista, si film uchoval kouzlo, kterého se nám dostává během čtení knihy.

⁹⁰ Ibid: s. 279.

2 Překlad dialogové listiny

Polský originál dialogů filmu *Lalka*

Zespół Realizatorów Filmowych

„KAMERA”

Przedstawia film według powieści

Bolesława Prusa

0:00:58 Gdzie jest pan Jan?

0:00:59 Nie wiem.

0:01:01 Dzień dobry panu!

0:01:02 W piwnicy, proszę pana łaskawego.

0:01:04 Dziękuję.

0:01:19 Dzień dobry!

0:01:20 A... dzień dobry!

0:01:24 Daj no kieliszek.

0:01:33 O, dziękuję.

0:01:37 Hm...

0:01:40 W zeszłym miesiącu wydałeś dwadzieścia złotych na książki.

0:01:46 A mnie, prawie tyle brakowało na adwokata.

0:01:51 Chodźmy stąd ojczu.

0:01:54 Gdy jesteś w sklepie, zawsze będą tobą pomiatali

0:01:57 i nigdy nie wyjdiesz z tego upodlenia.

0:02:02 To ty wydałeś pieniądze.

0:02:05 Dawej mnie.

0:02:09 Jak będę musiał przerwać proces,

0:02:11 Cóż to za odmieńcy.

0:02:13 to wszystko zmarnieje.

0:02:14 Staremu brak piątej klepki, ale chłopak zdatny.

0:02:19 A jak się nazywa?

0:02:20 Wokulski.

0:02:21 Do sklepu albo do piwnicy nie bardzo, ale tak wogóle to...

0:02:25 O, popatrz!

Český překlad dialogů filmu *Loutka*

Kolektiv filmových realizátorů

„Kamera“

Uvádí film podle románu

Bolesława Prusa

0:00:58 Kde je pan Jan?

0:00:59 Nevím.

0:01:01 Dobrý den, pane!

0:01:02 Ve sklepě, vážený pane.

0:01:04 Děkuji.

0:01:19 Dobrý den!

0:01:20 Á... Dobrý den!

0:01:24 Dej mi skleničku.

0:01:33 Ó, děkuji.

0:01:37 Hm...

0:01:40 Minulý měsíc jsi utratil 20 zlatých za knížky.

0:01:46 A mně právě tolik chybělo na advokáta.

0:01:51 Pojdme odtud, otče.

0:01:54 Když pracuješ v obchodě, vždy sebou budou opovrhovat,

0:01:57 a nikdy se nezbavíš toho ponížení.

0:02:02 To ty jsi utratil peníze.

0:02:05 Dávej je mně.

0:02:09 Když budu muset přerušit proces,

0:02:11 Co je to za podivíny.

0:02:13 tak všechno zchátrá.

0:02:14 Starý má o kolečko víc, ale chlapec je šikovný.

0:02:19 A Jak se jmenuje?

0:02:20 Vokulský.

0:02:21 V obchodě, nebo ve sklepě nic moc, ale jinak...

0:02:25 Podívej se!

0:02:26 Chodź.

0:02:28 Popatrz, jaki z niego mechanik.

0:02:33 Taka maszyna, może się obracać do końca świata, ale coś się w niej zacięło

0:02:37 i poruszała się tylko kwadrans.

0:02:41 Hm...

0:02:51 Był tu jeden profesor, obejrzał pompę i powiedział,

0:02:55 że na nic to się nie zda, ale że chłopak zdolny i powinien się uczyć.

0:02:59 Od tej pory Wokulski shardział,

0:03:02 kupuje książki i ślęczy nad nimi po nocy.

0:03:04 A cóż on zamierza zrobić z tą nauką?

0:03:07 Mówi, że pojedzie do Kijowa do uniwersytetu.

0:03:11 No...

0:03:12 Poświęć mi.

0:03:13 No, może choć jeden subiekt wyjdzie na człowieka.

0:03:16 No, ja mu nie przeszkadzam.

0:03:22 A co u ciebie?

0:03:24 No, niedobrze.

0:03:26 Przepraszam.

0:03:33 Niedobrze.

0:03:35 Pryncypał zaniedbuje sklep.

0:03:37 Nieraz od rana chodzi na piwo i wraca aż wieczorem.

0:03:42 A pani Minclowa?

0:03:44 Hm.

0:03:45 Godziny całe spędza na konferencjach z modystkami i fryzjerami.

0:03:51 Zupełnie się babie w głowie pomieszało na stare lata.

0:03:56 Cicho, cicho...

0:04:02 No i co teraz będzie, panie konsyliarzu?

0:04:06 Widzisz jak trudno wyjść z piwnicy?!

0:04:09 A tobie od razu zachciewa się wyskoczyć do uniwersytetu!

0:02:26 Pojd'.

0:02:28 Podívej se, jaký je z něj mechanik.

0:02:33 Takový stroj se může točit do konce světa, ale něco se v něm porouchalo,

0:02:37 pohyboval se jenom čtvrt hodiny.

0:02:41 Hm...

0:02:51 Byl tady jeden profesor, prohlédl si vynález a řekl,

0:02:55 že je to k ničemu, ale chlapec je talentovaný a měl by se učit.

0:02:59 Od té doby se Vokulský chová povýšeně,

0:03:02 kupuje knihy a dlouho do noci nad nimi sedí.

0:03:04 A jak chce naložit s těmi znalostmi?

0:03:07 Říká, že pojedou do Kyjeva na univerzitu.

0:03:11 No...

0:03:12 Posviť mi.

0:03:13 Možná, že se alespoň z jednoho prodavače stane člověk.

0:03:16 No, já mu nepřekážím.

0:03:22 A co ty?

0:03:24 No, nic moc.

0:03:26 Promiňte.

0:03:33 No, nic moc.

0:03:35 Principál zanedbává obchod.

0:03:37 Často chodí ráno na pivo a vrací se až večer.

0:03:42 A paní Minclová?

0:03:44 Hm.

0:03:45 Celé hodiny tráví na konferencích s modistkami a kadeřníky.

0:03:51 Stařena se na stará kolena úplně zbláznila.

0:03:56 Ticho, ticho ...

0:04:02 No, a co teď budete dělat, pane rádce?

0:04:06 Vidíš, jak těžce se leze ze sklepa?!

0:04:09 A ty chceš rovnou skočit na univerzitu!

0:04:13 Ha, ha, ha...

0:04:15 Ludzie!

0:04:17 Pysznie się wydobywa.

0:04:19 Co wy robicie?

0:04:20 No, wyjdźże, kiedyś taki mądry!

0:04:25 Prawda jak on się pysznie wydobywa.

LALKA

Film polski 1968

W rolach głównych

Beata Tyszkiewicz

Mariusz Dmochowski

Tadeusz Fijewski

Jadwiga Gall Jan Kreczmar

Wiesław Gołas Tadeusz Kondrat

Kalina Jędrusik Halina Kwiatkowska

Jan Koecher Andzej Łapicki

Jan Machulski

Józef Pieracki

Janina Romanówna

Anna Seniuk

Irena Szramowska

oraz H.Hunko R.Kotys

W.Dewoyno J.Jabczyński T.Kozusznik

L.Benoid E.Kuziemski K.Litwin

A.Fogiel J.Kłosiński B.Ładysz

K.Feldman B.Kobiela J.Łodyński

A.Hrydzewicz J.Kociniak Z.Maklakiewicz

Opracowanie dialogów

Kazimierz Brandys

Muzyka

Wojciech Kilar

w wykonaniu

Wielkiej Orkiestry Symfonicznej

Polskiego Radia w Katowicach

Pod dyrekcją

Konrada Bryzka

Fragment Koncertu Skrzypcowego Beethovena

w wykonaniu

Orkiestry Symfonicznej Państwowej Filharmonii w Poznaniu

W wykonaniu

Stanisława Wisłockiego

Solista Roman Totenberg

0:04:13 Ha, ha, ha...
0:04:15 Lidé!
0:04:17 Krásně se dostává na povrch.
0:04:19 Co to děláte?
0:04:20 No, vylez, když jsi tak moudrý!
0:04:25 Jak se krásně dostává na povrch.

LOUTKA

Polský film 1968

V hlavních rolích

Beata Tyszkiewicz

Mariusz Dmochowski

Tadeusz Fijewski

Jadwiga Gall Jan Kreczmar

Wiesław Gołas Tadeusz Kondrat

Kalina Jędrusik Halina Kwiatkowska

Jan Koecher Andzej Łapicki

Jan Machulski

Józef Pieracki

Janina Romanówna

Anna Seniuk

Irena Szramowska

Dále hrají H.Hunko R.Kotys

W.Dewoyno J.Jabczyński T.Kožusznik

L.Benoid E.Kuziemski K.Litwin

A.Fogiel J.Kłosiński B.Ładysz

K.Feldman B.Kobiela J.Łodyński

A.Hrydzewicz J.Kociniak Z.Maklakiewicz

A další: ...

Dialogy Kazimierz Brandys

Muzika Wojciech Kilar a Velký symfonický orchestr

Polského rádia v Katovicích

Řídí Kondrad Bryzka

Fragment houslového koncertu Bethovena

v provedení

Státního symfonického orchestru a filharmonie v Poznani

pod vedením

Stanisława Wislockiego

Sólista Roman Totenberg

Scenografia

Jerzy Skarżyński Adam Nowakowski

Tadeusz Kosarewicz Andrzej Płocki

Współpraca

A.Kuchnia, E.Siekierski, A.Wejman

Wnętrza

Maciej Putowski

współpraca

Włodzimierz Czachowski Maria Szafran
Cecylia Wróblewska

Kostiumy

Lidia i Jerzy Skarżyńscy

współpraca

Alicja Ptaszyńska Elżbieta Meksz

Dźwięk Montaż

Bohdan Bieńkowski Zofia Dwornik

współpraca współpraca

J.Franciszczak, M.Siczek K.Osiecki D.Bosikowska

W.Wiśniewski

Charakteryzacja

Anna Włodarczyk, Maria Papińska

współpraca

T.Domiczek Z.Kazimierski

fryzury: Zofia Chęć

Współpracownicy Kierownika Produkcji

Włodzimierz Kaczmarski

W.Dykińska W.Tymowski

B.Jasionowski H.Wasilewski

W.Wojnar

Operator

Andrzej Hamlau

współpraca

J.Magda, M.Sitarz

M.Lewandowski, B.Stasiowski

Współpraca reżyserska

Halina Garus, Wojciech Solarz

A.Berbecki, B.Bilska

Atelier

Wytwórnia Filmów Fabularnych – Wrocław

Wytwórnia Filmów Fabularnych – Łódź

Laboratorium

Wytwórnia Filmów Fabularnych – Łódź

Scénář

Jerzy Skarżyński Adam Nowakowski

Tadeusz Kosarewicz Andrzej Płocki

Spolupráce

A.Kuchnia,E.Siekierski,A.Wejman

INTERIÉRY

Maciej Putowski

Spolupráce

Włodzimierz Czachowski Maria Szafran

Cecylia Wróblewska

Kostýmy

Lidia i Jerzy Skarżyńscy

Spolupráce

Alicja Ptaszyńska Elżbieta Meksz

Zvuk

Montáž

Bohdan Bieńkowski

Zofia Dwornik

Spolupráce

Spolupráce

J.Franciszcak,M.Siczek

K. Osiecki D. Bosikowska

W. Wiśniewski

Charakterizace

Anna Włodarczyk, Maria Papińska

Spolupráce

T.Domiczek Z.Kazimierski

Účesy: Zofia Chęć

Spolupracovníci vedoucího produkce

Włodzimierz Kaczmarski

W.Dykińska W.Tymowski

B.Jasionowski H.Wasilewski

W.Wojnar

Operátor

Andrzej Hamlau

Spolupráce

J.Magda,M.Sitarz

M.Lewandowski,B.Stasiowski

Režijní spolupráce

Halina Garus. Wojciech Solarz

A.Berbecki, B.Bilska

Ateliér

Ateliér hraných filmů – Wrocław

Ateliér hraných filmů – Łódź

Laboratoř

Ateliér hraných filmů – Łódź

Produkcja

Zjednoczone Zespoły Realizatorów Filmowych

Zespół „KAMERA“

kierownik artystyczny Jerzy Bossak

kierownik literacki Ernest Bryll

szeft produkcji Józef Krakowski

Kierownik Produkcji

Ryszard Straszewski

Zdjęcia

Stefan Matyjaszkiewicz

Scenariusz i Reżyseria

Wojciech Jerzy Has

0:08:59 Moje uszanowanie!

0:09:01 Czym mogę służyć?

0:09:03 Proszę pana.

0:09:04 Kaloszków żąda szanowny pan?

0:09:06 Który numer, jeśli łaskaw?

0:09:08 Napewno 42.

0:09:10 Panie Lisiecki! 42 dla szanownego pana.

0:09:13 Rozumiem, że niekażdy ma czas myśleć o numerze swoich kaloszy.

0:09:18 Pan raczy usiąść.

0:09:19 Paweł!

0:09:20 Tak jest!

0:09:21 1800 rubli.

0:09:22 Do Wiednia przekaz na 1200 guldenów.

0:09:26 Zmonitować rymanżę.

0:09:28 Bagatela.

0:09:29 Pryncypał jeszcze nie wraca?

0:09:32 Spodziewam się go najdalej za miesiąc.

0:09:36 Jeśli go jakaś nowa wojna nie zatrzyma.

Produkce

Sjednocené kolektivy filmových realizátorů

Kolektiv „KAMERA“

Umělecký vedoucí Jerzy Bossak

literární vedoucí Ernest Bryll

Vedoucí produkce Józef Krakowski

Ředitel produkce

Ryszard Straszewski

Montáž

Stefan Matyjaszkiewicz

Scénář a režie

Wojciech Jerzy Has

0:08:59 Má úcta!

0:09:01 Čím mohu sloužit?

0:09:03 Prosím vás.

0:09:04 Vážený pan si přeje galoše?

0:09:06 Jaké číslo? Nevíte?

0:09:08 Určitě 42.

0:09:10 Pane Lisecký! Číslo 42 pro váženého pána.

0:09:13 Rozumím, že každý nemá čas myslet na číslo svých bot.

0:09:18 Račte se posadit.

0:09:19 Pavle!

0:09:20 Ano!

0:09:21 1800 rublů.

0:09:22 Do Vídně poštovní poukázka na 1200 guldenů.

0:09:26 Napomenout výrobce kožené galanterie.

0:09:28 Maličkost.

0:09:29 Principál se ještě nevrací?

0:09:32 Očekávám ho nejpozději za měsíc.

0:09:36 Jestli ho nezdrží nějaká nová válka.

.

0:09:39 No Staś, pan Wokulski pisze, że wojny nie będzie.

0:09:45 Ale kursa jednak spadają.

0:09:48 To nic.

0:09:49 A zresztą, co nas obchodzi wojna, w której nie weźmie udziału Bonaparte?

0:09:55 Ale Bonaparte skończył już swoją karierę.

0:09:59 Doprawdy!?!

0:10:01 Panie Klain!

0:10:03 Bonapartyzm to potęga!

0:10:05 Jest większa od niej!

0:10:07 Jaka?!

0:10:11 Socializm.

0:10:13 Panie Rzecki!

0:10:14 Paweł, wytrzymaj stare kalosze i owiń je w bibułę.

0:10:17 A może szanowny pan nie życzy sobie dźwigać zbyt ciężaru.

0:10:21 Paweł! Rzuć je do paki.

0:10:23 Należy się 2 ruble, 50 kopiejek.

0:10:27 Dziękuję bardzo.

0:10:28 50 kopiejek reszty, dla szanownego pana.

0:10:31 Służę.

0:10:32 Dziękujemy.

0:10:33 Polecamy się.

0:10:35 Moje uszanowanie.

0:10:40 Kaloszy z literkami nikt szanownemu panu nie zamieni.

0:10:45 Moje uszanowanie.

0:10:54 Która to godzina?

0:10:56 Bo mój zegarek musi się późnić.

00:11:00 Pański zegarek zawsze późni się wieczorem, a śpieszy się rano.

00:11:04 Założę się, że pan biegniesz na preferanse.

00:11:07 A pan myślisz, że mnie na całą dobę wystarczy widok waszych

00:11:10 galanterii i pańskiej siwizny?

00:11:13 Mój panie.

00:11:14 Wolę być trochę szpakowaty, a niżeli łysym

0:09:39 Standa, pan Vokulský píše, že válka nebude.
0:09:45 Ale kurzy se i tak propadají.
0:09:48 To nevadí.
0:09:49 Stejně, co nás zajímá válka, které se nezúčastní Bonaparte?
0:09:55 No, ale Bonaparte již ukončil svou kariéru.
0:09:59 Opravdu!?!
0:10:01 Pane Klein!
0:10:03 Bonapartismus je mohutná síla!
0:10:05 Existuje větší!
0:10:07 Jaká?!
0:10:11 Socialismus.
0:10:13 Pane Řecký!
0:10:14 Pavle, vydrhni staré boty a zabal je.
0:10:17 Možná, že vážený pan nechce nosit zbytečné břemena.
0:10:21 Pavle! Hoď je do bedny na převážení zboží.
0:10:23 Budou to 2 rubly a 50 kopějek.
0:10:27 Velice děkuji.
0:10:28 50 kopějek zpět, pro váženého pána.
0:10:31 Sloužím.
0:10:32 Děkujeme.
0:10:33 Poroučíme se.
0:10:35 Má úcta.
0:10:40 Boty s monogramem vám nikdo nevymění.
0:10:45 Má úcta.
0:10:54 Kolik je hodin?
0:10:56 Protože moje hodinky se asi opoždějí.
00:11:00 Vaše hodinky se vždy opoždějí večer a ráno pospíchají.
00:11:04 Vsadím se, že pospícháte hrát karty.
00:11:07 A vy si myslíte, že mi stačí dívat se celý den
00:11:10 na galanterní zboží a vaše šediny?
00:11:13 Můj pane.
00:11:14 Raději budu trochu prošedivělý, než plešatý.

00:11:20 Też mi koncept.

00:11:22 Słowo honoru, muszę być jutro w mieście przed dziewiątą

00:11:25 choćbym, choćbym miał się podać do dymisji.

00:11:29 Niech pan od tego zacznie,

00:11:31 a będzie pan wolny nawet od tej chwili, panie Mraczewski.

00:11:35 Pan powinienes być hrabią, a nie kupcem.

00:11:38 I dziwię się, że pan od razu nie wstąpił do tamtego fachu,

00:11:41 przy którym zawsze ma się czas.

00:11:43 Mamusia zachorowała.

00:11:45 Naturalnie.

00:11:56 Bagatela.

00:12:00 Trzeba na jutro postawić w oknie karuzel,

00:12:04 bo już fontanna spowszedniała.

00:12:17 Głupstwo .

00:12:20 Wszystko głupstwo,

00:12:23 a wam mogło by się zdawać,

00:12:27 że to jest coś wielkiego.

00:12:58 Jak mi Bóg miły!

00:13:02 Staś!!!

00:13:06 Staś z wojny!

00:13:14 Osiem miesięcy nie było cię tutaj.

00:13:22 Nie poznałeś mnie stary?

00:13:27 A jednak przypomniałeś sobie sklep, przyjaciół.

00:13:37 Wychudłeś.

00:13:40 Owszem, trochę nabieram ciała.

00:13:45 Jakże się masz?

00:13:46 Wybornie.

00:13:48 W sklepie zwiększyły się obroty.

00:13:51 No, a co słyhać nowego?

00:13:55 A pewnie chcesz spytać o politykę, będzie pokój?

00:13:58 Będzie pokój.

00:14:00 No, a pocóż zbroi się Austria?

00:11:20 To jsou mi věci.

00:11:22 Přisahám, že zítra musím být ve městě před devátou,

00:11:25 i kdybych měl dát výpověď.

00:11:29 No, klidně. Začněte tím třeba hned

00:11:31 a budete ihned volný, pane Mračevský.

00:11:35 Vy jste mněl zůstat hrabětem a ne kupcem.

00:11:38 Divím se, proč jste si nevybral toto povolání,

00:11:41 ve kterém je pořád volno.

00:11:43 Maminka onemocněla.

00:11:45 Určitě.

00:11:56 Maličkost.

00:12:00 Zítra musíme vystavit kolotoč ve vitríně,

00:12:04 protože fontána zevšedněla.

00:12:17 Hloupost.

00:12:20 Všechno je hloupost

00:12:23 a vám by se mohlo zdát,

00:12:27 že je to něco velkého.

00:12:58 Jak je mi Bůh milý!

00:13:02 Standa!!!

00:13:06 Standa z války!

00:13:14 Osm měsíců jsi tady nebyl.

00:13:22 Nepoznal jsi mně příteli?

00:13:27 A přece jsi nezapomněl na obchod, přátelé.

00:13:37 Zhubnul jsi.

00:13:40 Ano, ale trochu už přibírám na váze.

00:13:45 Jak se máš?

00:13:46 Skvěle.

00:13:48 V obchodě se zvýšila tržba.

00:13:51 No, a co je u tebe nového?

00:13:55 Jistě se ptáš na politiku?

00:13:58 Bude mír.

00:14:00 A proč se zbrojí Rakousko?

00:14:03 Chce zabrać Bośnię i Hercegowinę.

00:14:06 Chce zabrać? A sprawiedliwość?

00:14:10 Silni mnożą się i rosną, a słabi giną. Oto sprawiedliwość.

00:14:15 I ty to mówisz? Stasiu?

00:14:18 Czy to samo prawo nie stosuje się do mnie, do ciebie, do nas wszystkich?

00:14:23 No, a jakże tobie poszło?

00:14:28 Pamiętasz ile wziąłem ze sobą pieniędzy wyjeżdżając?

00:14:31 A jak ci się zdaje, ile przywiozłem?

00:14:33 Piędzieś...

00:14:37 ze czterdzieści tysięcy? Zgadłem?

00:14:45 250 000 rubli.

00:14:49 Prawie co miesiąc ryzykowałem całym majątkiem, a niemal co dzień
życiem.

00:14:56 Narzącać się dla majątku, gdy się ma spokojny kawałek chleba?

00:15:02 O... Ten spokojny kawałek chleba, dławił mnie przez sześć lat!

00:15:07 Czy już nie pamiętasz ile razy wypominano mi,

00:15:10 że wszystko zawdzięczam bogatej wdowie.

00:15:12 Świeć panie nad jej duszą.

00:15:14 Mincle i zawsze Mincle.

00:15:17 Sam przez pół roku zarobiłem dziesięć razy więcej niż,

00:15:20 dwa pokolenia Minclów przez pół wieku.

00:15:23 Zawsze ten sam.

00:15:26 Sprowadziłeś nowe towary?

00:15:30 Tak. Interesa dobrze idą.

00:15:34 Trzeba nowego subiekta.

00:15:37 Weźmiemy dwóch, sklep rozszerzymy, będzie wspaniale.

00:15:40 Bagatela. A chcesz zobaczyć?

00:15:44 Później.

00:15:48 Daj mi księgę.

00:15:51 Dochodów?

00:15:55 Dłużników.

00:16:16 140 rubli?

00:14:03 Chce zabrat Bosnu a Hercegovinu.
00:14:06 Chce zabrat? A spravedlnost?
00:14:10 Silní se množí, a slabí umírají. Tohle je spravedlnost.
00:14:15 A tohle říkáš ty? Stando?
00:14:18 Nevztahuje se stejné pravidlo také na tebe, mně, a na nás všechny?
00:14:23 No, a jak se ti vedlo?
00:14:28 Pamatuješ, kolik jsem si vzal sebou peněz před odjezdem?
00:14:31 Co si myslíš? Kolik jsem přivezl?
00:14:33 Pade...
00:14:37 Asi čtyřicet tisíc? Uhodl jsem?
00:14:45 250 tisíc rublů.
00:14:49 Skoro každý měsíc jsem riskoval celý majetek, a skoro každý den život.
00:14:56 Riskovat kvůli majetku, když máš zajištěný dobrý kousek chleba?
00:15:02 Ten dobrý kousek chleba mně rdousil celých šest let!
00:15:07 Ty si už nepamatuješ, jak mi vyčítali,
00:15:10 že všechno co mám, vděčím bohaté vdově.
00:15:12 Dej jí věčný odpočinek Bože.
00:15:14 Minclovi, vždy jenom Minclovi.
00:15:17 Sám jsem během půl roku vydělal deset krát více,
00:15:20 než dva rody Minclů za dobu padesátí let.
00:15:23 Vždy stejný.
00:15:26 Dovezl jsi nové zboží?
00:15:30 Ano. Obchodní transakce jdou dobře.
00:15:34 Potřebujeme nového prodavače.
00:15:37 Zaměstnáme dva, rozšíříme obchod, bude to skvěle.
00:15:40 Maličkost. Chceš se podívat?
00:15:44 Později.
00:15:48 Dej mi knihu.
00:15:51 Příjmu?
00:15:55 Dlužníků.
00:16:16 140 rublů?

00:16:18 A... to nie dużo.
00:16:20 Łęcki.
00:16:22 Panna Łęcka ma także otwarty kredyt.
00:16:24 Bardzo dobrze.
00:16:26 Onegdaj wzięła portmonetkę za trzy ruble.
00:16:31 To nie za drogo?
00:16:32 Wcale nie, portmonetka doskonała.
00:16:35 Sam ją wybierałem.
00:16:37 Z których to?
00:16:39 Z tych.
00:16:41 Chciała wziąć tę.
00:16:44 Ładny wyrób.
00:16:50 Wiesz? Ja ją wezmę.
00:16:52 Moja już zupełnie do niczego.
00:16:54 Znajdę ci lepszą!
00:16:56 Wezmę tę.
00:17:06 Nie obejrzysz sklepu?
00:17:08 Jestem trochę zmęczony. Chodźmy do ciebie.
00:17:21 Czy mi się zdaje czy moja córka jest w niehumorze?
00:17:26 Ach papo.
00:17:29 Tak się boję, żeby nasze srebra nie znalazły się na jakimś obcym stole.
00:17:33 Srebra naszych przodków bywały już na stołach tatarów i zbuntowanych chłopów.
00:17:37 Kto walczy, naraża się na straty.
00:17:40 Tracili na wojnie.
00:17:42 A dzisiaj nie ma wojny?
00:17:45 Zmieniła się tylko broń.
00:17:48 Zamiast kosą albo jataganem walczą rublem.
00:17:54 Więc jesteśmy zwyciężeni?
00:17:56 Ale nie dziecko my dopiero zaczniemy tryumfować.
00:18:00 Mam szerokie plany.

00:16:18 A... to není moc.
00:16:20 Lencký.
00:16:22 Slečna Lencká má také otevřený úvěr.
00:16:24 Velmi dobře.
00:16:26 Minule si vzala peněženku za tři rubly.
00:16:31 Není to příliš drahé?
00:16:32 Vůbec ne. Peněženka byla kvalitní.
00:16:35 Sám jsem jí vybíral.
00:16:37 Ze kterých?
00:16:39 Z těchto.
00:16:41 Líbila se jí tato.
00:16:44 Pěkný výrobek.
00:16:50 Víš co? Já si jí vezmu.
00:16:52 Moje je už na nic.
00:16:54 Najdu ti lepší!
00:16:56 Vezmu si tuhle tu.
00:17:06 Neprohlídneš si obchod?
00:17:08 Jsem trochu unavený. Pojd'me k tobě.
00:17:21 Zdá se mi to, nebo má moje dcerka špatnou náladu?
00:17:26 Ach tati.
00:17:29 Tak se bojím, aby naše stříbro neskončilo na nějakém cizím stole.
00:17:33 Stříbro našich předků bylo již na stolech Tatarů a vzbouřených sedláků.
00:17:37 Ten kdo bojuje, riskuje.
00:17:40 Ztráceli ve válce.
00:17:42 A dnes války nejsou?
00:17:45 Změnila se jenom zbraň.
00:17:48 Na místo kosity nebo jataganu se bojuje rubly.
00:17:54 Takže jsme poražení?
00:17:56 Ale ne dítě, my teprve začneme vítězit.
00:18:00 Mám velké plány.

00:18:03 Dotychczas milczałem, ale dziś znalazłem człowieka,
00:18:06 który zrozumiał moje idee.
00:18:08 Któż to taki?
00:18:10 Niejaki Wokulski.
00:18:11 Przy jego pomocy zorganizuję nasze mieszczaństwo i dźwignę przemysł.
00:18:16 Ty papo?
00:18:18 Czy ten Wokulski nie jest jakimś aferzystą?
00:18:22 Nie znasz go?
00:18:24 Słyszałam tylko, że dorobił się majątku
00:18:26 na dostawach podczas wojny z Turcją.
00:18:28 Ale uczciwie.
00:18:29 Pamiętam tylko jego ręce.
00:18:31 Odmroził je na Syberii.
00:18:34 Cóż on tam robił?
00:18:36 Był w powstaniu, a potem pokutował za uniesienia młodości.
00:18:41 Jest więc i bohaterem.
00:18:43 Poznasz go, bo myślę w domu zrobić kilka zebrań.
00:18:46 Papo tego pana chce przyjmować?
00:18:49 No, muszę się naradzać z niektórymi.
00:18:52 Ciekawa jestem, co świat powie na tę spółkę.
00:18:55 Kto ma siłę w rękach ma świat u nóg.
00:19:06 Od pani hrabiny.
00:19:08 Pozwolisz, że cię zastąpię w połknięciu tej pigułki.
00:19:19 Hm... słuchajcie bo to ciekawe.
00:19:21 Droga Belciu, zapomnij aniołku...
00:19:23 Ech, to nie ważne.
00:19:26 Grób w naszym kościele będzie cudowny.
00:19:29 Mój poczciwy Wokulski, daje fontannę, sztuczne ptaszki i mnóstwo
dywanów.
00:19:35 He, ten Wokulski jest nieporównany!
00:19:43 Jestem zachwycona, ale gdyby mi wśród tych cudów zabrakło ciebie,
00:19:48 rozchorowałabym się.

00:18:03 Doteď jsem mlčel, ale dnes jsem potkal člověka,
00:18:06 který pochopil moje ideály.
00:18:08 Kdo je to?
00:18:10 Nějaký Vokulský.
00:18:11 Z jeho pomoci zorganizuji měšťany a pozvednu průmysl.
00:18:16 Ty tati?
00:18:18 Není ten Vokulský nějakým dobrodruhem?
00:18:22 Ty ho neznáš?
00:18:24 Jenom jsem slyšela, že zbohatl
00:18:26 na dodávkách během války s Tureckem.
00:18:28 Ale poctivě.
00:18:29 Pamatuji si jenom na jeho ruce.
00:18:31 Omrzly mu na Sibíři.
00:18:34 Co tam dělal?
00:18:36 Účastnil se povstání, a potom platil za chyby mládí.
00:18:41 To znamená, že je i hrdinou.
00:18:43 Poznáš ho, protože chci udělat pár schůzek doma.
00:18:46 Tati, ty ho chceš pozvat domu?
00:18:49 No, musím se s některými poradit.
00:18:52 Jsem zvědavá, co řekne svět na tuto spolupráci.
00:18:55 Ten, kdo má sílu v rukou, má svět u nohou.
00:19:06 Od paní hraběnky.
00:19:08 Dovol, že tě zastoupím v této záležitosti.
00:19:19 Hm... poslouchejte, je to zajímavé.
00:19:21 Milá Belo, zapomeň andílku...
00:19:23 Ech, tohle není důležité.
00:19:26 Hrob v našem kostele bude nádherný.
00:19:29 Můj poctivý Vokulský dává fontánu, umělé ptáčky a hodně koberců.
00:19:35 He, ten Vokulský je báječný!
00:19:43 Jsem okouzlená, ale kdybys chyběla mezi tou nádherou,
00:19:48 asi bych onemocněla.

00:19:51 Ściskam cię i całuję.
00:19:53 Szturmem zdobył Joasię.
00:19:55 To jednak musi być genialny człowiek.
00:19:57 Nie, no nie.
00:19:58 To w prawdzie człowiek szalonej energii,
00:20:00 ale dar kombinacji poznaje się z innych rzeczy.
00:20:05 Ja na przykład często grywam z nim w pikiety,
00:20:07 i rezultat, jest taki, że wygra łem około 70 rubli,
00:20:10 choć wcale nie mam pretensji do geniuszu.
00:20:14 Co ci jest, Izo?
00:20:16 Nic, migrena.
00:20:20 O proszę cię Florciu zaopiekuj się nią.
00:20:25 A... nagła migrena powinna przejść zaraz.
00:20:58 Słucham.
00:21:00 Słucham, co?!
00:21:06 Pani Melington czeka w gabinecie.
00:21:16 Proszę.
00:21:25 Wprawdzie, ze sreber niewielka będzie pociecha,
00:21:29 ale skup weksli Łęckiego jest arcydziełem.
00:21:36 Znać kupca.
00:21:44 Wszystko w porządku?
00:21:47 Oczywiście.
00:21:52 Znać kupca?
00:21:55 Szkoda pana.
00:21:56 Dlaczegoż to, jeśli łaska?
00:21:58 Kobiet nie zdobywa się ofiarami, ale siłą.
00:22:03 Rozumu.
00:22:05 Raczej pięści.
00:22:08 Znam się na tym, bo to mój fach.
00:22:11 Hrabia bierze pieniądze za ułatwianie stosunków koniom,
00:22:16 ja za ułatwianie znajomości ludziom.
00:22:21 Jeszcze coś?

00:19:51 Objímám tě, a líbám.
00:19:53 Útokem získal Johanku.
00:19:55 Asi to musí být geniální člověk.
00:19:57 Ne, to ne.
00:19:58 Je to člověk o velké energii,
00:20:00 ale dar kombinace se poznává podle jiných věcí.
00:20:05 Já s ním například hraju pikety,
00:20:07 a výsledek je takový, že jsem vyhrál kolem 70 rublů,
00:20:10 i když o sobě vůbec nemám vysoké mínění.
00:20:14 Co je ti, Iso?
00:20:16 Nic, migréna.
00:20:20 Prosím tě Florinko postarej se o ní.
00:20:25 A... neočekávaná migréna by měla ihned ustoupit.
00:20:58 Poslouchám.
00:21:00 Poslouchám, co?!
00:21:06 Paní Melington čeká v pracovně.
00:21:16 Prosím.
00:21:25 Popravdě, ze stříbra nebude veliké potěšení,
00:21:29 ale výkup směnek Lenckého je mistrovským dílem.
00:21:36 Znát obchodníka.
00:21:44 Vše v pořádku?
00:21:47 Samozřejmě.
00:21:52 Znát obchodníka?
00:21:55 Je vás škoda.
00:21:56 Pročpak myslíte?
00:21:58 Ženy se nedobývá přinášáním obětí, ale silou.
00:22:03 Rozumu.
00:22:05 Raději pěstí.
00:22:08 Vyznám se v tom, protože je to moje povolání.
00:22:11 Hrábě bere peníze za usnadňování vztahů mezi koni,
00:22:16 a já za usnadňování vztahů mezi lidmi.
00:22:21 Ještě něco?

00:22:28 Jest do sprzedania ulubiona klacz barona Krzeszowskiego.
00:22:32 O ile znam stosunki,
00:22:34 panna Izabela byłaby szczerze kontenta,
00:22:36 gdyby baron
00:22:39 nie posiadał tej klaczy
00:22:41 w dniu wyścigów.
00:22:44 Nic nie rozumię.
00:22:46 Bardzo subtelne są te wielkoświatowe komeraże.
00:22:51 No i dlaczego jej tak na tym zależy?
00:22:53 Baron kiedyś umizgał się do niej, a odtrącony
00:22:57 nazwał ją starzejącą się panną, która wyjdzie za swego lokaja.
00:23:10 Zbliża się termin licytacji kamiennicy Łęckich.
00:23:32 Ach ciociu.
00:23:34 Tylko bez egzaltacji Izabelo.
00:23:37 Marszałek nie jest w prawdzie Addonisem,
00:23:40 ale gdyby nasze obowiązki były łatwe do spełnienia,
00:23:44 nie istniałaby zasługa.
00:23:46 Marszałek jest obrzydliwy i ma ślinotok.
00:23:50 Nie upieram się przy marszałku, ale baron...
00:23:55 Baron...
00:23:57 Farbuje włosy i ma jakieś plamy na rękach.
00:24:01 Zwracam ci uwagę, że nad ojcem wisi katastrofa.
00:24:04 Mamy przecież kamiennicę.
00:24:06 Którą sprzedają w niekorzystnym czasie..
00:24:08 Nawet twój posąg przepadnie.
00:24:11 W ostateczności mamy srebra, serwis...
00:24:14 Zastanów się czy nie szkoda tak pięknych pamiątek?
00:24:20 Więc co? Mam wachać się pomiędzy sprzedażą siebie i serwisu?
00:24:26 O tym właśnie chciałam z tobą pomówić.
00:24:31 Proponuję ci, jeśli się zgodzisz, 3000 rubli pożyczki.
00:24:38 Nie narzucam się, tylko proponuję.

..

00:22:28 V nabídce na prodej je oblíbená klisna barona Křešovského.
00:22:32 Pokud znám vztahy,
00:22:34 slečna Isabela by byla spokojená,
00:22:36 kdyby baron
00:22:39 nevlastnil tu kobylu
00:22:41 v den závodů.
00:22:44 Nic nechápu.
00:22:46 Velmi delikátní jsou tyto velké světové klepy.
00:22:51 Proč ji tak na tom záleží?
00:22:53 Baron se jí kdysi dvořil, ale odmítnut
00:22:57 pojmenoval ji stárnoucí slečnou, která si vezme svého lokaje za manžela.
00:23:10 Blíží se termín licitace činžovního domu Lenckých.
00:23:32 Ach teto.
00:23:34 Jenom bez exaltace Isabelo.
00:23:37 Maršálek popravdě není krasavec,
00:23:40 ale kdyby všechny naše povinnosti byly lehce splnitelné,
00:23:44 neexistovala by zásluha.
00:23:46 Maršálek je odporný a má slinotok.
00:23:50 Netrvám na maršálkovi, ale baron...
00:23:55 Baron...
00:23:57 Barví si vlasy a má nějaké skvrny na rukou.
00:24:01 Upozorňuji tě, že nad otcem visí neštěstí.
00:24:04 Máme přece činžovní dům.
00:24:06 Dům, který se prodává ve špatnou dobu.
00:24:08 Dokonce zmizí i tvé věno.
00:24:11 V nejhorším případě máme stříbro, servis...
00:24:14 Zamysli se, jestli není škoda takových pěkných památek?
00:24:20 Tak co? To se mám rozhodnout mezi prodejem sebe sama a servisem.?
00:24:26 Právě o tom jsem chtěla s tebou mluvit.
00:24:31 Nabízím ti, jestli budeš souhlasit, 3000 rublů půjčky.
00:24:38 Nevnučují se, jenom nabízím.

00:24:42 Rozważ, jak ci będzie wygodniej,
00:24:46 a nade wszystko pomyśl o następstwach.
00:24:51 Floro, chodź do nas drogie dziecko.
00:24:56 A teraz weź mój powóz aniołku,
00:25:00 przejedź się po mieście
00:25:02 i pozalätwiaj drobne sprawunki.
00:25:08 Tylko pamiętaj, żebyś w czasie kwesty wyglądała ślicznie.
00:25:14 Tak ślicznie, jak to tylko ty potrafisz.
00:25:22 Wiesz Floro, zdecydowałam się nie sprzedawać tych sreber.
00:25:25 To jest niemożliwe.
00:25:26 Dlaczego?
00:25:27 Otrzymałam list, że serwis i srebra już kupiono.
00:25:32 Dokąd jaśnie panienka rozkaże jechać?
00:25:34 Do sklepu pana Wokulskiego.
00:25:36 Izo! Dlaczego?
00:25:38 Chcę sobie kupić nowe paryskie rękawiczki.
00:26:19 A ta druga?
00:26:21 Może pan otworzy?
00:26:23 Czy zastałyśmy pana Mraczewskiego?
00:26:25 Panie Mraczewski!
00:26:26 Do usług.
00:26:27 Przyszłyśmy prosić o rękawiczki.
00:26:29 Numerek pięć i pół?
00:26:30 Nie, pięć i trzy czwarte.
00:26:32 Zapomniał pan?
00:26:33 Szanowna pani, są rzeczy, których się nigdy nie zapomina.
00:26:35 Ale jeśli jednak rozkazuje pani 5 a $\frac{3}{4}$...
00:26:40 Dwanaście...
00:26:43 Jak on umie rozmawiać z kobietami.
00:26:45 Pięć i pół. Moja pamięć jest niezawodna.
00:26:48 Czy łaskawa pani ma jeszcze jakieś życzenie?
00:26:51 Pyszny jest ten Mraczewski.

00:24:42 Popřemýšlej, co bude lepší
00:24:46 a rozvaž následky.
00:24:51 Floro, pojď k nám drahé dítě.
00:24:56 A teď si vezmi můj povoz andílku,
00:25:00 přejeď se po městě
00:25:02 a vyříd' drobné záležitosti.
00:25:08 Jenom pamatuj, abys vypadala krásně během sbírky.
00:25:14 Tak krásně, jak to jenom ty umíš.
00:25:22 Víš, Floro, rozhodla jsem se, že neprodám to stříbro.
00:25:25 To není možné.
00:25:26 Proč?
00:25:27 Obdržela jsem dopis, že stříbro a servis jsou prodané.
00:25:32 Kde pojedeme, vážená slečno?
00:25:34 Do obchodu pana Vokulského.
00:25:36 Iso! Proč?
00:25:38 Chci si koupit nové pařížské rukavičky.
00:26:19 A ta druhá?
00:26:21 Můžete jí otevřít?
00:26:23 Zastihly jsme pána Mračevského?
00:26:25 Pane Mračevský!
00:26:26 Sloužím.
00:26:27 Přišly jsme si koupit rukavičky.
00:26:29 Číslo pět a půl?
00:26:30 Ne, pět a tři čtvrtě.
00:26:32 Zapomněl jste?
00:26:33 Vážená paní, jsou věci, které se nezapomíná.
00:26:35 Ale pokud chcete 5 a $\frac{3}{4}$...
00:26:40 Dvanáct...
00:26:43 Jak on umí mluvit s ženami.
00:26:45 Pět a půl. Moje paměť je spolehlivá.
00:26:48 Máte ještě nějaké přání?
00:26:51 Ten Mračevský je skvělý.

00:26:52 Mamy nowy towar z Paryża.

00:26:53 Le frans.

00:26:55 Może jakiś perfum?

00:26:56 Najlepiej Atkinsona.

00:26:58 Geniusz.

00:26:59 Nie, jest po prostu głupi!

00:27:01 Szanowna pani nie może używać innych perfum jak Atkinsona.

00:27:04 Perfumy angielskie, drobiazgi z Paryża.

00:27:08 Czy mogę uprzejmie jeszcze czymś służyć?

00:27:11 Nie.

00:27:12 Zapewne, dlatego podoba się kobietom.

00:27:15 Floro, proszę zapłacić temu panu.

00:27:17 Przepraszam.

00:27:19 Przepraszam, kasa jest tam.

00:27:29 Czy mówię z panem Wokulskim?

00:27:32 Jestem do usług.

00:27:34 Czy to pan kupił nasze srebra?

00:27:36 Tak, ja.

00:27:38 Zapewne zechce pan sprzedać te przedmioty.

00:27:41 No i gdyby mój ojciec chciał je odkupić, za jaką cenę odstąpiłby pan je teraz?

00:27:47 Za jaką kupiłem.

00:27:49 Oczywiście z doliczeniem procentów.

00:27:51 I wyrzekłby się pan spodziewanego zysku? Dlaczego?

00:27:58 Dlatego proszę pani, że handel opiera się nie tylko na zyskach spodziewanych,

00:28:02 lecz również na ciągłym obrocie gotówki.

00:28:09 Żegnam pana i dziękuję za wyjaśnienie.

00:28:15 Floro idziemy do domu.

00:28:16 Proszę uprzejmie.

00:28:17 Dziękuję.

00:28:19 Oj widać było, żeś pan nie ukrywał swoich amorów.

00:26:52 Máme nové zboží z Paříže.
00:26:53 Le frans, jako kadeřnický učeň.
00:26:55 Možná nějaký parfém?
00:26:56 Nejlépe Atkinsona.
00:26:58 Je prostě génius.
00:26:59 Ne, je prostě hloupý!
00:27:01 Vážená paní nemůže používat jinou voňavku než Atkinsona.
00:27:04 Anglické parfémy, pařížské drobnosti.
00:27:08 Mohu ještě něčím posloužit?
00:27:11 Ne.
00:27:12 Určitě, proto se líbí ženám.
00:27:15 Floro, prosím zaplat' tomu panu.
00:27:17 Promiňte.
00:27:19 Promiňte, pokladna je támhle.
00:27:29 Mluvím s pánem Vokulským?
00:27:32 K službám.
00:27:34 To vy jste koupil naše stříbro?
00:27:36 Ano, já.
00:27:38 Určitě je chcete prodat.
00:27:41 Kdyby je můj otec chtěl odkoupit, za kolik byste je nyní odprodal?
00:27:47 Za stejnou cenu, jakou jsem koupil.
00:27:49 Samozřejmě s procenty.
00:27:51 Vzdal byste se předpokládaného zisku? Proč?
00:27:58 Vážená paní, protože obchod nelze stavět pouze na předvídaném zisku,
00:28:02 ale také na častém pohybu peněz.
00:28:09 Nashledanou, a děkuji za vysvětlení.
00:28:15 Floro, jedeme domů.
00:28:16 Prosím.
00:28:17 Děkuji.
00:28:19 Je vidět, že umíte flirtovat.

00:28:23 Ale jak ona na mnie patrzyła, jestem pewny,
00:28:26 że za kilka dni otrzymam wonny bilecik,
00:28:29 a potem pierwsza schadzka na panoramie zasad,
00:28:33 w jakich mnie wychowano, a potem czy nie gardzisz mną?
00:28:36 Co pan blagujesz!
00:28:38 Znamy te pańskie podboje miłosne nazywają się Matyldami.
00:28:42 Imponujesz im pan kuflem piwa i porcją pieczeni.
00:28:45 Matyldy są na codzień, damy od święta,
00:28:49 panie Lisiecki.
00:28:57 Pan baron rozkaże?
00:28:59 Spinki.
00:29:01 Spinki uważa pan.? Najlepiej, żeby były w kształcie czapki żokejskiej.
00:29:09 Czym mogę służyć?
00:29:11 Czy nie uważa pan, że lepsze byłyby spinki w formie podków?
00:29:14 Myślę, że panu baronowi będą potrzebne i te i te.
00:29:18 Powiedz mi pan, po co podkowy ludziom, którzy nie mają za co utrzymać
 konia.
00:29:24 Proszę mi zaproponować jeszcze kilka drobiazgów.
00:29:26 Może popielniczkę?
00:29:28 Raczej gustowny kałamarz z siodłem i dżokejką .
00:29:31 Poproszę o gustowny kałamarz z siodłem, dżokejką i szpicrutą.
00:29:36 Powiedz mi pan, czy panu nie wstyd sprowadzać
00:29:39 tak kosztowne rzeczy, kiedy kraj jest zrujnowany.
00:29:42 Ma pan wspaniały wybór towarów. Serdecznie dziękuję.
00:29:44 Proszę mi to przesłać do domu. Adieu!
00:29:47 Czy mogę spytać, czy, czy mogę spytać, ile winien panu ten pan?
00:29:51 Rachunki tego pana, gdyby je miał, należą tylko do niego i do mnie.
00:29:58 Jestem Krzeszowska, a ten pan jest moim mężem.
00:30:02 Daruję pani, ale stosunki między małżonkami do mnie nie należą.
00:30:07 Zapewne, że dla kupca tak jest najwygodniej.
00:30:12 Moje uszanowanie.
00:30:20 On chce trzymać konia, a ona mu nie pozwala.

00:28:23 Jak se na mě dívala, jsem si jistý,
00:28:26 že za pár dnů obdržím voňavé psaníčko,
00:28:29 potom první schůzka na základě vychování,
00:28:33 které jsem získal a pak, nepohrdáš mnou?
00:28:36 Co to žvaníte!
00:28:38 My známe to vaše milostné dobývání, nazývané Matyldami.
00:28:42 Imponujete jím půllitrem piva a pečeně.
00:28:45 Matyldy jsou všední, ale dámy jsou jen pro zvláštní příležitosti,
00:28:49 pane Lisecký.
00:28:57 Co to bude, pane barone?
00:28:59 Manžetové knoflíčky. Rozumíte?
00:29:01 Manžetové knoflíčky, nejlépe aby měly tvar žokejské čepice.
00:29:09 Čím posloužím?
00:29:11 Nemyslíte si, že lepší budou knoflíčky ve tvaru podkovy?
00:29:14 Myslím, že budete potřebovat obojí.
00:29:18 Řekněte mi, nač jsou lidem podkovy, když nemají za co udržet koně.
00:29:24 Prosím nabídněte mi ještě nějaké maličkosti.
00:29:26 Možná popelník?
00:29:28 Raději vkusný kalamář se sedlem a žokejkou.
00:29:31 Poprosím vkusný kalamář se sedlem, žokejkou a jezdeckým bičíkem.
00:29:36 Řekněte mi, zda se nestydíte dovážet
00:29:39 tak drahé věci v době, kdy je země v troskách.
00:29:42 Maté skvělou nabídku zboží. Upřímně děkuji.
00:29:44 Prosím, pošlete mi to domů. Adieu!
00:29:47 Promiňte, mohu se zeptat, kolik vám dluží ten pan?
00:29:51 Účty toho pána, kdyby je měl, jsou pouze jeho a mou záležitostí.
00:29:58 Jsem Křešovská, a ten pan je můj manžel.
00:30:02 Promiňte, ale vztahy mezi manžely nejsou mou záležitostí.
00:30:07 Zajisté, pro obchodníka je to tak nejlepší.
00:30:12 Má účta.
00:30:20 On chce mít koně, ale ona mu to nechce dovolit.

00:30:22 A znowu on nie pozwala jej
00:30:24 kupić kamienicy po Łęckich,
00:30:26 gdzie ona mieszka i gdzie straciła córkę.
00:30:28 Oryginały.
00:30:29 Są nawet skuzynowani ze mną, ale cóż, ja nie mam pieniędzy i muszę być
w handlu.
00:30:33 A oni mają bez pracy. No piękny porządek świata!
00:30:37 Co mi pan będziesz, panie Klain głowę zawracał.
00:30:39 Wszyscy socialiści są nic tylko złodzieje, którzy chcieliby dzielić się
cudzym.
00:30:44 Trzeba raz wreszcie zerwać z tym kramarstwem.
00:30:46 Tego by pan nie powiedział po przeczytaniu paru odpowiednich brozur.
00:30:48 Błazeństwo. Jakie brozury,
00:30:50 Napiłbym się czegoś.
00:30:51 te które chcą zniszczyć rodzinę i wiarę!
00:30:53 Mam butelkę niezłego węgrzyna.
00:30:55 Panie Mraczewski!
00:30:57 Co pan każe?
00:30:58 Od jutra poszuka pan sobie innej posady.
00:31:04 Dlaczego panie szefie?
00:31:07 Dlatego, że u mnie pan już nie ma miejsca.
00:31:10 Jezus - Maria. Gdzież ja pójde,
00:31:15 jeżeli tak nagle pozbawia mnie pan pracy?
00:31:25 Świadectwo dostanie pan dobre.
00:31:50 Tylko jeden cały kieliszek.
00:31:52 Daj szklanke.
00:31:59 Już dawno nie widziałem cię takim.
00:32:04 Tobie coś jest? Stachu?
00:32:13 Z góry wiem, że nie pomogę.
00:32:17 Ale widzisz.
00:32:20 Zgryzota jest jak trucizna, dobrze ją wypluć.

00:30:22 A naopak, on jí nechce dovolit
00:30:24 koupi činžovního domu Lenckých,
00:30:26 kde bydlí a kde jí také zemřela dcerka.
00:30:28 Originály.
00:30:29 Jsou se mnou dokonce spříznění, ale já nemám peníze a musím
obchodovat.
00:30:33 A oni mají vše bez práce. Ten svět je pěkně uspořádaný!
00:30:37 Co mně balamutíte, pane Klein.
00:30:39 Všichni socialisté jsou zloději, kteří se chtějí dělit cizím majetkem.
00:30:44 Už musím konečně s tím kramářstvím skoncovat.
00:30:46 Tohle byste neřekl, kdybyste přečetl aspoň pár brožur.
00:30:48 Bláznovství. Jaké brožury,
00:30:50 Napil bych se něčeho.
00:30:51 ty které chtějí zničit rodinu, víru a majetek!
00:30:53 Mám láhev celkem dobrého uherského vína.
00:30:55 Pane Mračevský!
00:30:57 Co poroučíte?
00:30:58 Počínaje zítřkem si začněte hledat novou práci.
00:31:04 Proč šéfe?
00:31:07 Proto, že u mě už nemáte místo.
00:31:10 Ježíš-Maria. Kde půjdu,
00:31:15 když mně tak najednou vyhodíte?
00:31:25 Dostanete dobré doporučení.
00:31:50 Jenom jednu celou šampri.
00:31:52 Dej skleničku.
00:31:59 Už dávno jsem tě takového neviděl.
00:32:04 Tobě něco je? Stachu?
00:32:13 Dopředu vím, že ti nepomohu.
00:32:17 Víš přece.
00:32:20 Utrpení je jako jed, je ho třeba vyplivnout.

00:32:23 Mój stary, ja nie chcę słuchać twoich zwierzeń,
00:32:27 więc i przed tobą nie mam potrzeby ich robić.
00:32:31 Jak to? W taki sposób traktujesz starego przyjaciela?
00:32:37 Daj spokój! Jestem po prostu zmęczony.
00:32:46 Słuchaj Stachu.
00:32:48 Ja wiem, że ty nie jeździłeś tam wyłącznie, dla zrobienia pieniędzy.
00:32:55 Kto wie, czyś nie zgadł.
00:32:57 Wiem więcej, aniżeli przypuszczasz.
00:33:02 I to mnie boli, że nie masz do mnie zaufania.
00:33:09 Pamiętaj, że rada doświadczonego żołnierza, mogłaby cię uchronić od
niejednego głupstwa.
00:33:17 Stary marzycielu.
00:33:22 Za pomyślność wielkich zamiarów!
00:33:27 Wielkich dla mnie,
00:33:30 a w rzeczywistości bardzo skromnych.
00:33:34 Niech i tak będzie.
00:33:37 Jestem tak stary, że mi wygodniej nic nie wiedzieć.
00:33:43 Pragnę tylko jednej rzeczy.
00:33:48 Pięknej śmierci.
00:33:57 Daj słowo, że gdy przyjdzie czas, zawiadomisz mnie.
00:34:04 Tak.
00:34:07 Jak przyjdzie czas, zawiadomię cię i będziesz moim swatem.
00:34:14 Swatem.
00:34:19 Za pomyślność twoich zamiarów,
00:34:24 jakiegokolwiek są!
00:34:27 Wiem jedno, że muszą być godne ciebie.
00:35:37 Witam cię, panie Wokulski.
00:35:39 Wiesz, myślałam, że już nie przyjdiesz.
00:35:42 Mówiłam cioci, że przyjdzie i w dodatku z workiem złota.
00:35:46 Powiem ci, że było nam trochę przykro.

00:32:23 Příteli, nechci poslouchat, co tě trápí,
00:32:27 a proto také nevím, proč bych se ti měl svěřovat.
00:32:31 Jak to? Takhle jednáš se starým přítelem?
00:32:37 Dej pokoj! Jsem prostě unavený.
00:32:46 Poslouchej Stachu.
00:32:48 Víím, že jsi tam nejel jenom, abys vydělal peníze.
00:32:55 Kdo ví, možná jsi uhádl.
00:32:57 Víím víc, než si připouštíš.
00:33:02 Bolí mě, že mi nevěříš.
00:33:09 Pamatuj, že rada zkušeného vojáka, tě může uchránit od nejedné hlouposti.
00:33:17 Starý snílku.
00:33:22 Za úspěch velkých předsevzetí!
00:33:27 Velkých pro mě,
00:33:30 a ve skutečnosti nenáročných.
00:33:34 Ať se tak stane.
00:33:37 Jsem už tak starý, že lepší je, abych nic nevěděl.
00:33:43 Toužím pouze po jedné věci.
00:33:48 Krásné smrti.
00:33:57 Přísahvej, že když nastane ta doba, dáš mi vědět.
00:34:04 Ano.
00:34:07 Když nadejde ten čas, dám ti vědět a staneš se mým svatem.
00:34:14 Svatem.
00:34:19 Za úspěch tvých předsevzetí,
00:34:24 ať už jsou jakékoliv!
00:34:27 Víím jen, že musí být hodny tebe.
00:35:37 Vítám tě, pane Vokulský.
00:35:39 Víš, myslela jsem si, že již nepřijdeš.
00:35:42 Říkala jsem ti teto, že přijde a dokonce přinese pytel zlata.
00:35:46 Řeknu ti, že nám bylo trochu nepříjemně.

00:35:53 Pozwolisz, że dla zawstydzenia tych panów,
00:35:59 którzy wołają wydawać pieniądze na szampa, ułożę twoje imperiały na
wierzchu.

00:36:03 Proszę cię, Izo, pan Wokulski, który tak hojną złożył ofiarę.
00:36:10 Proszę cię, panie Wokulski siądź tu z nami.
00:36:14 Bo nasz opiekun opuścił nas na chwilę.
00:36:17 Pani hrabina chce pozbawić mnie zasług w życiu przyszłym
00:36:20 chwając postęпки, które spełniłem,
00:36:22 być może jedynie mając zysk na widoku.
00:36:25 Tak myślałam.
00:36:29 Jestem twoją przyjaciółką, panie Wokulski, więc zrobisz mi pewne
ustępstwo.

00:36:34 Czekam na rozkazy!
00:36:35 Onegdaj dałeś dymisję jednemu z twoich urzędników.
00:36:40 I za cóż to?
00:36:42 Podobno chodziło o różnicę przekonań politycznych.
00:36:46 Znam matkę tego chłopca i wierz mi,
00:36:50 że przykro mi patrzeć na jej rozpacz.
00:36:52 Przepraszam.
00:37:04 Pan nigdy nie cofa swoich postanowień?
00:37:07 Nie.
00:37:09 A gdybym się ujęła za tym młodym człowiekiem?
00:37:13 Pan Mraczewski stracił miejsce,
00:37:15 ponieważ wyrażał się niestosownie o osobach,
00:37:17 które odwiedzają nasz magazyn.
00:37:20 A może te osoby same postępują nietaktownie.
00:37:25 Im wolno, one za to płacą.
00:37:29 Przepraszam.
00:37:31 Ten młody człowiek otrzyma posadę, ale w Moskwie.
00:37:35 Dziękuję ci, panie Wokulski
00:37:37 i proszę żebyś przyszedł do mnie na święcone.
00:37:41 Bardzo cię proszę.

00:35:53 Dovolíš, dám tvé imperiály nahoru pro zahanbení těch pánů,
00:35:59 kteří raději utrácejí peníze za šampaňské víno.
00:36:03 Dovol, Isabelo, tohle je pan Vokulský, který přinesl tak velký dar.
00:36:10 Prosím, pane Vokulský posad' se.
00:36:14 Náš ochránce nás na chvíli opustil.
00:36:17 Paní hraběnka mně chce zbavit zásluh v příštím životě tím,
00:36:20 že chválí moje skutky, které jsem splnil
00:36:22 pouze proto, abych něco získal.
00:36:25 Myslela jsem si to.
00:36:29 Jsem vaší přítelkyni, pane Vokulský, takže pro mě uděláte výjimku.
00:36:34 Čekám na rozkazy!
00:36:35 Nedávno jsi dal výpověď' jednomu ze svých zaměstnanců.
00:36:40 Pročpak?
00:36:42 Prý šlo o střet politických názorů.
00:36:46 Zním matku toho chlapce a věř mi, že je mi jí líto,
00:36:50 když se dívám na její zármutek.
00:36:52 Promiňte.
00:37:04 Vy nikdy neberete zpět svá rozhodnutí?
00:37:07 Ne.
00:37:09 Co kdybych se postavila za toho mladého člověka?
00:37:13 Pan Mračevský ztratil místo,
00:37:15 protože se nemístně vyjadřoval o lidech,
00:37:17 kteří navštěvují náš obchod.
00:37:20 Možná se tyto osoby chovají netaktně.
00:37:25 Ony mohou, platí za to.
00:37:29 Promiňte.
00:37:31 Ten mladý člověk dostane pracovní místo, ale v Moskvě.
00:37:35 Děkuji ti, pane Vokulský
00:37:37 a prosím přijď na velikonoční tradiční snídání.
00:37:41 Velmi prosím.

00:37:47 Cioteczka kokietuje tego pana.
00:37:50 Za granicą podobne stosunki należą do dobrego tonu.
00:37:54 A jeżeli te stosunki przewrócą mu w głowie?
00:37:57 W takim razie dowiódłby, że ma słabą głowę.
00:38:01 Pani hrabino.
00:38:02 Musimy już pana pożegnać, panie doktorze.
00:38:06 Stokrotne dzięki, pani hrabino.
00:38:10 Chodź.
00:39:04 Dokąd idziesz?
00:39:06 Mogę iść z panem,
00:39:09 albo pan może iść ze mną.
00:41:54 Modliłaś się i płakałaś.
00:41:56 Czy mogę wiedzieć z jakiego powodu?
00:41:58 A co pan ksiądz, że się o to pyta? Dowcipny?
00:42:13 Raz mi mówiono, że są tu na ziemi
00:42:17 białe anioły z skrzydłami białymi.
00:42:28 Posłuchaj, jest ktoś, kto chciałby ci pomóc.
00:42:34 Powiedz mi szczerze.
00:42:39 Posłuchaj mnie i odpowiadaj!
00:42:44 Dlaczego płakałaś w kościele?
00:42:47 Bo widzi pan. Poszłam na groby,
00:42:51 myślałam, że się trochę rozerwę, ale gdzie tam.
00:42:55 Pomyślałam o starej, to od razu zaczęłam płakać.
00:42:58 Zaczęłam prosić pana Boga,
00:43:00 żeby ją choroba jaka zadusiła albo
00:43:02 żebym się od niej uwolniła.
00:43:05 Ile masz lat?
00:43:19 Szesnaście, ale naprawdę to mam dziewiętnaście.
00:43:26 Powiedz mi. Czy ty zechcesz pracować?
00:43:30 A co miałabym do roboty?
00:43:33 Nauczysz się szyć.
00:43:36 Z ośmiu rubli na miesiąc nikt nie wyżyje.

00:37:47 Tetička koketuje toho pána.
00:37:50 V zahraničí jsou tyto zvyky známkou dobrého vychování.
00:37:54 A co jestli mu tyto zvyky zamotají hlavu?
00:37:57 V tomto případě dokáže, že není příliš chytrý.
00:38:01 Paní hraběnko.
00:38:02 Musíme se rozloučit, pane doktore.
00:38:06 Mnohokrát děkuji.
00:38:10 Pojd'.
00:39:04 Kam jdeš?
00:39:06 Mohu jít s vámi,
00:39:09 nebo vy můžete jít se mnou.
00:41:54 Modlila ses a plakala.
00:41:56 Mohu vědět proč?
00:41:58 No a? Jste kněz, že se ptáte? Vtipálek?
00:42:13 Jednou mi říkali, že jsou zde na zemi
00:42:17 bílí andělé s bílými křídly.
00:42:28 Poslouchej, je tady někdo, kdo by ti chtěl pomoci.
00:42:34 Řekni mi upřímně.
00:42:39 Poslouchej, a odpovídej!
00:42:44 Proč jsi plakala v kostele?
00:42:47 Víte. Šla jsme na hroby,
00:42:51 myslela jsem, že se trochu rozptýlím, ale kdepak.
00:42:55 Vzpomněla jsem si na starou a hned jsem začala plakat.
00:42:58 Prosila jsem Pána Boha,
00:43:00 aby na ní seslal nějakou nemoc,
00:43:02 nebo abych se od ní osvobodila.
00:43:05 Kolik je ti let?
00:43:19 Šestnáct, ale doopravdy je mi devatenáct.
00:43:26 Řekni mi. Chceš pracovat?
00:43:30 A jakou bych měla práci?
00:43:33 Naučíš se šít.
00:43:36 Za osm rublů na měsíc se nedá vyžít.

00:43:40 Poza tym, jestem jeszcze tyle warta, że nie muszę nikogo obszywać.

00:43:45 Więc nie chcesz się stąd wydostać?

00:43:48 Chcę.

00:43:49 Pójdiesz do magdalenek.

00:43:51 Trzeba mieć poręczenie.

00:44:02 Dam ci list, który zaraz odniesiesz i tam zostaniesz.

00:44:07 Nic z tego nie będzie.

00:44:09 Pójdę, to sprowadzą mnie z powrotem po świętach

00:44:11 i będę musiała zapłacić jak wtedy w karnawale .

00:44:14 Później tydzień leżałam.

00:44:16 Nie sprowadzą.

00:44:18 Akurat, mam przecież u niej dług.

00:44:22 Wóz i przewóz.

00:44:25 A jeżeli nie skorzystasz z okazji, rób co ci się podoba.

00:45:34 Witam cię panie Stanisławie!

00:45:42 Nie wyobrażaj sobie, że arystokracja jest aż tak straszna.

00:45:46 Widzisz, hrabia.

00:45:48 Wiem, winien mi 300 rubli.

00:45:50 Bankier.

00:45:52 Wokulski! Bój się pan Boga. Z Paryża ogromnie ekscytują nas o te
bulwary.

00:45:57 Chciałbym z panem o tym porozmawiać.

00:45:59 No, więc spotkajmy się. Gdzie?

00:46:01 Wolę u pana.

00:46:03 To wstąp pan do mnie w środę na śniadanie.

00:46:15 Przepraszam na chwilkę.

00:46:30 Jakże się cieszę,

00:46:32 jakże się cieszę, że spełniłeś pan moją prośbę.

00:46:36 Hrabina zaczyna sprowadzać nam kupców.

00:46:38 Nie mam żadnych przesądów do kupców,

00:46:41 ale on przecież zrobił cały swój majątek na dostawach wojennych.

00:43:40 Mimo to, stojím ještě za tolik, že nemusím nikoho obšívat.
00:43:45 Znamená to, že se odtud nechceš dostat?
00:43:48 Chci.
00:43:49 Půjdeš k řádu sv. Magdalény.
00:43:51 Musím mít doporučení.
00:44:02 Dám ti dopis, který hned doručíš a zůstaneš tam.
00:44:07 Nic z toho nebude.
00:44:09 Půjdu tam a po svátcích mně přivedou zpět
00:44:11 a budu muset zaplatit, jak tehdy v masopustu.
00:44:14 Pak jsem týden byla nemocná.
00:44:16 Nepřivedou.
00:44:18 To určitě, mám u ní přece dluh.
00:44:22 Musíš se rozhodnout, buď anebo.
00:44:25 Jestli nevyužiješ příležitost, dělej, jak myslíš!
00:45:34 Vítej, pane Stanislave!
00:45:42 Nepředstavuj si, že aristokracie je až tak strašná.
00:45:46 Vidíš, hrabě.
00:45:48 Víím, dluží mi 300 rublů.
00:45:50 Bankéř.
00:45:52 Vokulský! Bojte se Boha. Z Paříže nás excitují bulváry.
00:45:57 Chtěl bych si s vámi o tom promluvit.
00:45:59 No, tak se setkáme, ale kde?
00:46:01 Raději u vás.
00:46:03 V tom případě přijďte ve středu na snídani.
00:46:15 Moment, promiňte.
00:46:30 Jak se těším,
00:46:32 jak se těším, že jste splnil mé přání.
00:46:36 Hraběnka nám začíná přivádět kupce.
00:46:38 Nemám nic proti obchodníkům,
00:46:41 ale on získal celý svůj majetek na vojenských zakázkách.

00:46:47 Moja najlepsza przyjaciółka koniecznie chce pana poznać.

00:46:51 Czy widzisz pan tę staruszkę siedzącą obok biskupa?

00:46:56 To prezesowa Zasławska.

00:47:00 Aha, książę.

00:47:01 Witam pana.

00:47:03 Kuzynka pozwoli?

00:47:05 Bardzo proszę.

00:47:06 Ja opuszczę was na chwilę. Przepraszam bardzo.

00:47:09 Pańskie projekty wywołały wielki popłoch między naszymi bawełnianymi fabrykantami.

00:47:15 Wszak dobrze powiedziałem bawełnianymi?

00:47:17 Tak.

00:47:18 Czy istotnie konkurencja, którą pan stwarza jest tak groźna?

00:47:23 Mam wprowadzić u moskiewskich fabrykantów kredyt do wysokości czterech milionów rubli,

00:47:27 ale jeszcze nie wiadomo, czy ich wyroby pójną na naszym rynku.

00:47:30 Straszna, straszna cyfra.

00:47:33 Czym można panom służyć?

00:47:35 Pozwolisz kuzynko przedstawić sobie pana Wokulskiego?

00:47:38 Dzielny człowiek, dzielny obywatel.

00:47:40 To ci wystarczy, wszak prawda?

00:47:42 Miałam już przyjemność.

00:47:45 Może pan choć wina pozwoli?

00:47:48 Co pani każe.

00:47:59 Wracając do tematu.

00:48:01 Czy nie sądzisz pan, że dobrze byłoby

00:48:03 założyć w kraju polską fabrykę tanich tkanin?

00:48:07 To mnie nie interesuje.

00:48:08 Pozwoli książę, panie Wokulski.

00:48:11 Przepraszam bardzo.

00:48:15 Hrabina zrobiła zamach stanu.

00:46:47 Moje nejlepší přítelkyně vás chce poznat.
00:46:51 Vidíte tu stařenku, která sedí vedle biskupa?
00:46:56 Je to manželka předsedy, paní Zaslavská.
00:47:00 Aha, kníže.
00:47:01 Zdravím vás pane.
00:47:03 Dovolíte, sestřenko?
00:47:05 Prosím.
00:47:06 Vzdám se na chvíli. Promiňte.
00:47:09 Vaše projekty vyvolaly velký rozruch mezi majiteli bavlněných továren.
00:47:15 Dobře jsem řekl bavlněných?
00:47:17 Ano.
00:47:18 Doopravdy je konkurence, kterou vytváříte tak hrozivá?
00:47:23 Popravdě mám u moskevských fabrikantů kredit čtyř miliónů rublů,
00:47:27 ale ještě nevím, zda se jejich produkty uchytí na našem trhu.
00:47:30 Děsivé, nesmírně veliké číslo.
00:47:33 Čím vám mohu posloužit?
00:47:35 Dovolíš, sestřenko? Představuji ti pána Vokulského.
00:47:38 Zdatný člověk a schopný občan.
00:47:40 To ti stačí, že ano?
00:47:42 Měla jsem již tu čest.
00:47:45 Dáte si alespoň trochu vína?
00:47:48 Cokoliv řeknete.
00:47:59 Zpět k tématu.
00:48:01 Nemyslíte, že bylo by vhodné
00:48:03 založit v naší vlasti polskou fabriku levných látek?
00:48:07 Tohle mně nezajímá.
00:48:08 Dovolíte kníže, pane Vokulský.
00:48:11 Velmi se omlouvám.
00:48:15 Hraběnka provedla atentát.

00:48:17 On jeszcze zechce się ożenić tutaj.
00:48:20 Tym lepiej dla panien.
00:48:22 Stary wariat.
00:48:24 Przepraszam, ale muszę wrócić do gości.
00:48:27 Dziękuję ci, Krysiu.
00:48:32 Stanisław ci na imię? Tak?
00:48:38 Siądź proszę cię.
00:48:43 A z których to Wokulskich?
00:48:48 Z tych nieznanym nikomu.
00:48:51 A nie służył twój ojciec w wojsku?
00:48:54 Ojciec nie. Stryj.
00:48:57 Stanisław?
00:48:59 Tak. Był porucznikiem a potem
00:49:01 kapitanem w siódmym pułku liniowym.
00:49:03 W pierwszej brygadzie, drugiej dywizji?
00:49:05 Tak.
00:49:08 Żyje on jeszcze?
00:49:10 Umarł przed pięcioma laty.
00:49:15 Umarł.
00:49:20 A gdzie on biedak pochowany?
00:49:23 W Zasławiu, gdzie mieszkał od powrotu z emigracji.
00:49:27 Są tam ruiny zamku?
00:49:30 Tak.
00:49:33 Stryj często zabierał mnie ze sobą.
00:49:37 Jest tam też taki duży kamień.
00:49:42 Wiem.
00:49:44 Twój stryj
00:49:46 był ubożuchnym oficerem,
00:49:50 a ja na nieszczęście bogata.
00:49:56 Bywają wielkie zbrodnie na świecie,
00:50:00 ale chyba największą
00:50:03 jest zabić miłość.

00:48:17 On se tady ještě rozhodne oženit.
00:48:20 Tím lépe pro slečny.
00:48:22 Starý blázen!
00:48:24 Promiňte, ale musím se vrátit k hostům.
00:48:27 Děkuji ti, Kristýno.
00:48:32 Jmenuješ se Stanislav? Ano?
00:48:38 Posad' se prosím.
00:48:43 Z které rodiny Vokulských pocházíš?
00:48:48 Z té, kterou nikdo nezná.
00:48:51 Nesloužil tvůj otec v armádě?
00:48:54 Otec ne. Můj strýc.
00:48:57 Stanislav?
00:48:59 Ano. Byl poručíkem a potom
00:49:01 kapitánem v sedmém řadovém pluku.
00:49:03 V první brigádě, druhé divizi?
00:49:05 Ano.
00:49:08 Žije ještě?
00:49:10 Zemřel před pěti léty.
00:49:15 Zemřel.
00:49:20 A kde je chudák pohřben?
00:49:23 V Záslavi, kde bydlel po příjezdu z emigrace.
00:49:27 Tam jsou zříceniny hradu?
00:49:30 Ano.
00:49:33 Strýc mě tam často bral.
00:49:37 Je tam také velký kámen.
00:49:42 Víím.
00:49:44 Tvůj strýc
00:49:46 byl chudým důstojníkem,
00:49:50 a já jsem byla bohužel bohatá.
00:49:56 Na světě existují veliké zločiny,
00:50:00 ale asi největší z nich
00:50:03 je zabít lásku.

00:50:09 Została ci po nim jaka pamiątka?

00:50:14 Złoty krzyż.

00:50:17 I nic więcej?

00:50:20 Była jeszcze paczka listów i jakaś miniatura,

00:50:23 ale te przedmioty stryj sam opieczętował

00:50:27 na kilka dni przed śmiercią

00:50:32 i kazał włożyć do swojej trumny.

00:50:53 Ktoś zrobił złośliwego figła wprowadzając tego jegomościa.

00:50:57 Jakaś zagatkowa figura.

00:50:59 Ale książę dla niego bardzo łaskaw.

00:51:07 Podobno był na Syberii.

00:51:09 Czy to prawda, że tam jedzą tylko śnieg?

00:51:17 Co sądzisz o tym człowieku?

00:51:20 Szuka rozgłosu i stosunków.

00:51:25 Ten człowiek chce zbliżyć się do nas.

00:51:29 Więc przypuszczasz, żeby się ośmielił?

00:51:31 Zagustować we mnie?

00:51:33 Nie rozumię cię.

00:51:34 Nie rozumiesz? Chce mnie kupić.

00:51:37 Ale przekona się, że jestem za droga.

00:51:49 Szanowni panowie.

00:51:51 Poważyłem się fatygować was

00:51:53 w pewnym, nader ważnym interesie publicznym.

00:51:57 Nic nie rozumię.

00:51:59 Stronę fachową kwestii objaśni nam łaskawie pan Wokulski.

00:52:05 Człowiek fachowy!

00:52:13 Uporządkowanie handlu, ze wschodem stanowi istotę mojego projektu.

00:52:17 Na pierwszym miejscu stawiam tkaniny.

00:52:20 Ale to jest podkopywanie naszego przemysłu.

00:52:22 A mnie nie interesują fabrykanci, tylko konsumenci.

00:52:25 Oto dochodzimy do interesu publicznego.

00:52:29 Panie mecenasie.

00:50:09 Máš po něm nějakou památku?
00:50:14 Zlatý kříž.
00:50:17 Nic víc?
00:50:20 Byl ještě balíček dopisů
00:50:23 a nějaká miniatura,
00:50:27 ale tyto předměty strýc zapečetil pár dnů před smrtí
00:50:32 a nařídil je vložit do své rakve.
00:50:53 Někdo udělal zlomyslný vtip, když přivedl toho neznámého muže.
00:50:57 Nějaký záhadný človíček.
00:50:59 Ale kníže je k němu velmi laskavý.
00:51:07 Prý byl na Sibiři.
00:51:09 Je to pravda, že tam jedí jenom sníh?
00:51:17 Co si myslíš o tom člověku?
00:51:20 Hledá popularitu a známosti.
00:51:25 Ten člověk se chce k nám přiblížit.
00:51:29 Připouštíš, že by si to dovolil?
00:51:31 Najít ve mně zalíbení?
00:51:33 Nerozumím ti.
00:51:34 Nerozumíš? Chce si mně koupit.
00:51:37 Ale uvědomí si, že jsem příliš drahá.
00:51:49 Vážení pánové.
00:51:51 Dovolil jsem si vás obtěžovat
00:51:53 v jedné velmi důležité, veřejné, obchodní transakci.
00:51:57 Nerozumím.
00:51:59 Odbornou část záležitostí nám vysvětlí pan Vokulský.
00:52:05 Odborník!
00:52:13 Uspořádání obchodu s východem, je základem mého projektu.
00:52:17 Na prvním místě kladu důraz na tkaniny.
00:52:20 Ale tohle je podryvání našeho průmyslu.
00:52:22 Mně nezajímají továrnici, ale spotřebitelé.
00:52:25 Hle. Takto se dostáváme k veřejným transakcím.
00:52:29 Pane advokáte.

00:52:31 Szanowny pan raczy nas objaśnić czy jego projekt
00:52:33 nie przyniesie uszczerbku naszym fabrykom.?
00:52:37 Owe nasze fabryki wcale nie są naszymi.
00:52:41 Robotnik nasz nie ma możliwości kształcić się wyżej w swoim fachu.
00:52:45 Jest źle płatny i źle traktowany.
00:52:48 Jak Boga kocham, doznaję emocji słuchając go.
00:52:51 Otóż, mam do dyspozycji towaru za trzy, do czterech milionów rubli.
00:52:57 To mój kredyt zagraniczny.
00:52:59 Gdyby jednak w miejsce kredytu podstawiono się zebraną przez nas
gotówkę,
00:53:03 zysk wynosiłby piętnaście procent a może nawet więcej.
00:53:07 I ta kwestia dotyczy właśnie panów,
00:53:10 którzy oddajecie pieniądze do banku na niski procent.
00:53:12 Ja zaś proponuję wam użycie ich bezpośrednio z większym zyskiem.
00:53:16 I to wszystko.
00:53:17 Pysnie. Czy jednak nie można dowiedzieć się szczegółów bliższych?
00:53:20 O szczegółach mogę już tylko mówić z moimi współnikami.
00:53:24 Mamy zboże w śpichszach.
00:53:26 Ależ panowie. Dziś mówimy o handlu.
00:53:28 Lecz jutro i po jutrze, który zabroni nam
00:53:31 naradzić się nad innymi kwestiami?
00:53:34 Cudnie mówi nasz kochany książę.
00:53:35 Jak Boga kocham!
00:53:36 Uczcijmy, uczcijmy naszego gospodarza, najzaciejszego z ludzi przez
powstanie.
00:53:43 Przystępuję na początek z piędziesięcioma tysiącami rubli..
00:53:47 Dam dwa... trzy razy więcej, niż kochany książę Jan.
00:53:51 Jestem Maruszewicz i kładę karty na stół.
00:53:55 Jestem niemajątny,
00:53:56 mam dobre instynkta i chciałbym znaleźć zajęcie.
00:53:58 jaki pański fach?
00:54:00 Fachu uważa pan jeszcze nie wybrałem.

00:52:31 Vážený pane, raďte nám vysvětlit,
00:52:33 jestli váš projekt nepřinese újmu naším továrnám?
00:52:37 Ty naše továrny vůbec nejsou naše.
00:52:41 Náš dělník nemá žádné možnosti dál se vzdělávat ve svém oboru.
00:52:45 Je špatně placený a špatně se s ním zachází.
00:52:48 Jak je mi Bůh milý ujímají se mně emoce.
00:52:51 Mám totiž k dispozici zboží v hodnotě tří, až čtyř milionů rublů.
00:52:57 Je to můj zahraniční kredit.
00:52:59 Kdybychom ale namísto kreditu použili hotovost,
00:53:03 získali bychom patnáct procent a možná i víc.
00:53:07 Tohle se hlavně týká vás,
00:53:10 kteří dáváte peníze bankám na nízký úrok.
00:53:12 Já vám nabízím možnost využít peníze přímo s větším ziskem.
00:53:16 To je všechno.
00:53:17 Výborně. Můžeme se dovědět něco bližšího?
00:53:20 O podrobnostech si mohu promluvit jenom se svými společníky.
00:53:24 Máme obilí ve skladech.
00:53:26 Ale pánové. Dnes mluvíme o obchodě.
00:53:28 Ale zítra nebo pozítří, kdo nám zabrání,
00:53:31 abychom jsme se poradili co s dalšími záležitostmi?
00:53:34 Výborně mluví náš milý kníže.
00:53:35 Jak je mi Bůh milý!
00:53:36 Uctěme našeho hostitele nejvzácnějšího z lidí, a povstaňme.
00:53:43 Na začátek přistupuji, a vkládám padesát tisíc rublů.
00:53:47 Dám dva... třikrát víc, než milovaný kníže Jan.
00:53:51 Jsem Maruševič a kladu karty na stůl.
00:53:55 Nemám žádný majetek,
00:53:56 mám dobrý pud sebezáchovy a chtěl bych najít zaměstnání.
00:53:58 Jaký je váš obor?
00:54:00 Ještě žádný nemám.

00:54:05 A na jaką liczy pan pensję.

00:54:07 Tysiąc, dwa tysiące rubli.

00:54:12 Obawiam się, że nie będziemy dysponować posadami, które mogłyby pana zadowolić.

00:54:16 Szanowni panowie, przystępujemy do spisania aktu.

00:54:22 Pozwolisz panie Wokulski, że ci przedstawię pana Juliana Ochockiego.

00:54:26 Naukowiec, trochę oryginał, ale porozmawiaj z nim...

00:54:38 Pan jest bliskim krewnym państwa Łęckich?

00:54:41 Trochę.

00:54:42 Matka moja była aż Łęcka, ale ojciec tylko Ochocki.

00:54:47 Zajmuje się pan fizyką czy chemią?

00:54:53 Udało mi się ulepszyć trochę mikroskop, zbudować jakiś nowy stos elektryczny, jakąś tam lampę.

00:55:00 Ach, to pan jest tym wynalazcą.

00:55:03 I cóż z tego?

00:55:05 Rwać się gdzieś i utknąć na lampie?

00:55:10 Pan także kiedyś myślał o machinach latających.

00:55:13 Nie o kierowaniu balonami, które są lżejsze od powietrza,

00:55:16 bo to błazeństwo, ale o locie maszyny ciężkiej.

00:55:19 Ujarzmiliśmy już wiatr, piorun, światło.

00:55:23 Czy nie sądzi pan, że nadeszła pora wyrwać się z okowów ciężkości?

00:55:28 Oszaleję, albo przypnę ludzkości skrzydła.

00:55:32 A choć byś pan je nawet przypiął?

00:55:45 Sława.

00:55:48 Chcę zadać panu pytanie.

00:55:49 Słucham.

00:55:51 Był pan przyrodnikiem i to w dodatku entuzjastą?

00:55:54 Tak.

00:55:56 W jakim okresie życia osłabł pański zapał w tym kierunku?

00:56:06 Kto nie chce należeć do jednej, może należeć do drugiej partii.

00:56:13 Przede wszystkim, prosimy szanownego pana Wokulskiego, ażeby

00:56:17 w innych naszych naradach chciał przyjąć udział.

00:54:05 Jaká je vaše představa o mzdě.

00:54:07 Tisíc, dva tisíce rublů.

00:54:12 Myslím, že nebudeme mít k dispozici místo, které by vám vyhovovalo.

00:54:16 Vážení pánové, na konec přistupujeme k sepsání smlouvy.

00:54:22 Pane Vokulský, dovoluji, že vám představím Juliana Ochockého.

00:54:26 Je to vědec, trochu originál, ale promluvte si...

00:54:38 Vy jste blízký příbuzný rodiny Lenckých?

00:54:41 Trochu.

00:54:42 Moje matka byla Lencká, ale otec jenom Ochocký.

00:54:47 Zajímáte se o fyziku nebo chemii?

00:54:53 Povedlo se mi vylepšit mikroskop, postavit nový elektrický stůl a lampu.

00:55:00 Ach, to jste vy, ten vynálezce.

00:55:03 No, a co?

00:55:05 Někde se hnát, a skončit u lampy?

00:55:10 Vy jste taky kdysi myslel o létajících strojích.

00:55:13 Ne o řízení balónů, které jsou lehčí od vzduchu,

00:55:16 protože je to bláznovství, ale o letu těžkého stroje.

00:55:19 Podrobili jsme si již vítr, blesky, světlo.

00:55:23 Nemyslíte, že je načase strhnout okovy gravitace?

00:55:28 Zešílím, nebo připnu lidstvu křídla.

00:55:32 No, a kdybyste je připnul?

00:55:45 Sláva.

00:55:48 Chci se vás na něco zeptat.

00:55:49 Poslouchám.

00:55:51 Byl jste přírodovědcem a k tomu nadšencem?

00:55:54 Ano.

00:55:56 V jakém životním období poklesl váš zájem v tomto směru?

00:56:06 Kdo nechce patřit k jedné, může patřit k druhé straně.

00:56:13 Především prosíme váženého pána Vokulského,

00:56:17 aby se zúčastnil všech našich dalších pracovních porad.

00:56:21 Wątpię, czy przydam się panom.
00:56:23 Będą specjaliści.
00:56:27 Chcieliby coś robić,
00:56:31 ale energii brak.
00:56:33 Mają pieniądze, tytuły więc nie pragną niczego.
00:56:37 Bez tej sprężyny.
00:56:39 Przepraszam pana.
00:56:44 Jak Boga kocham, dlaczego to właśnie my,
00:56:47 mamy zawiązywać spółki kupieckie?
00:56:53 Dziwna rzecz jak mnie to wszystko mało obchodzi.
00:56:58 Czasami czuję taką pustkę.
00:57:01 Żadnych pragnień, nic.
00:57:04 Tylko na samym dnie, coś jakby krople piekącej goryczy.
00:57:08 Tak mało, że niepodobna jej dojrzeć
00:57:10 a tak gorzką, że można by ją cały świat zatruć.
00:57:14 Chwilowa apatia i wyczerpanie.
00:57:16 Tak wiem, słyszałem to.
00:57:18 Za dużo myślisz o interesach.
00:57:21 O... Masz zamiar zmienić zawód?
00:57:28 Gdyby tak brzeg rzeki obmurować,
00:57:31 mogłaby tutaj powstać najpiękniejsza dzielnica.
00:57:34 Gmachy, sklepy, aleje.
00:57:36 Bulwary...
00:57:37 Postoją jakiś czas, a potem będą się walić zarośnięte zielskiem.
00:57:41 Jak wszystko w tym mieście.
00:57:43 Tutaj jest ognisko zarazy.
00:57:47 Co człowiek dziś wyrzuci ze swego mieszkania, jutro wypije.
00:57:53 Bulwary!
00:57:56 Kanały!
00:57:58 A woda źródłana na górze.
00:58:04 Tu można by rok rocznie ocalić kilka tysięcy ludzi.
00:58:09 Spójrz.

00:56:21 Pochybuju, že se vám budu k něčemu hodit.
00:56:23 Budou tam odborníci.
00:56:27 Chtěli by něco dělat,
00:56:31 ale chybí jim energie.
00:56:33 Mají peníze, tituly a proto po ničem netouží.
00:56:37 Bez té pružiny.
00:56:39 Promiňte.
00:56:44 Jak je mi Bůh milý, proč jsme to my,
00:56:47 kdo má uzavírat obchodní spolky?
00:56:53 Je to divné, jak strašně málo mně to všechno zajímá.
00:56:58 Někdy cítím takovou prázdnotu.
00:57:01 Žádné touhy, nic.
00:57:04 Jenom na úplném dně, něco jako kapka pálivé hořčice.
00:57:08 Tak malá, že není vidět
00:57:10 a zároveň tak hořká, že by jí šlo otrávit celý svět.
00:57:14 Chvilková apatie a vyčerpání.
00:57:16 Ano vím, slyšel jsem.
00:57:18 Hodně přemýšlíš o obchodních transakcích.
00:57:21 Přemýšlíš, že změníš zaměstnání?
00:57:28 Kdybychom obezdili břeh řeky,
00:57:31 mohla by tady vzniknout nejkrásnější čtvrť.
00:57:34 Velké budovy, obchody, aleje.
00:57:36 Nábřeží ...
00:57:37 Budou stát nějakou dobu a potom budou padat poničené plevellem.
00:57:41 Jak všechno v tomto městě.
00:57:43 Tady je to ohniště nákazy.
00:57:47 Co člověk dnes vyhodí ze svého bytu, zítra vypije.
00:57:53 Nábřeží!
00:57:56 Kanály!
00:57:58 A pramenitá voda na hoře.
00:58:04 Bylo by možné každý rok zachránit několik tisíc lidí.
00:58:09 Podívej se.

00:58:15 To chory, dziki ką.
00:58:19 A przecież jest proste lekarstwo. Praca, słuszenie wynagradzana.
00:58:23 Wszystkich nie uratujesz.
00:58:26 Możesz wybrać kilku, ale za nimi staną inni a za nimi jeszcze inni...
00:58:30 Kiedyś widziałem ludzi
00:58:33 otaczających wóz węglarski stojący w poprzek drogi
00:58:38 i konia ze złamaną nogą.
00:58:42 Chudego o wytartych bokach przywiązanego do drzewa.
00:58:50 A dlaczego dziś dopiero przypomniał mi się ten koń?
00:58:57 Rób dalej majątek albo nawet ożeń się
00:59:00 byleś tylko czegoś pragnął, byleś coś robił.
00:59:04 No a teraz , bywaj zdrów sentymentalny handlarzu.
00:59:17 Czy u panów nie było jakiegoś wypadku?
00:59:20 Nie rozumiem.
00:59:21 No małego pożaru, albo kradzieży?
00:59:24 Boże uchronij!!!
00:59:25 Szkoda!
00:59:27 Najlepszą reklamą dla sklepu byłoby,
00:59:30 gdyby ktoś się w nim powiesił.
00:59:39 Coś nasz stary jakby zaczynał już robić bokami.
00:59:43 No, puszczenie w ruch takiego interesu to nie chy, chy.
00:59:48 Pozwól Stasiu.
00:59:53 Pan Klein.
00:59:57 Co się z tobą działo?
00:59:59 Stachu.
01:00:01 Wina na nalewkach, jeśli mi nie pomożesz.
01:00:05 Dlaczego od razu nie przyszedłeś do mnie?
01:00:07 I dziś bym nie przyszedł, gdyby nie dzieci.
01:00:11 Przepra... jakaś pa...
01:00:13 Ignacy!
01:00:14 Pan Szlangbaum będzie u nas subiektem
01:00:16 z pensją półtora tysiąca rubli rocznie.

00:58:15 Tohle je nemocný, divoký kout.
00:58:19 Vždyť existuje jednoduchý lék. Práce. Dobře placená.
00:58:23 Všechny nezachrániš.
00:58:26 Můžeš vybrat několik, ale za nimi budou stát další a za nimi ještě další...
00:58:30 Kdysi jsem viděl
00:58:33 lidi kolem uhelného vozu uprostřed cesty
00:58:38 a koně se zlámanou nohou.
00:58:42 Hubeného se sedřenými boky, přivázaného ke stromu.
00:58:50 Proč jsem si vzpomněl právě dnes na toho koně?
00:58:57 Nadále hromadit majetek, nebo se dokonce ožen,
00:59:00 abys po něčem toužil a něco dělal.
00:59:04 A teď buď zdrav, sentimentální obchodníku.
00:59:17 Neměli jste tu nějakou nehodu?
00:59:20 Nerozumím.
00:59:21 No malý požár, nebo krádež?
00:59:24 Chraň Bůh!!!
00:59:25 Škoda!
00:59:27 Nejlepší reklamou pro obchod by bylo,
00:59:30 kdyby se tady někdo oběsil.
00:59:39 Vypadá to jako by náš starý přítel měl vedlejší příjmy.
00:59:43 No, zprovoznění takového obchodu není jednoduché.
00:59:48 Dovol, Stando.
00:59:53 Pan Klein.
00:59:57 Co s tebou bylo?
00:59:59 Stachu.
01:00:01 Nebude to tvoje vina, pokud mi nepomůžeš.
01:00:05 Proč jsi hned nepřišel?
01:00:07 Ani dnes bych nepřišel, kdyby ne děti.
01:00:11 Promiň... Nějaká...
01:00:13 Ignáci!
01:00:14 Pan Šlangbaum bude u nás prodavačem
01:00:16 s ročním platem tisíc pět set rublů.

01:00:18 Zgoda, Heniu?

01:00:21 Jakaś panna przyszła.

01:00:24 Proszę!

01:00:40 No i co pani teraz będzie robić?

01:00:42 Może, może na służbę.

01:00:45 Dlaczego?

01:00:46 Bo inaczej trzeba mieć własną maszynę i mieszkanie.

01:00:49 Wszystko...

01:00:50 Hm...

01:00:52 Niech pani tu zaczeka.

01:00:55 Mój Wysocki! U was, zdaje się jest wolny pokój?

01:00:58 A juści wielmożny panie.

01:01:00 Będzie w nim mieszkała młoda szwaczka.

01:01:03 Dostaniecie pieniądze, będziecie uważać

01:01:05 czy nie sprowadza kogo do domu.

01:01:07 Ma się wiedzieć. Wielmożny panie.

01:01:10 Kiedy tylko pan zechce, osobiście ją dostarczę.

01:01:14 Głupiecie mój Wysocki.

01:01:17 No, a u was co?

01:01:19 No, zimowaliśmy u brata,

01:01:21 co to jest dróżnikiem na kolei wiedeńskiej,

01:01:23 ale u niego też bieda, aż piszczy

01:01:25 bo go przenieśli.

01:01:27 W Skierniewicach ma jeszcze trzy morgi, to żył jak człowiek.

01:01:31 No, więc pamiętajcie, trzeba odświeżyć ściany, umyć podkogę, no i
kupicie sprzęty.

01:01:37 No, ma się rozumieć. Wszystko będzie jak w szklance.

01:01:44 Zupełny bałagan.

01:01:47 Jeśli pan pozwoli, panie Rzecki, to ja uporządkuję te asygnaty.

01:01:51 Proszę.

01:01:52 Widzisz. Jak ja sobie to wszystko urządziłem?

01:00:18 Souhlasíš, Jindro?
01:00:21 Nějaká slečna přišla.
01:00:24 Prosím!
01:00:40 Takže, co teď budete dělat?
01:00:42 Možná, možná budu dělat služku.
01:00:45 Proč?
01:00:46 Protože jinak bych musela mít šicí stroj a vlastní byt.
01:00:49 Všechno...
01:00:50 Hm...
01:00:52 Počkejte chvíli.
01:00:55 Pane Vysocký! Prý máte volný pokoj?
01:00:58 Ano máme, vážený pane.
01:01:00 Bude tam bydlet mladá švadlena.
01:01:03 Dostanete peníze a budete dávat pozor,
01:01:05 zda nevodí někoho domů.
01:01:07 Rozumím. Vážený pane.
01:01:10 Když jenom budete chtít, osobně vám jí přivedu.
01:01:14 Jste hloupý, můj Vysocký.
01:01:17 Co je u vás nového?
01:01:19 No, v zimě jsme bydleli u bratra,
01:01:21 který je železničním hlídačem na vídeňské trati,
01:01:23 ale u něj doma je také bída s nouzí,
01:01:25 protože ho přestěhovali.
01:01:27 Ve Skierniewicích má ještě tři pozemky, to si ještě žil jako člověk.
01:01:31 Pamatujte, že je třeba vymalovat, umýt podlahu, no a koupíte nábytek.
01:01:37 Rozumím. Všechno bude čisté jak sklenička.
01:01:44 Úplný nepořádek.
01:01:47 Pane Řecký, jestli dovolíte, dám tyto doklady do pořádku.
01:01:51 Prosím.
01:01:52 Vidíš. Jak jsem si to všechno zařídil?

01:01:55 No, nie wiem czy właściwe, ale
01:01:57 chciałem jak najlepiej..
01:02:01 Tutaj najwykwintniejsza galanteria.
01:02:04 Porcelana, zabawki, a w tym pokoju tkaniny.
01:02:08 A tam co masz?
01:02:09 Gdzie?
01:02:10 No, za plecami.
01:02:14 Widzisz, Stachu.
01:02:16 Za moich lat w nowym sklepie
01:02:19 przybijało się to na progu, żeby się wiodło.
01:02:29 Tak, żeby się wiodło.
01:02:31 A cóż to do diabła.
01:02:32 Co tu tak dzisiaj chosnek zalatuje, panie Klain?
01:02:35 Czyżby ktoś uważał, że korzystnie jeść maces z kiełbasą?
01:02:38 Panie Lisiecki!
01:02:44 Pan Szlangbaum był moim kolegą, kiedy działo mi się bardzo źle.
01:02:49 Czy byś więc pan zabronił mu kolegować się ze mną teraz,
01:02:52 kiedy wiedzie mi się trochę lepiej?
01:02:54 Przepraszam.
01:02:57 Mogę odejść?
01:03:07 No, stary.
01:03:09 Czas, by przeprowadzić się na nowe mieszkanie.
01:03:38 Ależ Stachu, tu lokal zajęty.
01:03:57 No i co, stary?
01:03:59 Widzę, że nie jesteś zachwycony.
01:04:19 Więc mnie już przenieśli.
01:04:25 Kochany Stachu!
01:04:31 Wszyscy kupcy śmieją się,
01:04:35 że wydajemy za dużo w niepewnych czasach.
01:04:38 Europejska wojna wisi na włosku.
01:04:41 Żartuj sobie z wojny.
01:04:44 Cały ten hałas uspokoi się, a my tymczasem ich zdystansujemy.

01:01:55 No nejsem si jist, zda je to správně,
01:01:57 ale chtěl jsem to udělat nejlépe, jak to jde.
01:02:01 Tady je vybraná galanterie.
01:02:04 Porcelán, hračky a v tomto pokoji jsou tkaniny.
01:02:08 Támhle máš co?
01:02:09 Kde?
01:02:10 No, za zády.
01:02:14 Víš, Stachu.
01:02:16 Za mých mladých časů v novém obchodě se
01:02:19 přibíjela na práh podkova, aby se dařilo.
01:02:29 Ano, aby se vedlo.
01:02:31 K čertu.
01:02:32 Co je tu tak cítit celý den česnek, pane Klein?
01:02:35 Myslí si snad někdo, že je dobré jíst maces s klobásou?
01:02:38 Pane Lisecký!
01:02:44 Pan Šlangbaum byl mým kamarádem, když se mi vedlo velmi špatně.
01:02:49 Chcete mu snad zakázat, aby se přátelil se mnou teď,
01:02:52 když jsem na tom lépe?
01:02:54 Promiňte.
01:02:57 Mohu odejít?
01:03:07 No příteli.
01:03:09 Je čas se přestěhovat do nového bytu.
01:03:38 Počkej Stachu, tento lokál je obsazený.
01:03:57 Tak co, příteli?
01:03:59 Vidím, že nejsi příliš nadšený.
01:04:19 Tak už mě přestěhovali.
01:04:25 Drahý Stachu!
01:04:31 Všichni obchodníci se posmívají,
01:04:35 že utrácíme mnoho peněz v nejisté době.
01:04:38 Evropská válka je na spadnutí.
01:04:41 Žertuj z války.
01:04:44 Celý ten humbuk se uklidní a my je v té době předstihneme.

01:05:42 Palisz się pan, co?
01:05:44 Dżokej poprowadził według mojej instrukcji.
01:05:46 Przepraszam.
01:05:47 Panie Szultz! Zatrza, chwileczkę.
01:05:57 Żebyś ty wiedziała,
01:06:00 ile od ciebie zależy.
01:06:11 Zakładam się z panem o 50 rubli, że wygra.
01:06:15 No, trzyma pan?
01:06:18 Z największą przyjemnością.
01:06:20 Panie Szultz. Pora ją wyprowadzić.
01:06:22 Chwileczkę.
01:06:23 Piękna klacz.
01:06:24 Zapewniam pana, że pójdzie jak szkło.
01:06:28 No nareszcie.
01:06:29 Zapewniam pana to zupełny fenomen.
01:06:31 Pan Yung, najznakomitszy żokej w kraju.
01:06:34 Pan Wokulski.
01:06:35 No, niechże pan powie panie Yung czy nie wygramy?
01:06:38 Ehe...
01:06:41 jeżeli wygramy będę panu winien 50 rubli ponad umowę!
01:06:44 O!
01:06:45 Słucham?
01:06:46 Ehe...
01:06:47 I bodaj niech klacz padnie!
01:06:49 Ha...
01:07:14 Witam.
01:07:16 Pogoda dopisała.
01:07:19 Cóż to chciałem powiedzieć?
01:07:20 Służę panu hrabiemu.
01:07:22 Otóż baron Krzeszowski, ośmiela się najuprzejmiej prosić pana
01:07:24 o ustąpienie mu konia.
01:07:28 Proponuje 1200 rubli.

01:05:42 Máte obavy, že?
01:05:44 Žokej jel podle mých pokynů.
01:05:46 Promiňte.
01:05:47 Pane Šultz! Okamžik.
01:05:57 Kdybys věděla,
01:06:00 kolik toho na tobě záleží.
01:06:11 Vsadím se o padesát rublů, že vyhraje.
01:06:15 Souhlasíte?
01:06:18 S radostí.
01:06:20 Pane Šultz. Je čas jí vyvést.
01:06:22 Okamžik.
01:06:23 Krásná klisna.
01:06:24 Ujišťuji vás, že vše půjde dobře.
01:06:28 No konečně.
01:06:29 Ujišťuji vás, je to úplný fenomén.
01:06:31 Pan Yung, nejlepší žokej v zemi.
01:06:34 Pan Vokulský.
01:06:35 No řekněte, pane Yung, vyhraje?
01:06:38 Ehe...
01:06:41 Jestli vyhraje, dám vám padesát rublů navíc!
01:06:44 O!
01:06:45 Cože?
01:06:46 Ehe...
01:06:47 No, ať klisna chcípne!
01:06:49 Ha...
01:07:14 Vítejte.
01:07:16 Počasí se vydařilo.
01:07:19 Co jsem to chtěl říct?
01:07:20 Poslouchám, hrabě.
01:07:22 Baron Křešovský by vás chtěl požádat,
01:07:24 abyste mu odstoupil koně.
01:07:28 Nabízí 1200 rublů.

01:07:31 Przecież gonitwa zaraz się rozpoczyna.
01:07:33 Pan wprowadza tę klacz bezimiennie.
01:07:36 Właściciel anonim, może nim być baron.
01:07:43 To przecież tylko kwestia, dżentelmency ekwiment czy tak.
01:07:47 No, a jeżeli ja mam widoki na tę klacz panie hrabio?
01:07:50 W takim razie ma pan słuszne pierwszeństwo.
01:07:56 Rozstrzygnął pan kwestię.
01:07:58 Rozumiem.
01:07:59 Przepraszam.
01:08:04 Czy to prawda panie Stanisławie, że kupiłeś klacz barona?
01:08:08 Tak jest.
01:08:09 No, wiesz żeś mu spletał figła.
01:08:11 Dzięki panu wygrałam zakład z ciocią.
01:08:14 Naprawdę, to przyjechaliśmy tylko na tę gonitwę.
01:08:18 Spraw się dobrze, ty śliczna!
01:08:21 Musi pan wygrać.
01:08:24 Jeżeli pani zechce, wygram.
01:08:29 Jedźmy!
01:09:52 Panie Wokulski.
01:09:54 Nagroda i 800 za klacz.
01:09:58 Dziękuję.
01:10:05 Pozwoli pani hrabina, że na jej ręce złożę to, jako dar dla sierot.
01:10:09 O, dziękuję.
01:10:11 Witam panie.
01:10:13 Cieszę się kuzynko, że twoi wielbiciel tryumfują,
01:10:16 przykro mi tylko, że na mój koszt.
01:10:19 Tak jest, mam szczególne szczęście do...
01:10:21 Ależ panie baronie?!
01:10:22 twych wielbicieli.
01:10:24 No, przecież nie powiedziałem nic złego.

01:07:31 Vždyť dostihy začnou za chvíli.
01:07:33 Vy jste přece přihlásil koně anonymně.
01:07:36 Majitel anonym, může to být baron.
01:07:43 Je to přece jenom gentlemanská dohoda.
01:07:47 Co jestli mám plán s tou klisnou, pane hrabě?
01:07:50 Potom máte určitě přednost.
01:07:56 Rozhodl jste tedy tu záležitost.
01:07:58 Rozumím.
01:07:59 Promiňte.
01:08:04 Je to pravda pane Stanislave, že jste koupil baronovu klisnu?
01:08:08 Ano.
01:08:09 No ne. Tak jste ho tedy nepříjemně překvapil.
01:08:11 Díky vám jsem vyhrála sázku s tetou.
01:08:14 Popravdě. Přijeli jsme se pouze podívat na tento dostih.
01:08:18 Ukaž, co dovedeš krasavice.
01:08:21 Musíte vyhrát.
01:08:24 Jestli si to přejete, vyhrají.
01:08:29 Jeďme!
01:09:52 Pane Vokulský.
01:09:54 Zde je vaše odměna a osm set za koně.
01:09:58 Děkuji.
01:10:05 Dovolte, paní hraběnko, že vám tyto peníze věnuji jako dar pro sirotky.
01:10:09 O, děkuji.
01:10:11 Vítejte dámy.
01:10:13 Sestřenko, těším se, že tvoji obdivovatelé vyhrávají,
01:10:16 jen mně mrzí, že na můj účet.
01:10:19 Ach ano, mám velké štěstí...
01:10:21 Ale pane barone?!
01:10:22 na tvé ctitele.
01:10:24 Vždyť jsem neřekl nic nevhodného.

01:10:26 Mówię tylko, że mam szczególne szczęście do wielbicieli kuzynki.
01:10:30 Słówek panie baronie.
01:10:32 Ach, to pan?
01:10:34 Przepraszam.
01:10:43 Pan mnie potrącił.
01:10:44 Bardzo przepraszam.
01:10:45 A, to mi nie wystarczy.
01:10:46 Żąda pan satysfakcji?
01:10:48 Właśnie.
01:10:49 Służę panu.
01:10:51 Do licha.
01:10:52 Zapomniałem biletów.
01:10:55 Może pan ma jakiś notatnik?
01:11:03 Z przyjemnością dopełnię rozrachunku.
01:11:06 Postaram się zadowolić pana barona.
01:11:11 Wygląda na to, że gotowi zrobić jakieś głupstwo.
01:11:13 Lecz czy to warto o taką drobnostkę.
01:11:15 Wszyscy przecież wiemy, że baron jest roztargniony i półgłówek.
01:11:19 Ale Wokulski nie ma obowiązku wiedzieć o tym.
01:11:22 Ale papo!
01:11:28 Dziękuję panu.
01:12:00 Jesteś.
01:12:03 Nałóż sobie fajkę, jeśli chcesz.
01:12:13 Czy medycyna zna taki stan umysłu,
01:12:15 w którym czkowiekowi wydaje się,
01:12:17 że jego rozproszone dotychczas wiadomości i uczucia
01:12:20 złączyły się jakby w jeden organizm?
01:12:26 Naturalnie.
01:12:28 Przy ciągłej pracy umysłowej,
01:12:31 dobrym odżywianiu,
01:12:32 mózg może wytworzyć nowe komórki.
01:12:36 Albo skojarzyć ze sobą dawne.

01:10:26 Jenom říkám, že mám štěstí na ctitele sestřenky.
01:10:30 Na slovíčko pane barone.
01:10:32 Ach, to jste vy?
01:10:34 Promiňte.
01:10:43 Vy jste do mě strčil.
01:10:44 Velice se omlouvám.
01:10:45 Tohle mi nestačí.
01:10:46 Chcete zadostiučinění?
01:10:48 Ano.
01:10:49 Poroučím se.
01:10:51 Hrome.
01:10:52 Zapomněl jsem si navštívenku.
01:10:55 Nemáte náhodou nějaký notýsek?
01:11:03 S radostí doplním vyúčtování.
01:11:06 Postarám se, abyste nebyl zklamaný, pane barone.
01:11:11 Vypadá to, že jsou schopní udělat nějakou hloupost.
01:11:13 Vždyť to nemá cenu, pro takovou hloupost.
01:11:15 Všichni přece víme, že baron je roztržitý a hlupák.
01:11:19 Vokulský o tom nemusí vědět.
01:11:22 Otče!
01:11:28 Děkuji, pane.
01:12:00 A, tady jsi.
01:12:03 Jestli chceš, naplň si dýmku.
01:12:13 Zná medicína takový stav myslí,
01:12:15 kdy se člověku zdá,
01:12:17 že jeho rozptýlené znalosti a pocity
01:12:20 se najednou spojily v jeden organismus?
01:12:26 Určitě.
01:12:28 Při nepřetržité duševní práci,
01:12:31 dobré výživě,
01:12:32 mozek může vytvořit nové buňky.
01:12:36 Nebo spojit mezi sebou staré.

01:12:42 Czy myślisz,
01:12:44 że można kochać kobietę w sposób idealny nie pożądam jej?
01:12:47 Naturalnie, jest to jedna z masek,
01:12:49 którą lubi ubierać się instynkt utrwalania gatunku.
01:12:52 Instynkt, gatunek. Instynkt utrwalania czegoś...
01:12:56 Trzy słowa, cztery głupstwa!
01:12:58 Zrób szóste i ożeń się.
01:13:00 Szóste?
01:13:01 A gdzie piąte?
01:13:03 Piąte już zrobiłeś. Zakochałeś się.
01:13:10 Podobno tylko pierwsza miłość jest niebezpieczna.
01:13:14 Po pierwszej czeka cię sto innych,
01:13:17 a po setnej pierwszej
01:13:19 już nic.
01:13:23 Mam pojedynek.
01:13:26 Nie jestem chirurgiem!
01:13:28 Dawno pożegnałem się z medycyną.
01:13:32 Otóż nie będziesz lekarzem, tylko sekundantem.
01:13:40 Miałem wspaniały sen.
01:13:42 Widziałem jak dwu posłańców niesie mego trupa
01:13:46 do mieszkania mojej drogiej małżonki.
01:13:49 No...
01:13:50 Co?
01:13:51 Tu...
01:13:52 Aha...
01:13:54 Co my tu mamy, co my tu damy?
01:13:59 Ona rzuca się na zakrwawione zwłoki,
01:14:02 płaci oczywiście wszystkie moje długi i asygnuje 1000 rubli na pogrzeb .
01:14:07 Niech się jaśnie pan strzela, nawet ze starym diabłem,
01:14:12 tylko ciekaw, kto zapłaci weksle jaśnie pana.
01:14:15 Cicho, cicho bądź błaznie o...
01:14:17 Dobrze.

01:12:42 Myslíš si,
01:12:44 že je možné milovat ženu ideálním způsobem a netoužit po ní?
01:12:47 Určitě, je to jedna z masek,
01:12:49 za kterou se skrývá instinkt zachování druhů.
01:12:52 Instinkt, druh. Instinkt zachování něčeho...
01:12:56 Tři slova a čtyři hlouposti!
01:12:58 Udělej šestou a ožeň se.
01:13:00 Šestou?
01:13:01 Kde je pátá?
01:13:03 Pátou jsi už udělal. Zamiloval ses.
01:13:10 Jenom první láska je prý nebezpečná.
01:13:14 Po první tě čeká sto jiných
01:13:17 a po stoprvní
01:13:19 už nic.
01:13:23 Mám souboj.
01:13:26 Nejsem chirurg!
01:13:28 Již dávno jsem se rozloučil s medicínou.
01:13:32 Proto nebudeš lékařem, ale sekundantem.
01:13:40 Měl jsem skvělý sen.
01:13:42 Viděl jsem, jak dva poslové vnesli mou mrtvolu
01:13:46 do bytu mé drahé manželky.
01:13:49 No...
01:13:50 Co?
01:13:51 Tady...
01:13:52 Aha...
01:13:54 Co tu máme, co tu dáme?
01:13:59 Samozřejmě, že se vrhá na mé krvavé ostatky,
01:14:02 platí mé dluhy a tisíc rublů věnuje na můj pohřeb.
01:14:07 Ať se vážený pan střílí třeba i se starým ďáblem,
01:14:12 jsem ale zvědav, kdo zaplatí vaše směnky.
01:14:15 Ticho, ticho buď šašku.
01:14:17 Dobře.

01:14:15 Cicho, cicho bądź błaznie o...

01:14:17 Dobrze.

01:14:18 Dlatego, że jasnie pan ma ciekawość na cmętarz

01:14:21 ja nie myślę głodem przymierać.

01:14:24 No, i co dalej?

01:14:26 Nie rozumię.

01:14:28 No, z tym snem?

01:14:29 Aha.

01:14:30 Zmartwychwstałem oczywiście,

01:14:33 zabrałem owe tysiąc rubli na drobne wydatki.

01:14:37 Tak.

01:14:41 Basta baronie.

01:14:42 Odpuść trochę, bo ci będą ręce drżały i spudłujesz.

01:14:47 No. Co, co, co?

01:14:48 Pojedyńkuję się, bo mi się tak podoba.

01:14:52 Słowo daję, trzeba szczęścia, żeby mieć pojedynek z kupczykiem.

01:14:57 Jeżeli go trafię, będę jak myśliwiec,

01:15:00 który wyszedł na niedźwiedzia a zabił komu cielną krowę.

01:15:06 Jeżeli on trafi to wyjdzie na to,

01:15:09 jakby cię dorożkarz zdzielił batem.

01:15:12 Może być pudło z obu stron .

01:15:14 Nie. Strzelacie się do pierwszej krwi.

01:15:54 Przepraszam.

01:15:56 Baron Krzeszowski przyznaje,

01:15:58 że mógł potrafić pana Wokulskiego,

01:16:00 ponieważ jest roztargniony.

01:16:02 Gotów jest przeprosić pana Wokulskiego.

Koniec części pierwszej.

01:14:18 Protože, vážený pan se každého čtvrt roku chystá na hřbitov,
01:14:21 já nemám v úmyslu hladovět.
01:14:24 No, a co dál?
01:14:26 Nerozumím.
01:14:28 No, s tím snem?
01:14:29 Aha.
01:14:30 Samozřejmě, že jsem vstal z mrtvých
01:14:33 a vzal jsem si těch tisíc rublů na drobné útraty.
01:14:37 Ano.
01:14:41 A dost, barone.
01:14:42 Odpočiň si, nebo budeš mít třas v ruce, a netrefíš se.
01:14:47 No. Co, co, co?
01:14:48 Budu mít souboj, protože se mi to tak líbí.
01:14:52 Přisahám, že je třeba štěstí, mít souboj s obchodníkem.
01:14:57 Jestli ho trefím, budu jako myslivec,
01:15:00 který šel na medvěda a zabil někomu březí krávu.
01:15:06 Jestli se trefí on, bude to,
01:15:09 jako by tě praštil bičem drožkář.
01:15:12 Možná se nikdo netrefí.
01:15:14 Kdepak. Střelíte se do prvního zakrvácení.
01:15:54 Promiňte.
01:15:56 Baron Křešovský připouští,
01:15:58 že mohl strčit do pana Vokulského,
01:16:00 protože je roztržitý.
01:16:02 Je připraven omluvit se,
Konec první části.

Część druga

00:00:01 przyznaje, że mógł potrącić pana Wokulskiego,

00:00:03 ponieważ jest roztargniony.

00:00:05 Gotów jest przeprosić pana Wokulskiego.

00:00:07 Cóż panowie na to?

00:00:18 Naturalnie zapewne pomyślałeś

00:00:21 o interesach na wypadek...

00:00:26 Nie spotka mnie żaden wypadek.

00:00:38 Nie mamy upoważnienia, do żadnych kroków pojednawczych.

00:01:17 Panowie, zaczynajcie.

00:01:41 Mierzy osioł w głowę, oczywiście nie trafi.

00:01:46 Trafił.

00:01:47 W głowę.

00:01:57 Przepowiedziałem,

00:01:59 że się jaśnie pan doigra.

00:02:01 Milcz, błźnie.

00:02:02 Szczególny wypadek.

00:02:04 Tak.

00:02:06 Mam dziurę w twarzy,

00:02:08 a kuli nie widać.

00:02:10 Nie.

00:02:14 Przecież nie połknąłem.

00:02:17 No, jasne!

00:02:18 Kula w pistolet,

00:02:19 a zamek w szczękę.

00:02:21 Bardzo interesujący strzał.

00:02:23 Że też ja na tych błznów nie sprowadziłem policji.

00:02:38 Biegnij zaraz do baronowej i powiedz kucharce, że jestem ciężko ranny.

00:02:51 Wspaniały strzał, panie Wokulski.

00:02:54 Zastanawiam się, że człowiek pańskiego fachu...

00:02:57 O przepraszam. Może to pana obraży?

00:02:59 Ależ nie.

Část druhá

00:00:01 že mohl strčit do pána Vokulského,
00:00:03 protože je roztržitý.
00:00:05 Je připraven omluvit se panu Vokulskému.
00:00:07 Co si o tom myslíte, pánové?
00:00:18 Přirozeně jsi pomyslel
00:00:21 o obchodních záležitostech, v případě...
00:00:26 Nepotká mě žádná nehoda.
00:00:38 Nemáme zplnomocnění ke smíření.
00:01:17 Pánové, začněte.
00:01:41 Osel. Míří na hlavu. Určitě se netrefí.
00:01:46 Trefil se.
00:01:47 Do hlavy.
00:01:57 Říkal jsem,
00:01:59 že to s vámi špatně skončí.
00:02:01 Mlč, blázne.
00:02:02 Zajímavá nehoda.
00:02:04 Ano.
00:02:06 Mám díru v obličejí,
00:02:08 ale náboj není vidět.
00:02:10 Ne.
00:02:14 Přece jsem ho nespoknul.
00:02:17 No jasně!
00:02:18 Náboj se trefil do pistole,
00:02:19 a cylindrický zámek se trefil do čelisti.
00:02:21 Velmi zajímavý výstřel.
00:02:23 Že jsem na ty blázny nezavolal policii.
00:02:38 Poběž za baronovou a řekni kuchařce, že jsem těžce raněn.
00:02:51 Skvělý výstřel, pane Vokulský.
00:02:54 Přemýšlím nad tím, že člověk s vaším povoláním...
00:02:57 Promiňte. Neuráží vás to?
00:02:59 Ale ne. Vůbec ne.

00:03:01, tak dobrze strzela.
00:03:02 Gdzie moje binokle?
00:03:04 Wyglądam teraz jak ...
00:03:05 Dziękuję.
00:03:06 ...stara małpa chora na fluksję.
00:03:11 Powiedz mi pan,
00:03:13 za co właściwie zostałem kaleką.
00:03:15 Obraził pan kobietę.
00:03:16 O sysa, przepraszam.
00:03:17 To ja pana przepraszam, baronie.
00:03:19 Głupstwo.
00:03:36 A co do zęba, od dawna powinienem wprawić nowe.
00:03:41 Nie ma pan pojęcia, jak mam strasznie zepsute zęby.
00:03:45 Wszystkie...
00:04:03 O...
00:04:04 Dzień dobry, panie Szlangbaum.
00:04:05 Co to? Czy już i pan potrzebuje pieniędzy?
00:04:09 Nie, ale mam do pana prośbę.
00:04:11 O...
00:04:12 Pańska prośba tyle znaczy dla mnie co rozkaz, panie Wokulski.
00:04:17 Pan ujął się za moim Henryczkiem.
00:04:26 Chcę kupić dom Łęckiego.
00:04:29 Znam go.
00:04:31 Licytuje baronowa Krzeszowska.
00:04:34 On pójdzie za sześćdziesiąt tysięcy.
00:04:38Chcę, żeby poszedł za dziewięćdziesiąt tysięcy.
00:04:42 Przepraszam, ale nie rozumię.
00:04:44 Bo, żeby panu dom sprzedawali a Łęcki chciały go kupić,
00:04:48 to pan miałby interes podbijać cenę,
00:04:51 ale jak pan kupuje, to pan ma interes,
00:04:56 przepraszam za słowo, zniżyć wartość.
00:05:00 Mam interes zapłacić drożej.

00:03:01 ... tak dobře střílí.
00:03:02 Kde je můj cvikr?
00:03:04 Teď vypadám jako...
00:03:05 Děkuji.
00:03:06 ...stará opice, nemocná na zánět okostice.
00:03:11 Řekněte mi,
00:03:13 z jakého důvodu jsem zůstal postižený.
00:03:15 Urazil jste dámu.
00:03:16 Au, promiňte.
00:03:17 To já se omlouvám, pane barone.
00:03:19 Hloupost.
00:03:36 A pokud jde o zuby, už dávno jsem si měl pořídit nové.
00:03:41 Nemáte ani ponětí, jak strašně mám zkažené zuby.
00:03:45 Všechny...
00:04:03 O...
00:04:04 Dobrý den, pane Šlangbaum.
00:04:05 Co? Vy už také potřebujete peníze?
00:04:09 Ne, ale mám prosbu.
00:04:11 O...
00:04:12 Vaše prosba pro mě znamená tolik, co rozkaz pane Vokulský.
00:04:17 Vy jste se zastal mého Jindřicha.
00:04:26 Chci koupit činžovní dům Lenckého.
00:04:29 Zním ho.
00:04:31 Licituje ho baronka Křešovská.
00:04:34 Prodá se za šedesát tisíc.
00:04:38 Chci, aby se prodal za devadesát tisíc.
00:04:42 Promiňte, ale nechápu.
00:04:44 Kdybyste prodával dům a Lencký by ho chtěl koupit,
00:04:48 tak by bylo ve vašem zájmu zvýšit cenu,
00:04:51 ale když kupujete vy, promiňte,
00:04:56 tak máte zájem snížit cenu.
00:05:00 V mém zájmu je zaplatit víc.

00:05:08 Żebym ja pana nie znał,
00:05:11 to bym myślał, że pan robi zły interes.
00:05:15 Ale, że ja pana znam,
00:05:19 to ja myślę sobie, że pan robi dziwny interes.
00:05:23 Panie Wokulski.
00:05:25 Nie rób pan takie głupstwo.
00:05:27 Ja pana proszę.
00:05:29 Stary Szlangbaum pana prosi.
00:05:32 Uwierz mi pan, że dobrze na tym wyjdę.
00:05:43 Ja panu dam licytanta, co on za 15 rubelki podbije cenę.
00:05:48 Bardzo porządny pan.
00:05:51 Katolik, tylko jemu nie można dawać wadium do ręki.
00:05:56 Ja panu dam także jakieś dystyngowane dane,
00:05:59 ja mogę dać jeszcze parę żydków po pięć rubli.
00:06:03 Zrobi się taka licytacja, że pan będzie miał o to spokojną głowę.
00:06:12 Oczywiście sprawa zostaje między nami.
00:06:17 Panie Wokulski, ja myślę, że pan nie potrzebował to powiedzieć.
00:06:37 Czy ma pan do mnie jaki interes?
00:06:39 Nie, nic.
00:06:40 Chciałem zobaczyć, jak panu tu idzie.
00:06:44 Podobno, szanowny ojciec pański kupuje dziś kamienicę.
00:06:49 Kamienicę?
00:06:50 Właśnie.
00:06:51 Nic o tym nie wiem.
00:07:06 Gdyby jednak pan chciał, panie mecenasie i
00:07:08 gdyby pan pobiegał..
00:07:10 Pani dobrodziejko. Ja już się dość nabiegałem w tej sprawie.
00:07:13 Jak to jest, więc pan chce mnie opuścić?
00:07:15 Ależ będę, będę na sali.
00:07:17 A tak, pan dobrodziej zarabiasz dwadzieścia pięć.
00:07:21 Gdy stoi się godzinę w dusznej sali.
00:07:23 To no tak, ale takie pieniądze też piechotą nie chodzą.

00:05:08 Kdybych vás neznal,
00:05:11 myslel bych si, že děláte špatný obchod.
00:05:15 Protože vás znám, tak si myslím,
00:05:19 že děláte divný obchod.
00:05:23 Pane Vokulský.
00:05:25 Nedělejte takovou hloupost.
00:05:27 Já vás prosím.
00:05:29 Starý Šlangbaum vás prosí.
00:05:32 Věřte mi, že na tom vyjdu dobře.
00:05:43 Dám vám licitanta, který pro vás za patnáct rublů navýší cenu.
00:05:48 Je to velmi spořádaný pán.
00:05:51 Katolík, jenom mu nesmíte dávat do rukou hotovost.
00:05:56 Také vám dám distingované údaje
00:05:59 a pár Židků po pěti rublech.
00:06:03 Vytvoří se taková licitace, že se nebudete muset starat.
00:06:12 Samozřejmě tato dohoda zůstává mezi námi.
00:06:17 Pane Vokulský, myslím si, že tohle jste nemusel říkat.
00:06:37 Máte pro mě nějaký úkol?
00:06:39 Ne nic.
00:06:40 Chtěl jsem se jenom podívat, jak se vám tu vede.
00:06:44 Slyšel jsem, že váš otec prý kupuje činžovní dům.
00:06:49 Činžovní dům?
00:06:50 Ano.
00:06:51 Nic o tom nevím.
00:07:06 Kdybyste chtěl, pane advokáte.
00:07:08 Kdybyste mohl, pane advokáte přijít.
00:07:10 Milá paní. Udělal jsem pro to již vše, co bylo možné.
00:07:13 Vy mě v tom chcete nechat samotnou?
00:07:15 Ale kdepak, já budu uvnitř.
00:07:17 A tak vážený vyděláte dvacet pět.
00:07:21 Stojíte hodinu v dusném sále.
00:07:23 To ano, ale takové peníze samy nepřijdou.

00:07:27 Dwadzieścia pięć rubli, gotówką?

00:07:30 A nie, niechże Bóg broni.

00:07:32 Pan dostajesz do ręki 5 rubli

00:07:34 a dwadzieścia idzie na dług tego biednego Kupferman,

00:07:37 co to dwa lata od pana grosza nie widział.

00:07:40 Chwileczkę.

00:07:41 Pan mnie szuka?

00:07:42 A nie, nie.

00:07:43 Pan mnie na pewno nie potrzebuje?

00:07:46 Boże uchwaj.

00:07:47 Git.

00:07:48 Gdyby choć sto piętnaście.

00:07:51 No, sto dziesięć tysięcy.

00:07:54 Pan mecenas musi znać jakieś sposoby.

00:07:56 Ale pan żąda zbyt wysokiej ceny.

00:07:59 Panie! Ale on mnie kosztował sto tysięcy.

00:08:02 No, trochę pan przepłacił.

00:08:05 Przepraszam.

00:08:06 Dasz pan hrabia 1 % od każdego tysiąca ponad 60 tysięcy?

00:08:11 Dam 1% od każdego tysiąca powyżej 120 tysięcy.

00:08:15 Przepraszam pana hrabiego.

00:08:16 A dziesięć rubli weźmiesz?

00:08:18 Rubelkiem nie pogardzę.

00:08:21 Jeżeli pan baron coś zaryzykuje, możemy nie dopuścić nawet do 70
tysięcy.

00:08:25 Odczep się.

00:08:26 Pan znasz tę pannę Izabelę?

00:08:28 Łęcki to niepewny interes.

00:08:30 Niepewny, a pan Wokulski to co?

00:08:31 Wokulski, to wielki interes.

00:08:33 Czemu się panowie tak pchają.

00:08:35 Cóż to panowie są bydło czy co?

00:07:27 Pětadvacet rublů, hotově?
00:07:30 Ne, chraň Bůh.
00:07:32 Vy dostanete na ruku pět rublů
00:07:34 a dvacet dostane ten chudý Kupferman,
00:07:37 který od vás nedostal celé dva roky ani groš.
00:07:40 Moment.
00:07:41 Hledáte mně?
00:07:42 Ne, ne.
00:07:43 Opravdu mně nepotřebujete?
00:07:46 Chraň Bůh.
00:07:47 Git.
00:07:48 Kdyby alespoň sto patnáct.
00:07:51 No, sto deset tisíc.
00:07:54 Pan právník musí znát nějaký způsob.
00:07:56 Vy požadujete příliš vysokou cenu.
00:07:59 Pane! Ale já jsem ho koupil za sto tisíc.
00:08:02 No, trošku jste přeplatil.
00:08:05 Promiňte.
00:08:06 Dáte mi, pane hrabě úroky z každého tisíce nad šedesát tisíc?
00:08:11 Dám jedno procento z každého tisíce nad sto dvacet tisíc.
00:08:15 Promiňte, pane hrabě.
00:08:16 Deset rublů vezmeš?
00:08:18 Rublem nikdy nepohrdnu.
00:08:21 Jestli něco risknete, tak nemusíme dojít ani na sedmdesát tisíc.
00:08:25 Dejte mi pokoj.
00:08:26 Pane, vy znáte tu slečnu Isabelu?
00:08:28 Lencký je nejistá záležitost.
00:08:30 A pan Vokulský?
00:08:31 Vokulský, to je velká záležitost.
00:08:33 Pánové, co se tak cpete.
00:08:35 Jste snad dobytek?

00:08:39 Kamienica to trzypiętrowy dom z dziedzińcem i ogrodem.
00:08:45 Dom ma trzech lokatorów.
00:08:49 Cena podstawowa jest ustalona
00:08:53 na 60 000 rubli.
00:08:55 Znam ten dom.
00:08:56 Ten dom, w ciemno
00:08:58 wart jest 120 000 rubli.
00:09:00 Co to za dom?
00:09:01 Ruina i trupiarnia?
00:09:02 Kto to jest, tamten łotr!?
00:09:03 To szubrawczyzna.
00:09:04 Niech pan hrabia na niego nie zważa.
00:09:06 Słowo honoru! Znam ten dom!
00:09:07 On wart jest 130 000 rubli!
00:09:09 Kto jest ten nikczemnik?
00:09:10 To znany szubrawiec.
00:09:12 Plunąć na niego nie warto.
00:09:15 60 500 rubli.
00:09:19 Więcej nie warto!
00:09:21 65 000...
00:09:22 65 100 rubli.
00:09:23 66 000...
00:09:25 70 000 rubli!
00:09:27 Oszuści!
00:09:28 75 000 rubli!
00:09:29 Złodzieje!
00:09:30 Okradli mój honor!
00:09:31 Moje biedne, nieszczęśliwe dziecko!
00:09:34 Cicho, cicho tam!
00:09:36 75 000 po raz pierwszy...
00:09:40 75 000 po raz drugi...
00:09:43 80 000 rubli!

00:08:39 Skvělý, třípatrový činžovní dům s nádvořím a sadem.
00:08:45 Má tři nájemníky.
00:08:49 Základní cena je ustanovená
00:08:53 na 60 000 rublů.
00:08:55 Zním ten dům.
00:08:56 Se zavřenýma očima mohu říci,
00:08:58 že má cenu 120 000 rublů.
00:09:00 Co? Tohle je dům?
00:09:01 Je to barabizna, márnice!
00:09:02 Kdo je ten lump?
00:09:03 Je to ničema.
00:09:04 Pane hrabě, je to lump. Nevšímejte si ho.
00:09:06 Přisahám! Zním ten dům!
00:09:07 Klidně za něj můžete dát 130 000 rublů!
00:09:09 Kdo je ten ničema?
00:09:10 Je to známý lotr.
00:09:12 Nevyplatí se na něj ani plivnout.
00:09:15 60 500 rublů.
00:09:19 Za víc nestojí!
00:09:21 65 000...
00:09:22 65 100 rublů.
00:09:23 66 000...
00:09:25 70 000 rublů!
00:09:27 Podvodníci!
00:09:28 75 000 rublů!
00:09:29 Zloději!
00:09:30 Ukradli mou čest!
00:09:31 Moje ubohé, nešťastné dítě!
00:09:34 Ticho, ticho tam!
00:09:36 75 000 po prvé...
00:09:40 75 000 po druhé...
00:09:43 80 000 rublů!

00:09:45 80 100 rubli!
00:09:46 85 000 rubli.
00:09:49 85 100 rubli.
00:09:51 Niech będzie 90 000!
00:09:55 90 000 po raz pierwszy!
00:09:59 No, licytujże pan!
00:10:00 Co się pan tak skrobiesz?
00:10:02 Kupujesz pan ten dom czy co? Wynos się pan!
00:10:04 Cicho!
00:10:05 90 000 po raz drugi!
00:10:08 90 000 po raz trzeci!
00:10:14 Panie mecenasie, tak się nie godzi.
00:10:16 Ale co się nie godzi?
00:10:17 To się nie godzi, to jest nieuczciwe.
00:10:19 Ale co się nie godzi?
00:10:20 Po spłaceniu hipotecznych długów zostanie panu jeszcze 30 000 rubli.
00:10:23 Ale mógłbył pójść za 120 000 rubli,
00:10:26 gdyby lepiej dopilnowano.
00:10:28 Tak, tak ten dom wart 120 000.
00:10:30 O proszę, gdyby dopilnowano.
00:10:33 Ale co pan, proszę mi nie mówić impertynencji!
00:10:35 Słucha pan rad jakiegoś pokątnego doradcy.
00:10:37 Jakiegoś łotra z Pawiaku..
00:10:39 O bardzo przepraszam. Nie każdy, kto siedział w kryminale jest łotrem.
00:10:42 Pan ma rację panie hrabio, ten dom wart był ze 120 000.
00:10:46 Proszę?
00:10:49 Ogłaszam następną licytację !
00:10:54 Kamienica to dwupiętrowy dom...
00:10:58 Co pan za interes robi panie Szlangbaum?
00:11:00 Ten dom można było kupić za 71 000.
00:11:04 On dziś więcej nie wart.

00:09:45 80 100 rublů!
00:09:46 85 000 rublů.
00:09:49 85 100 rublů.
00:09:51 Tak tedy 90 000!
00:09:55 90 000 po prvé!
00:09:59 Licitujte!
00:10:00 Proč si tu tak vyskakujete?
00:10:02 Kupujete ten dům snad vy, pane? Vypadněte!
00:10:04 Ticho!
00:10:05 90 000 po druhé!
00:10:08 90 000 po třetí!
00:10:14 Pane advokáte, to je hanebnost.
00:10:16 Co je hanebnost?
00:10:17 Tohle, je to nepoctivé.
00:10:19 Co je hanebné?
00:10:20 Po zaplacení hypotečních dluhů vám zůstane ještě 30 000 rublů.
00:10:23 Mohl být vydražen za 120 000 rublů,
00:10:26 kdyby se na to lépe dohlédlo.
00:10:28 Ano, ano ten dům má hodnotu 120 000.
00:10:30 No prosím, kdyby se na to lépe dohlédlo.
00:10:33 Prosím neurážíte mně!
00:10:35 Posloucháte názory nějakého pokoutního rádce.
00:10:37 Nějakého darebu z Pawiaku.
00:10:39 Promiňte. Každý není dareba, i když byl ve vězení.
00:10:42 Máte pravdu, pane hrabě, ten dům měl cenu 120 000.
00:10:46 Slyšíte?
00:10:49 Ohlašuji licitaci další nemovitosti!
00:10:54 Dvoupatrový činžovní dům...
00:10:58 Jaký obchod to uzavíráte, pane Šlangbaum?
00:11:00 Ten dům se dalo koupit za 71 000.
00:11:04 Dnes nemá větší hodnotu.

00:11:06 Dla jednego nie wart, dla jednego wart.

00:11:13 Bój się pan Boga panie Ignacy.

00:11:16 Trzy godziny czekam na pana.

00:11:18 Coś się stało?

00:11:19 Pan wie co się dzieje?

00:11:20 Przepraszam bardzo.

00:11:22 Suzin przejazdem z Moskwy zatrzymał się

00:11:24 w Warszawie, a dziś na noc jedzie do Paryża.

00:11:26 Słyszysz pan, koniecznie namawia Wokulskiego, ażeby z nim jechał, a ten
dureń...

00:11:30 Panie, panie Mraczewski, kto pana ośmielił ...

00:11:33 Wiedziałem, że po moim wyjeździe interes się rozprzęgnie.

00:11:36 Gdzie jest Stach?

00:11:37 U pana.

00:11:39 To jest pan Wokulski.

00:11:41 U pana w mieszkaniu no.

00:11:43 Stanisław Pietrowicz.

00:11:45 Rubel jest jak pracująca szkapa.

00:11:49 No, ale milion jest liczny jak świnia.

00:11:53 Każdy rok daje kilka nowych.

00:11:55 Pozdrawiam, pozdrawiam.

00:11:58 Do Moskwy nie przyjedziesz, na listy nie odpisujesz...

00:12:02 Nie gniewasz się stary, że ci tu robimy bałagan co?

00:12:05 Pryncypał robi ceremonie.

00:12:08 Zawołałbym lekarzom, zajechał do Karzbadu, a ty co?

00:12:14 Pan Wokulski siedzi sobie w Warszawie,

00:12:17 przy fortepianie i gra „Jeszcze Polska nie zginęła“.

00:12:22 No powiedz, o co ci chodzi?

00:12:25 Kupię trochę galanterii w Paryżu, a może kilkanaście statków...

00:12:31 Na statkach się nie znam.

00:12:33 Nieważne. Znajdę inżynierów morskich i wojskowych.

00:12:38 A na co to, dla kogo i przeciw komu, nie pytaj!

00:11:06 Pro někoho cenu nemá, a pro někoho má.
00:11:13 Bojte se Boha, pane Ignáci.
00:11:16 Čekám na vás, už víc jak tři hodiny.
00:11:18 Co se stalo?
00:11:19 Vy nevíte, co se děje?
00:11:20 Promiňte, velice se omlouvám.
00:11:22 Suzin se během své cesty z Moskvy zastavil
00:11:24 ve Warszawě a dnes v noci jede do Paříže.
00:11:26 Přesvědčuje Vokulského, aby s ním jel a ten idiot...
00:11:30 Pane Mračevský, kdo vám dovolil ...
00:11:33 Věděl jsem, že po mém odjezdu se obchod rozvrátí.
00:11:36 Kde je Stach?
00:11:37 U vás.
00:11:39 Tedy pan Vokulský.
00:11:41 U vás v bytě.
00:11:43 Stanislav Pětrovič.
00:11:45 Rubl, je jako uhoněná herka.
00:11:49 No, ale když je jich hodně, jsou jako prase.
00:11:53 Každý rok dávají pár dalších.
00:11:55 Zdravím, zdravím.
00:11:58 Do Moskvy nepřijedeš, na dopisy neodepisuješ...
00:12:02 Doufám, že se nezlobíš, kamaráde, že ti tu děláme nepořádek?
00:12:05 Principál dělá ceremonie.
00:12:08 Zavolal bych doktoru, zajel bych do Kařbádu a ty děláš co?
00:12:14 Pan Vokulský sedí ve Warszawě,
00:12:17 u klavíru a hraje hymnu „Jeszcze Polska nie zginęła“.
00:12:22 No řekni mi, oč se jedná?
00:12:25 Koupím pár galanterních obchodů v Paříži a možná pár lodí...
00:12:31 V lodích se nevyznám.
00:12:33 Na tom nezáleží. Najdu si pár mořských a vojenských inženýrů.
00:12:38 A proč, pro koho a proti komu, na to se neptej!

00:12:41 Ja zarobię, ty zarobisz i to wszystko.
00:12:45 No, pomyśl, Stanisławie Pietrowiczu a ja jadę do hotelu.
00:12:53 Zostaw szlachtę szlachcią.
00:12:57 Rzuć wszystko i pojedź ze mną.
00:13:09 No stary,
00:13:12 powiedz, co też mówią o mnie.
00:13:16 Boże, co mówią!
00:13:19 Wal prosto z mostu.
00:13:21 Jedni mówią,
00:13:24 że zaczynasz wariować,
00:13:26 a drudzy, że zbankrutujesz i to w niedługim czasie.
00:13:31 A niech mnie... wiesz!
00:13:36 A ty co myślisz?
00:13:40 Gdyby ziemia miała mi się rozstąpić pod nogami,
00:13:44 gdyby niebo miało mi się zwalić na łeb, to nie cofnę się.
00:13:48 Dla przyjemności,
00:13:50 przebywania z panną Łęcką,
00:13:53 nie rzuca się w błoto poważnego zysku.
00:13:55 A gdyby mi się spodobało rzucić dla niej w błoto cały majątek, to co?
00:13:59 Wierz mi Stachu, ja nie jestem tak naiwny jak myśłą.
00:14:02 Mówisz tak, bo jej nie znasz.
00:14:05 Sądziłem, że człowiek,
00:14:09 który naraża się na śmierć i plotki, ma jakieś ogólniejsze cele.
00:14:15 A dajcie mi spokój z tym waszym „ogółem“!
00:14:19 Raz chcę zrobić coś dla siebie!
00:14:22 Uszami wylewają mi się te frazesy,
00:14:25 które pięknie brzmią, ale nic nie znaczą!
00:14:28 Może posłać po doktora?
00:14:31 Uchowaj Boże!
00:14:33 Papo, co tobie?
00:14:35 Nic.

00:12:41 Já vydělám, ty vyděláš a to je všechno.
00:12:45 No, popřemýšlej, Stanislave Pětroviči a já jedu do hotelu.
00:12:53 Nech šlechtu šlechtou.
00:12:57 Vykašli se na všechno a jed' se mnou.
00:13:09 No kamaráde,
00:13:12 pověz, co o mně říkají.
00:13:16 Bože, co říkají!
00:13:19 Řekni to přímo.
00:13:21 Někteří říkají,
00:13:24 že začínáš šílet
00:13:26 a jiní, že zanedlouho zbankrotuješ.
00:13:31 Ať mi... víš!
00:13:36 Co si myslíš ty?
00:13:40 Kdybych se měl propadnout,
00:13:44 kdyby mi mělo nebe spadnout na hlavu, tak necouvnu.
00:13:48 Pro potěšení,
00:13:50 že můžeš být se slečnou Isabelou,
00:13:53 bys neměl házet zisk do bláta.
00:13:55 A co, kdybych se pro ni rozhodl hodit celý majetek do bláta, tak co?
00:13:59 Věř mi Stachu, že nejsem tak naivní, jak si myslí.
00:14:02 Mluvíš to, protože jí neznáš.
00:14:05 Myslel jsem si, že člověk,
00:14:09 který dává v sázku život a vystavuje se pomluvám, má nějaké vyšší cíle.
00:14:15 Dejte mi pokoj s tím vašim „celkem“!
00:14:19 Pro jednu chci udělat něco sám pro sebe!
00:14:22 Tyto otřepané fráze mi lezou ušima!
00:14:25 Pěkně zní, ale nic neznamenají!
00:14:28 Možná by bylo dobré zavolat lékaře?
00:14:31 Chraň Bůh!
00:14:33 Tati, co je ti?
00:14:35 Nic.

00:14:36 Pomyślałem tylko, że gdybym umarł,
00:14:40 Wokulski jest jedynym człowiekiem,
00:14:42 któremu mogłabyś zaufać.
00:14:44 Zatem ojciec jaką rolę przeznaczasz temu panu?
00:14:46 Rolę?
00:14:48 Rolę doradcy,
00:14:52 opiekuna tego majątku,
00:14:54 jaki by ci pozostał.
00:14:56 Przed godziną otrzymałam list od Krzeszowskiej.
00:14:59 Tak? A co pisze ta wariatka?
00:15:01 Pisze, że nasz dom kupił Wokulski
00:15:04 i dał za niego 20 000 rubli więcej, niż ile on wart.
00:15:08 Czekaj, czekaj.
00:15:09 A wiesz, że to może być prawda?
00:15:11 Ojciec mówi o tym tak spokojnie?
00:15:14 No, ja straciłem a Wokulski zyskał, bo może czekać.
00:15:18 Więc papo nie widzi w tym żadnego dobrodziejstwa?
00:15:21 A niech sobie wreszcie Wokulski przepłaca tę kamienicę.
00:15:23 Od tego jest kupcem, żeby wiedział ile za to płacić.
00:15:27 To wszystko jednak dowodzi,
00:15:31 że ten pan bawiąc się w przyjaźń, robi interesa.
00:15:34 No naturalnie. Niezły to może człowiek, ale zawsze kupiec.
00:15:39 O przepraszam cię, ale taki strasznie jestem wystresowany.
00:15:41 Hrabia nie przyjmuje bo jest chory.
00:15:43 Co ja zrobię, kiedy pan hrabia jak ma pieniądze to chory,
00:15:46 a jak zdrow, to nie ma pieniędzy.
00:15:48 Cicho na Boga!
00:15:50 Co się pan tak rozbijasz, panie Krasan!
00:15:52 proszę przyjść jutro, bo dziś pan chory.
00:15:54 Ale pieniądze to państwo umieją brać
00:15:57 i wtedy umieją gadać, kochany panie Krasan!
00:16:01 Kochany panie Szymonie.

00:14:36 Jen jsem přemýšlel, že kdybych zemřel,
00:14:40 Vokulský by byl jediným člověkem,
00:14:42 kterému bys mohla důvěřovat.
00:14:44 Jakou úlohu určuješ tomu člověku?
00:14:46 Úlohu?
00:14:48 Úlohu rádce,
00:14:52 ochránce toho majetku,
00:14:54 který by ti zůstal.
00:14:56 Před hodinou jsem obdržela dopis od Křešovské.
00:14:59 Ano? Co píše ta bláznivá ženská?
00:15:01 Píše, že náš dům koupil Vokulský
00:15:04 a zaplatil za něj o 20 000 víc, než je jeho skutečná hodnota.
00:15:08 Počkej, počkej.
00:15:09 Víš, to by mohla být pravda.
00:15:11 Otče, ty o tom mluvíš tak klidně?
00:15:14 Já jsem ztratil a Vokulský získal, protože může čekat.
00:15:18 Tak ty v tom nevidíš žádné dobrodiní?
00:15:21 Ať přeplácí.
00:15:23 Je obchodníkem a měl by vědět, kolik má zaplatit.
00:15:27 Vše ukazuje, že ten pán,
00:15:31 i když si hraje na přítele, uzavírá obchody.
00:15:34 No samozřejmě. Není to špatný člověk, ale vždy obchodník.
00:15:39 Promiň, ale jsem z toho strašně podrážděný.
00:15:41 Hrabě nepřijímá, protože je nemocný.
00:15:43 Co mám dělat, když má hrabě peníze je nemocný,
00:15:46 a když je zdravý, zase je nemá.
00:15:48 Proboha buďte zticha!
00:15:50 Co se tak rozčilujete, pane!
00:15:52 Prosím přijďte zítra, pán je nemocen.
00:15:54 Peníze, ty si umíte půjčovat
00:15:57 a pak mluvíte: milý pane Krasan!
00:16:01 Milý pane Šimone.

00:16:03 Cicho na Boga, proszę tak nie hałasować!
00:16:05 Proszę tak nie hałasować!
00:16:10 Co pan tu robi panie Szpigelman!?
00:16:13 My na malusieńki interesik do pana hrabiego.
00:16:16 Rachunki załatwimy w moim kantorze jutro o szóstej.
00:16:19 Nic nagłego, po co ten pośpiech, panie Wokulski.
00:16:21 Moje uszanowanie.
00:16:23 Do widzenia.
00:16:26 Nikogo niech nie wpuszcza interesantów, skoro pan chory!
00:16:34 O przepraszam cię. Panie Stanisławie.
00:16:37 No i patrz, co wyrabiają ci lichwarze.
00:16:40 Przestraszyli mi córkę.
00:16:41 Duża suma?
00:16:43 Nie, drobiazg no.
00:16:45 Jakieś pięć do sześciu tysięcy.
00:16:48 Oni tyle mają u pana?
00:16:51 Im jestem winien niewiele, ale ktoś wykupił w marcu moje weksle.
00:16:57 Kto?
00:17:04 Będziemy spłacać dług w miarę zgłaszania się wierzycieli.
00:17:08 No tak, tak,
00:17:10 ale proszę cię panie Stanisławie, co za fatalność...
00:17:14 Że właśnie w chwili, kiedy Iza cieszyła się na tę podróż
00:17:20 Ja pokryję należności,
00:17:23 pan nie musi naruszać swoich procentów
00:17:26 i śmiało możecie państwo jechać do Paryża.
00:17:29 Nieoceniony,
00:17:32 zacny, szlachetny.
00:17:35 Przyszedł lekarz.
00:17:37 Ach mój Boże! Jeszcze nigdy się nie leczyłem!
00:17:40 Proszę cię Stanisławie, idź teraz do Izabeli.
00:17:59 Ten pojedynek bardzo nas zaniepokoił.
00:18:02 Bardzo się cieszę.

00:16:03 Utište se!
00:16:05 Prosím nekřičte tak!
00:16:10 Co tu děláte, pane Špigelman?
00:16:13 Máme malou záležitost u pána hraběte.
00:16:16 Účty vyřešíme zítra v šest v mé kanceláři.
00:16:19 Nespěchá to, pane Vokulský, proč ten spěch.
00:16:21 Má účta.
00:16:23 Nashledanou.
00:16:26 Nepouštějte zájemce, když je pán nemocen!
00:16:34 Promiň. Pane Stanislave.
00:16:37 Podívej se, co dělají ti lichváři.
00:16:40 Vyděsili mi dceru.
00:16:41 Velká částka?
00:16:43 Ne maličkost.
00:16:45 Něco kolem pěti-šesti tisíc.
00:16:48 Tak moc jim dlužíte?
00:16:51 Jim dlužím málo, ale v březnu někdo vykoupil mé směnky.
00:16:57 Kdo?
00:17:04 Budeme splácet dluhy, podle toho kolik bude věřitelů.
00:17:08 Ano, ano,
00:17:10 ale co je to za smůlu, že to přišlo právě v době,
00:17:14 kdy se Izabela tak těšila na ten výlet...
00:17:20 Já to všechno zaplatím,
00:17:23 vy nemusíte narušit vaše úroky.
00:17:26 Klidně můžete vyrazit do Paříže.
00:17:29 Neocenitelný,
00:17:32 vzácný a šlechetný.
00:17:35 Přišel lékař.
00:17:37 Ach můj Bože! Ještě jsem se nikdy neléčil!
00:17:40 Prosím tě, Stanislave, běž k Isabele.
00:17:59 Ten souboj nás vyděsil.
00:18:02 Těším se.

00:18:06 Z czego?

00:18:08 Że okoliczności tak się ułożyły.

00:18:10 Doprawdy, ulżyłby pan mojemu sumieniu żądając czegoś,

00:18:14 co zrównoważyłoby pańską uprzejmość.

00:18:16 Czy w zamian wolno mi mieć prośbę?

00:18:20 Słucham.

00:18:22 Proszę,

00:18:25 abym mógł służyć pani zawsze i we wszystkim.

00:18:30 To podstęp.

00:18:32 Ja chcę spłacić jeden dług, a pan chce mnie zmusić do zaciągnięcia nowego.

00:18:37 To pan kupił naszą kamienicę.

00:18:43 Tak, ja.

00:18:45 Dlaczego pan wynajął lichwiarza do licytacji?

00:18:51 Jestem kupcem.

00:18:53 Na wieść o zamrożeniu kapitału...

00:18:57 Mogłaby zaszkodzić moim kredytom.

00:19:00 Pan od dawna interesuje się naszymi sprawami.

00:19:05 Dlaczego pan nas tak,

00:19:08 prześladuje?

00:19:11 Prześladuję?

00:19:13 Ja!?

00:19:15 Pan Starski.

00:19:22 Jakże się cieszę, kuzynko, że znowu cię widzę.

00:19:29 Pan Starski, pan Wokulski.

00:19:33 Kuzynek podobno wraca z Chin.

00:19:37 Teraz z Londynu.

00:19:39 Ciągle jeszcze wydaje mi się, że jestem na statku.

00:19:42 Mam nadzieję, że tym razem kuzyn zabawi dłużej w kraju.

00:19:46 No, to zależy.

00:19:50 Kto jest ten?

00:18:06 Proč?

00:18:08 Že to tak dopadlo.

00:18:10 Opravdu byste ulevil mému svědomí, kdybyste požádal o něco,

00:18:14 co by vynahradilo vaši upřímnost.

00:18:16 Mohu mít tedy prosbu?

00:18:20 Poslouchám.

00:18:22 Prosím vás o to,

00:18:25 abych vám mohl vždy a ve všem nabízet své služby.

00:18:30 Tohle je podvod.

00:18:32 Chci se zbavit dluhu a vy mně chcete zatáhnout do dalšího.

00:18:37 To vy jste koupil náš činžovní dům.

00:18:43 Ano, já.

00:18:45 Proč jste najal lichváře na dražbu?

00:18:51 Jsem obchodníkem.

00:18:53 Když jsem se dověděl o zmražení kapitálu...

00:18:57 Mohlo to uškodit mým úvěrům.

00:19:00 Vy jste se již dlouho zajímal o naše problémy.

00:19:05 Proč nás tak

00:19:08 pronásledujete?

00:19:11 Pronásleduji?

00:19:13 Já!?

00:19:15 Pan Starský.

00:19:22 Těším se, sestřenko, že tě opět vidím.

00:19:29 Tohle je pan Starský, a tohle pan Vokulský.

00:19:33 Bratranče, prý se vracíš z Číny.

00:19:37 Nyní z Londýnu.

00:19:39 Pořád si ještě myslím, že jsem na lodi.

00:19:42 Doufám, že nyní zůstaneš déle v rodné zemi.

00:19:46 To se uvidí.

00:19:50 Kdo to je?

00:19:52 Plenipotent mojego ojca.
00:19:54 Od czego zależy?
00:19:55 Od hojności mojej babki.
00:19:59 Jesteś czarujący.
00:20:01 Spodziewałam się komplementu.
00:20:04 Komplementy dyskredytują mężczyznę w oczach kobiet.
00:20:07 W Chinach zrobił kuzyn to odkrycie
00:20:10 i myśli stosować je w Polsce?
00:20:13 Spróbuję i jeżeli pozwolisz to
00:20:16 w twoim towarzystwie.
00:20:21 Podobno mamy razem spędzić wakacje.
00:20:23 Jaśnie pan prosi pana.
00:20:25 Przepraszam.
00:20:29 Zdaje się, że nie był zadowolony z naszego towarzystwa.
00:20:33 Toteż porzucił je.
00:20:38 No i wyobraź sobie, panie Stanisławie,
00:20:41 lekarz zabronił mi podróży.
00:20:43 Może pan pozwoli?
00:20:49 Tu jest pięć tysięcy rubli jako procent od pańskiego kapitału,
00:20:53 a tu jest kwit.
00:20:54 Dobrze.
00:20:55 A co się tyczy tych długów,
00:20:58 to proszę cię, żebyś sobie jak najskrupulatniej odtrącał procenta.
00:21:04 Tak, no a gdybym potrzebował jeszcze jakiej kwoty to?
00:21:09 Drugą połowę procentu otrzyma pan w połowie stycznia.
00:21:13 Ale, bo widzisz panie Stanisławie, gdybym tak potrzebował jakiej części
mojego kapitału...
00:21:19 Chętnie zapłacę procent?
00:21:21 Ile?
00:21:24 No... sześć, siedem?
00:21:29 Nie, drogi panie.

00:19:52 Zmocněnec mého otce.
00:19:54 Na čem to záleží?
00:19:55 Od štědrosti mojí babičky.
00:19:59 Jsi okouzlující.
00:20:01 Čekala jsem na kompliment.
00:20:04 Lichotky diskreditují muže v očích žen.
00:20:07 Bratranče, přišels na to v Číně
00:20:10 a chceš to uplatnit u nás?
00:20:13 Vyzkouším to ve tvé společnosti,
00:20:16 jestli si to budeš přát.
00:20:21 Prý máme spolu strávit prázdniny.
00:20:23 Vážený pan vás zve k sobě.
00:20:25 Promiňte.
00:20:29 Vypadá to, že nebyl spokojený s naší společností.
00:20:33 Proto také odešel.
00:20:38 No, představte si, pane Stanislave,
00:20:41 že mi lékař zabránil odcestovat.
00:20:43 Dovolíte?
00:20:49 Tady je pět tisíc rublů úroku z vašeho kapitálu
00:20:53 a tady je účtenka.
00:20:54 Děkuji.
00:20:55 Pokud jde o mé dluhy, prosím,
00:20:58 důkladně je odečítej z mých úroků.
00:21:04 No jo, a kdybych potřeboval ještě nějakou hotovost?
00:21:09 Další polovinu úroku obdržíte v polovině ledna.
00:21:13 Víte pane Stanislave, co kdybych potřeboval část mého kapitálu?
00:21:19 Rád zaplatím úroky.
00:21:21 Kolik?
00:21:24 No... šest, sedm procent?
00:21:29 Ne, vážený pane.

00:21:31 Pański kapitał przynosi 33% rocznie
00:21:33 i nie mogę pożyczać go na sześć.
00:21:36 Ale, bo uważasz panie Stanisławie...
00:21:38 A wycofać swój kapitał może pan w połowie stycznia roku przyszłego.
00:21:41 Uchowaj Boże.
00:21:42 Ja mojego kapitału nie odbiorę ci nawet za dziesięć lat.
00:21:45 Tak, ale ja pański kapitał wziąłem tylko na rok.
00:21:48 Dlaczego?
00:21:51 Dlatego, że nie wiem co będzie za rok
00:21:54 i nie co roku zdarzają się tak dobre interesa.
00:21:58 No widzę panie Stanisławie,
00:22:00 że pieniądze mogą zepsuć nawet najlepsze stosunki.
00:22:03 Wybacz pan, jestem dziś trochę rozdrażniony
00:22:16 Płaszcz!
00:22:25 Proszę przynieść cylinder z salonu.
00:22:39 Pan wychodzi?
00:22:40 Tak.
00:22:42 Chciałem panią pożegnać.
00:22:44 Dlaczego?
00:22:46 Dziś w nocy wyjeżdżam do Paryża.
00:22:57 Wokulski powiedział, że dziś w nocy wyjeżdża do Paryża.
00:23:00 Co? Co?
00:23:01 On z pewnością obraził się.
00:23:04 Powiedziałam o kupnie naszej kamienicy.
00:23:08 Chryste!
00:23:10 Coś ty zrobiła?!
00:23:13 No, teraz już wszystko stracone.
00:23:15 Któż mógł przypuścić, że jest aż tak obraźliwy.
00:23:25 To są te wasze głupstwa...
00:23:26 ...a nasz bohater.
00:23:28 Przepraszam.
00:23:29 Proszę mi powiedzieć...

00:21:31 Váš kapitál přináší třicet tři procent ročně,
00:21:33 a proto jej nemohu půjčit za šest procent úroku.
00:21:36 Nemyslíte, pane...
00:21:38 Vycouvat ze smlouvy můžete v polovině ledna příštího roku.
00:21:41 Chraň Bůh.
00:21:42 Svůj kapitál vám neodeberu ani za deset let.
00:21:45 Ano, ale já jsem si vzal váš kapitál pouze na rok.
00:21:48 Proč?
00:21:51 Protože nevím, co bude za rok,
00:21:54 a každý rok se nedělají tak dobré transakce.
00:21:58 No pane Stanislave, vidím, že peníze
00:22:00 mohou zničit dokonce i ty nejlepší vztahy.
00:22:03 Promiňte, jsem dnes trochu podrážděný.
00:22:16 Kabát!
00:22:25 Doneste mi cylindr ze salónu.
00:22:39 Odcházíte?
00:22:40 Ano.
00:22:42 Chtěl jsem se rozloučit.
00:22:44 Proč?
00:22:46 Dnes večer odjízdim do Paříže.
00:22:57 Vokulský oznámil, že dnes večer odjíždí do Paříže.
00:23:00 Co? Cože?
00:23:01 Určitě se urazil.
00:23:04 Zmínila jsem se o koupi našeho činžovního domu.
00:23:08 Kriste!
00:23:10 Co jsi to udělala?!
00:23:13 No, teď už je vše ztraceno.
00:23:15 Kdo mohl vědět, že je až tak urážlivý.
00:23:25 To jsou ty vaše hlouposti...
00:23:26 ...a náš hrdina.
00:23:28 Promiňte.
00:23:29 Řekněte mi...

00:23:31 Czego chcesz?

00:23:33 Wyjeżdżasz?

00:23:36 Skądże ta nagła zmiana projektu?

00:23:39 Mój kochany.

00:23:40 Nie raz jedno słowo zmienia projekty, nawet ludzi.

00:23:45 Może chcesz mi coś powiedzieć?

00:23:49 Powiedzieć?

00:23:51 Szanowny panie, zbliża się pora odjazdu.

00:23:53 Kiedy wracasz?

00:23:55 Chciałbym nigdy.

00:24:20 Powiedz doktorze, ale szczerze,

00:24:23 co myślisz o Stachu.?

00:24:26 Od roku po prostu rzuca się w jakieś awantury.

00:24:30 O... dotychczas mu się wiodło,

00:24:32 ale nie ma przecież człowieka, który by wygrywał same dobre losy .

00:24:38 A więc?

00:24:40 A więc możemy zobaczyć tragedię.

00:25:06 Hop, hop, Panie Wokulski!

00:25:10 Pojechał w pole oglądać miejsce na cukrownie.

00:25:14 Akurat.

00:25:16 Tak śmiesznie wyglądam?

00:25:18 Niespodziewanie.

00:25:26 Kiedy mi powiedziano, że jest pan kupcem,

00:25:28 pomyślałam człowiek rachunkowy,

00:25:30 taksuje drzewa,

00:25:32 a na niebo nie patrzy,

00:25:34 bo to nie daje procentów.

00:25:37 A tymczasem? Cóż widzę?

00:25:40 Dawno wyjechał pan z Paryża?

00:25:42 Jutro będzie tydzień.

00:25:44 Ach, kochane miasto.

00:25:46 Imponujące.

00:23:31 Co chceš?
00:23:33 Odjíždíš?
00:23:36 Proč jsi tak najednou změnil plány?
00:23:39 Můj milý.
00:23:40 Někdy jedno slovo mění plány, a dokonce i lidi.
00:23:45 Možná mi chceš něco říct?
00:23:49 Říct?
00:23:51 Vážený pane, blíží se čas odjezdu.
00:23:53 Kdy se vrátíš?
00:23:55 Chtěl bych se nevrátit.
00:24:20 Doktore, pověz, ale upřímně.
00:24:23 Co si myslíš o Stachu?
00:24:26 Již rok se vrhá do různých svárů.
00:24:30 Do teď se mu vedlo,
00:24:32 i když neexistuje člověk, kterému by se vedlo pořád.
00:24:38 Co to znamená?
00:24:40 Znamená to, že můžeme být svědky neštěstí.
00:25:06 Pane Vokulský!
00:25:10 Vyjel jste na pole najít místo pro cukrovar?
00:25:14 To určitě.
00:25:16 To vypadám tak směšně?
00:25:18 Neočekávaně.
00:25:26 Když jsem se dozvěděla, že jste obchodníkem,
00:25:28 tak jsem myslela, že jste člověk,
00:25:30 který jenom počítá účty,
00:25:32 posuzuje stromy a nedívá se na oblohu,
00:25:34 protože to vše nepřináší úroky.
00:25:37 A mezitím? Co to vidím?
00:25:40 Kdy jste se vrátil z Paříže?
00:25:42 Zítra to bude týden.
00:25:44 Skvělé město.
00:25:46 Impozantní.

00:25:48 Dopiero tam zrozumiałem, że
00:25:50 człowiek jest tylko pozornie istotą drobną i wątłą.
00:25:55 Powiedz mi pan.
00:25:57 Czy to wielka przyjemność dorabiać się majątku?
00:25:59 Nie.
00:26:00 Ale wydawać przyjemnie?
00:26:02 Tego nie wiem.
00:26:04 Ja postanowiłam wydawać masę pieniędzy.
00:26:07 No i?
00:26:08 Wydaję i nudzę się.
00:26:11 Z dziesięciu wybieram jednego.
00:26:13 Bawię się nim, marzę...
00:26:17 A potem?
00:26:19 Wybieram nowego.
00:26:20 Często?
00:26:21 Choćby co miesiąc.
00:26:22 A cóż pan chce.
00:26:24 Taka jest miłość w wieku pary i elektryczności.
00:26:27 Tak. Nawet przypomina kolej żelazną.
00:26:31 Leci prędko i bierze pasażerów ilu się da.
00:26:35 Sformułowałem tylko to, co sama pani mówiła.
00:26:39 Już pan skończył?
00:26:41 Tak.
00:26:43 Więc teraz ja panu powiem.
00:26:45 Kiedy kobieta marzy o idealnej miłości,
00:26:50 wyśmiewacie jej złudzenia,
00:26:52 a potem, kiedy je już utraciła mówicie jej:
00:26:55 Tobie nie wolno kochać, ty nie będziesz już nigdy kochana,
00:26:59 boś straciła złudzenia.
00:27:04 Jestem pani głęboko wdzięcznym.
00:27:07 W jednej chwili dowiedziałem się od pani więcej...
00:27:20 Ode mnie?

00:25:48 Teprve tam jsem pochopil,
00:25:50 že člověk je jenom zdánlivě drobnou a slabou bytostí.
00:25:55 Řekněte mi.
00:25:57 Je to příjemné hromadit majetek?
00:25:59 Ne.
00:26:00 Utrácet ho je ale příjemné?
00:26:02 To nevím.
00:26:04 Já jsem se rozhodla utrácet velké množství peněz.
00:26:07 No, a?
00:26:08 Utrácím a nudím se.
00:26:11 Z deseti vybírám jednoho.
00:26:13 Hraju si s ním, toužím.
00:26:17 A pak?
00:26:19 Vybírám nového.
00:26:20 Často?
00:26:21 Možná každý měsíc.
00:26:22 Jak už tam chcete.
00:26:24 Taková je láska v době páry a elektřiny.
00:26:27 Ano. Dokonce připomíná železniční koleje.
00:26:31 Rychle běží a nabírá tolik cestujících, kolik se dá.
00:26:35 Jen jsem ujal to, co jste řekla.
00:26:39 Už jste skončil?
00:26:41 Ano.
00:26:43 A teď vám něco řeknu já.
00:26:45 Když žena sní o ideální lásce,
00:26:50 vyvracíte jí iluze
00:26:52 a potom, když je už nemá, říkáte jí:
00:26:55 Ty už nesmíš milovat, nikdy víc již nebudeš opravdu milovaná,
00:26:59 protože jsi ztratila iluze.
00:27:04 Jsem vám hluboce vděčný.
00:27:07 Za chvíli jsem se dověděl víc...
00:27:20 Ode mě?

00:27:21 Zdaje się panu.
00:27:25 A teraz, proszę mnie pocałować.
00:27:34 Jest pan rzeczywiście interesujący.
00:27:54 Prrr.. Zatrzymajcie się wreszcie.
00:27:56 Dlaczego tak późno?
00:27:57 Proszę, proszę...
00:27:59 Pani Izabelo.
00:28:11 Kos od rana krążył nad dziedzińcem.
00:28:14 A po południu jedna kura udławiła się kamieniem.
00:28:16 I co?
00:28:18 Już jej minęło.
00:28:21 Wybacz mi, jeżeli cię obudzę.
00:28:24 Słucham panią.
00:28:26 Myślałeś co o tej cukrowni?
00:28:28 Jeszcze nie.
00:28:31 Nic pilnego, ale o stryju pamiętałeś.
00:28:36 Tak.
00:28:37 Wiesz co?
00:28:38 Nie trzeba rozbijać tego kamienia.
00:28:42 Zostaw go tam.
00:28:44 Pod zamkiem więcej ludzi bywa niż na cmętarczy.
00:28:48 Przeczytają,
00:28:50 i może ktoś zamyśli się czasem.
00:28:55 Przypatrzcie się sobie,
00:28:59 a będzie,
00:29:01 jak Bóg da.
00:29:10 Jakże się miewa pan Łęcki?
00:29:13 Ojciec, trochę przyszedł do siebie. Zasyła panu ukłony.
00:29:17 Bardzo jestem obowiązany za pamięć.
00:29:25 Niech mi kuzyn poda sól.
00:29:29 O, pokłócimy się.
00:29:32 Nam już chyba ten wypadek nie grozi.

00:27:21 To se vám jenom zdá.
00:27:25 Teď mně prosím polibte.
00:27:34 Jste opravdu zajímavý.
00:27:54 Zastavte se konečně.
00:27:56 Proč tak pozdě?
00:27:57 Prosím, prosím...
00:27:59 Slečno Isabelo.
00:28:11 Kos od rána kroužil nad nádvořím.
00:28:14 Odpoledne se jedna slepice dávila kamenem.
00:28:16 A co se stalo?
00:28:18 Už je v pořádku.
00:28:21 Promiň mi, jestli tě vzbudím.
00:28:24 Poslouchám vás.
00:28:26 Myslel jsi trochu o tom cukrovaru?
00:28:28 Ještě ne.
00:28:31 Nespěchá to, ale o strýci jsi pamatoval?
00:28:36 Ano.
00:28:37 Víš co?
00:28:38 Není nutno rozbíjet ten kámen.
00:28:42 Nech ho tam.
00:28:44 U zámku bývá víc lidí než na hřbitově.
00:28:48 Přečtou,
00:28:50 možná se i někdo někdy zamyslí.
00:28:55 Pozorujte se
00:28:59 a bude,
00:29:01 jak Bůh dá.
00:29:10 Jak se daří pánu Lenckému?
00:29:13 Tatínek se trochu vzpamatoval, klaní se vám.
00:29:17 Jsem velmi zavázán za paměť.
00:29:25 Bratranče, podej mi sůl.
00:29:29 Pohádáme se.
00:29:32 Nám už asi tato událost nehrozí.

00:29:34 I zobowiązaliście się nie kłócić nigdy?
00:29:37 Postanowiliśmy nigdy się nie przepraszać.
00:29:40 Na pańskim miejscu, teraz straciłabym wszelką nadzieję.
00:29:45 Alboż wolno mi było ją mieć?
00:29:48 Prawdziwe szczęście dla nas obojga.
00:30:00 Nikt nigdy nie powiedział mi z takim zapalem,
00:30:03 że ostatnie szczęście jego życia jest w moim ręku.
00:30:07 Czy można się temu oprzeć?
00:30:11 Nie wiem.
00:30:12 To sprawa uczuć osobistych.
00:30:17 To źle, że tak mi pan odpowiada.
00:30:26 To anioł, któremu o każdej chwili powierzyłbym życie,
00:30:29 co mówią życie.
00:30:31 Złożyłbym w jej ręce życie wieczne.
00:30:34 Wierzy pan w życie przyszłe?
00:30:37 Dlaczego pan o to pyta?
00:30:40 Jedyną pociechę mam w tej myśli,
00:30:42 że się spotkamy na innym lepszym świecie,
00:30:45 gdzie oboje będziemy młodzi.
00:30:54 Wie pan, jakiego uczucia doznałam na widok pana?
00:30:57 Żalu, mieliśmy razem jechać, ale los był dobry tylko dla pana.
00:31:02 Musi mi pan odstąpić połowę doznanych wrażeń.
00:31:07 A gdyby nie były wesołe?
00:31:11 Dlaczego?
00:31:14 Chociażby dlatego, że pani nie było tam, gdzie mieliśmy być razem.
00:31:18 Prawda, że wyjeżdżał pan bardzo obrażony na mnie.
00:31:22 Czuję się wobec pana winna.
00:31:28 Dlatego rozumiem doniosłość pańskiej usługi.
00:31:35 Mój ojciec miał być skrzywdzony, a pan go uratował. Może nawet od
śmierci.
00:31:38 Takich rzeczy się nie zapomina.

00:29:34 Rozhodli jste se, že se už nebudete nikdy hádat?
00:29:37 Rozhodli jsme se nikdy neomlouvat.
00:29:40 Na vašem místě bych ztratila všechny naděje.
00:29:45 Mohl jsem je kdy mít?
00:29:48 Právě štěstí pro nás oba.
00:30:00 Nikdo mi nikdy ještě neřekl s takovým nadšením,
00:30:03 že jeho opravdové štěstí je v mých rukou.
00:30:07 Je možné se tomu postavit?
00:30:11 Nevím.
00:30:12 Je to věc osobních citů.
00:30:17 To je zlé, když mi dáváte takovou odpověď.
00:30:26 Je to anděl, kterému bych kdykoliv svěřil život,
00:30:29 co to mluvím život.
00:30:31 Složil bych v její ruce život věčný.
00:30:34 Věříte v život věčný?
00:30:37 Proč se ptáte?
00:30:40 Jediná má útěcha je to,
00:30:42 že se potkáme v jiném lepším světě,
00:30:45 kde budeme oba mladší.
00:30:54 Víte, jak jsem se cítila, když jsem vás uviděla?
00:30:57 Cítila jsem žal, měli jsme jet společně, ale osud byl dobrý jenom pro vás.
00:31:02 Musíte mi předat polovinu vašich zážitků.
00:31:07 Co kdyby byly smutné?
00:31:11 Proč?
00:31:14 Možná jen proto, že jste nebyla tam, kde jsme měli být spolu.
00:31:18 Je pravda, že jste se cítil dotčen před odjezdem.
00:31:22 Cítím vinu, a proto rozumím vznešenost vaší služby.
00:31:28 Mému otci mělo být ukřivděno a vy jste ho zachránil.
00:31:35 Možná, že dokonce před smrtí.
00:31:38 Na takové věci se nezapomíná.

00:31:47 Gotowa jestem przyznać rację mojemu ojcu.
00:31:51 Jest pan człowiekiem wielkiego charakteru.
00:31:58 Jestem także i kupcem.
00:32:00 Kupcem można być i można nie być.
00:32:03 To już zależy od pana.
00:32:20 Jeździł pan balonem?
00:32:27 Jakich doznaje się uczuć?
00:32:31 Pół wiorsty w górę
00:32:33 to prawie żadna podróż.
00:32:41 Ale widok jest rzeczywiście imponujący.
00:32:45 Cały Paryż i jego okolice,
00:32:48 wyglądają jak na olbrzymiej, wypukłej mapie.
00:32:52 Człowiek myśli, że uniesie się w górę
00:32:56 i nagle widzi, że wcale nie on unosi się,
00:32:59 lecz ziemia szybko zapada mu się pod nogami.
00:33:02 Jest to zawód tak niespodziewany i przykry, że chciałoby się wyskoczyć.
00:33:17 Horyzont widać ciągle na wysokości wzroku,
00:33:21 a ziemia wydaje się
00:33:25 wklęsłą, jak głęboki talerz.
00:33:28 A ludzie?
00:33:29 Jak czarne krople, które szybko rozbiegają się w różnych kierunkach,
00:33:33 ciągnąc za sobą długie cienie.
00:33:36 Niech pan opowie, niech pan mówi dalej.
00:33:40 Pan wie co to jest chemia organiczna?
00:33:42 Chemia związków węgla.
00:33:45 A co pan sądzi o chemii związków wodoru?
00:33:49 Że jej nie ma.
00:33:52 Owszem, jest.
00:33:57 Daje noweliarze, noweliarze z bardzo ciekawymi własnościami.
00:34:05 To chyba stal?
00:34:07 A nie sól i nie potas?
00:34:11 Chyba jest pusta w środku.

00:31:47 Jsem připravená uznat, že můj otec má pravdu.
00:31:51 Jste charakterní člověk.
00:31:58 Jsem také obchodníkem.
00:32:00 Obchodníkem můžete být, a také nemusíte.
00:32:03 Záleží na vás.
00:32:20 Létal jste balónem?
00:32:27 Jak jste se cítil?
00:32:31 Půl versty nahoru,
00:32:33 to není žádné cestování.
00:32:41 Ale výhlídka stojí doopravdy za to.
00:32:45 Celá Paříž a její okolí
00:32:48 vypadají jako na velké vypuklé mapě.
00:32:52 Člověk si myslí, že se vznese vzhůru
00:32:56 a najednou zpozoruje, že se nevznáší on,
00:32:59 ale země se mu rychle propadá pod nohama.
00:33:02 Je to takové zklamání, že člověk chce vyskočit.
00:33:17 Horizont vidíte pořád na úrovni zraku,
00:33:21 a země vypadá dutá
00:33:25 jako hluboký talíř.
00:33:28 A lidé?
00:33:29 Vypadají jako černé kapky, které se rychle pohybují ze strany na stranu
00:33:33 a táhnou za sebou dlouhé, černé stíny.
00:33:36 Vyprávějte, mluvte dál.
00:33:40 Vy víte, co je to organická chemie?
00:33:42 Chemie sloučenin uhlíku.
00:33:45 A co si myslíte o chemii sloučenin vodíku?
00:33:49 Že neexistuje.
00:33:52 Ale ovšem, existuje.
00:33:57 Vytváří novinky, novinky s velmi zajímavými vlastnostmi.
00:34:05 Tohle je asi ocel?
00:34:07 Není to sodík, nebo draslík?
00:34:11 Asi je uprostřed dutá.

00:34:14 Ciężar gatunkowy obalony?
00:34:17 Nie.
00:34:19 Prawa natury pozostaną nietknięte.
00:34:24 Rozszerzą się tylko nasze pojęcia
00:34:26 o własnościach ciał i ich budowie.
00:34:32 Człowiek, którego poznałem w Paryżu był albo kuglarzem albo
geniuszem.
00:34:43 Może tak nie być, ale może tak być.
00:34:53 Oto jest celem śmierć.
00:35:34 Będzie mi bardzo żal.
00:35:37 Żal?
00:35:40 Muszę już wracać.
00:35:44 Jutro?
00:35:46 Nie.
00:35:47 Dziś jeszcze, przed wieczorem.
00:36:36 Na każdym miejscu o każdej dobie,
00:36:40 gdzie z tobą płakał, gdzie się z tobą bawił,
00:36:43 wszędzie i zawsze będę ja przy tobie...
00:39:37 A kolacja była, rozumie się: ostrygi, ryby, zwierzyna, a na zakończenie
wie pan co? Kasza.
00:39:43 Prawdziwa kasza, tylko jaka?
00:39:46 Zaraz, zaraz, zaraz. Tatarska?
00:39:48 Nie. Nie tatarska. Tatarczana!
00:39:51 Każde ziarnko, jakby oddzielnie gotowane.
00:39:54 Podaje się zwyczajnie na srebrnych punckach.
00:39:57 I cóż myśli książę, jak skrzypek?
00:40:00 Ma bardzo ładny ton.
00:40:03 Bardzo.
00:40:05 I będziemy go przyjmować u siebie?
00:40:06 O, tak.
00:40:08 W przedpokoju.
00:40:25 Nie chcę grać komedii mój potworze.

00:34:14 Narušení měrné hmoty?
00:34:17 Ne.
00:34:19 Zákony přírody zůstanou neporušeny.
00:34:24 Rozšíří se pouze naše pojmy
00:34:26 o vlastnostech těles a jejich stavbě.
00:34:32 Člověk, kterého jsem poznal v Paříži, byl buď kejklíř, nebo génius.
00:34:43 Může to tak být, nebo taky ne.
00:34:53 Cílem je smrt.
00:35:34 Bude mi líto.
00:35:37 Líto?
00:35:40 Musím se už vrátit.
00:35:44 Zítřka?
00:35:46 Ne.
00:35:47 Ještě dnes k večeru.
00:36:36 Na každém místě, v každé době,
00:36:40 kde jsem s tebou plakal, kde jsem s tebou byl,
00:36:43 všude a vždy budu při tobě.
00:39:37 K večeři byly ustřice, ryby, zvěř a na konec byla kaše.
00:39:43 Pravá kaše, ale jaká?
00:39:46 Tatarská ne?
00:39:48 Ne. Pohanková.
00:39:51 Každé zrnko, jako by bylo samostatně vařené.
00:39:54 Podává se obyčejně, na stříbrných podnosech.
00:39:57 Kníže, co si myslíte o houslistovi?
00:40:00 Má velmi pěkný tón.
00:40:03 Velmi.
00:40:05 Nepozveme ho k sobě?
00:40:06 Ano.
00:40:08 V předsíni.
00:40:25 Nechci hrát komedie, má obludo.

00:40:29 Obchodzi mnie tak, że zrobię wszystko, co w mojej mocy, żeby dostał Izabelę.

00:40:34 Ponieważ ją kocha, ten szaleniec.

00:41:08 Co to znaczy?

00:41:10 Mówże pan coś.

00:41:13 Nie mam nic do powiedzenia.

00:41:22 Jesteś zazdrosny?

00:41:28 Pani wie, że dla kochającego mężczyzny,

00:41:31 kobieta jest świętością.

00:41:34 Słusznie czy niesłusznie, ale tak jest.

00:41:38 Otóż, jeśli pierwszy lepszy zbliża się do tej świętości jak do krzesła

00:41:46 i postępuje z nią jak z krzesłem...

00:41:49 Wówczas...

00:41:52 Pojmuje pani?

00:41:58 Czy nie dość jasno się wytłumaczyłem?

00:42:00 Imponuje mi pańskie szaleństwo i chciałabym, żebyś był szczęśliwy.

00:42:07 Wyrzuć z siebie, średowiecznego trubadura,

00:42:10 bo mamy już wiek dziewiętnasty.

00:42:14 A teraz idź, ona czeka na ciebie.

00:42:41 Tak długo nie był pan u nas.

00:42:44 Proszę tak nie mówić.

00:42:46 Bo to może podnieść moje nadzieje.

00:42:51 Mój Boże, niechże ma pan nadzieję, jeżeli tak panu o nią chodzi.

00:43:02 I pani to mówi Izabelo?

00:43:05 Widać tak preznaczone.

00:43:18 Niech pani weźmie to ode mnie.

00:43:21 Dziwny prezent.

00:43:24 A jednak jest to klejnot.

00:43:26 Talizman.

00:43:28 Jest to rzecz, której mógłbym poświęcić resztę mego życia.

00:43:35 Może byłaby to strata czasu, maniactwo.

00:43:38 Chciał pan nas opuścić.

00:40:29 Zajímá mně tolik, že udělám vše, aby dostal Isabelu.
00:40:34 Protože jí miluje, ten šílenec.
00:41:08 Co to má znamenat?
00:41:10 Povězte mi něco.
00:41:13 Nemám co říct.
00:41:22 Žárlíš?
00:41:28 Vy víte, že pro zamilovaného muže,
00:41:31 je žena posvátná.
00:41:34 Po právu nebo ne, tak to je.
00:41:38 Jestli první, který se namane, se přibližuje k této svátosti jako k židli,
00:41:46 a také tak s ní potom zachází...
00:41:49 Potom...
00:41:52 Rozumíte?
00:41:58 Nevyjádřil jsem se dost jasně?
00:42:00 Imponuje mi vaše šílenství a chtěla bych, abyste byl šťastný.
00:42:07 Vyhod' ze sebe středověkého trubadúra,
00:42:10 protože už máme devatenácté století.
00:42:14 A teď jdi, čeká na tebe.
00:42:41 Tak dlouho jste u nás nebyl.
00:42:44 Prosím, nemluvte tak.
00:42:46 Protože to může pozvednout mou naději.
00:42:51 Můj Bože, klidně mějte naději, pokud vám na ní tak záleží.
00:43:02 A tohle říkáte vy, Isabelo?
00:43:05 Asi to takhle má být.
00:43:18 Vezměte si tohle.
00:43:21 Zajímavý dárek.
00:43:24 A přece je to klenot.
00:43:26 Talisman.
00:43:28 Je to věc, které bych mohl věnovat zbytek svého života.
00:43:35 Možná by to byla ztráta času, mánie.
00:43:38 Chtěl jste nás opustit.

00:43:43 Nie dalej jak wczoraj.
00:43:47 Potem została mi tylko pani.
00:43:58 Jeżeli tak, to biorę pana w niewolę.
00:44:14 Chcę wstać.
00:44:21 Ciotka Hortenzja zachorowała i pragnie mnie widzieć.
00:44:27 Zapewnie rada by poznać ciebie.
00:44:32 Czy możesz jechać z nami?
00:44:34 W każdej chwili.
00:44:50 Myślałam, że nigdy się nie zdecydujesz.
00:44:53 Więc zrobiłam ci miłą niespodziankę.
00:44:57 Będzie idealnym mężem.
00:44:59 Bogaty, nietuzinkowy,
00:45:02 a nade wszystko, człowiek gołębiego serca.
00:45:07 Jeżeli on zna ciebie jak ty jego,
00:45:10 to wy bardzo mało się znacie.
00:45:14 Tym przyjemniej upłynie nam miodowy miesiąc.
00:45:17 Życzę.
00:45:51 Wysocki?
00:45:58 Co ty tu robisz?
00:46:00 Koń mi padł..
00:46:05 Koń?
00:46:08 Dlaczego nie przyszedłeś do nas, do pana Rzeckiego?
00:46:13 Nie śmiałem, panie.
00:46:23 Weź to a jutro przyjdź.
00:46:26 Dostaniesz kartkę na Pragę, wybierzesz sobie konia.
00:46:34 A teraz idź już.
00:46:40 Słuchaj.
00:46:42 Twojemu bratu jak na imię?
00:46:44 Kasper.
00:46:45 Przy jakiej mieszka stacji?
00:46:47 Przy Częstochowie.
00:46:50 Może uda się przenieść Kaspra do Skierniewic.

00:43:43 Ještě včera.
00:43:47 Potom jste mi zůstala jenom vy.
00:43:58 Pokud ano, potom vás беру do zajetí.
00:44:14 Chci vstát.
00:44:21 Teta Hortenzie je nemocná a chce mně vidět.
00:44:27 Určitě by tě ráda poznala.
00:44:32 Pojedeš s námi?
00:44:34 Kdykoliv.
00:44:50 Myslela jsem si, že se nikdy nerozhodneš.
00:44:53 To znamená, že jsem tě mile překvapila.
00:44:57 Bude ideálním mužem.
00:44:59 Bohatý, nevšední
00:45:02 a nade vše, člověk s dobrým srdcem.
00:45:07 Jestli tě zná stejně jako ty jeho,
00:45:10 tak se znáte velmi málo.
00:45:14 Tím příjemněji strávíme líbánky.
00:45:17 Přeji vám to.
00:45:51 Vysocký?
00:45:58 Co tu děláš?
00:46:00 Chcípl mi kůň.
00:46:05 Kůň?
00:46:08 Proč jsi nepřišel k nám, k pánu Řeckému?
00:46:13 Neměl jsem odvalu.
00:46:23 Vezmi si tohle a zítra přijď.
00:46:26 Dostaneš papír do Warszavy na Prahu, vybereš si koně.
00:46:34 A teď už jdi.
00:46:40 Poslouchej.
00:46:42 Jak se jmenuje tvůj bratr?
00:46:44 Kašpar.
00:46:45 Kde bydlí?
00:46:47 Blízko Częstochové.
00:46:50 Možná se povede přestěhovat Kašpara do Skierniewic.

00:46:55 No idź już!

00:48:19 Przeżegnaj się pan.

00:48:21 Panie Szprot i nie powtarzaj pan plotek!

00:48:23 Ja się mogę przeżegnać, ale panu to nawet przeżegnać nie pozwolą się.

00:48:29 Jesteś pan, zbyt poważnym człowiekiem,

00:48:34 ażebyś nie powiedział skąd ta wiadomość.

00:48:36 Kominiarz powiadał.

00:48:38 Kłamiesz pan!

00:48:40 Wszystko pan kłamiesz!

00:48:42 A oto mój adres.

00:48:44 Co mi pan tu dajesz jakie adresy?

00:48:46 Co mam panu przysłać?

00:48:47 Sztukę kordu? Perkalu? Co?!

00:48:49 Satysfakcji, żądam od pana!

00:48:51 Tere... fere... kuku a...

00:48:53 Jesteś pan bez honoru!

00:48:54 Co? Do mnie pan to mówisz, panie Rzecki? Do mnie?!

00:48:56 Tak!

00:48:57 Co, weksli nie płacę? Co, towar przysyłam zły? Co?!

00:49:00 Uspokójcie się.

00:49:03 Noga moja więcej nie postanie w tej dziurze.

00:49:15 Wiesz, co mówił?

00:49:18 Że sklep sprzedajesz.

00:49:20 A co by w tym było złego?

00:49:23 Co by w tym...

00:49:25 ...było złego?

00:49:29 Że też tak prosta myśl nie przyszła mi do głowy.

00:49:34 Czy jednak pomyślałeś,

00:49:36 że może kilku dziesięciu ludzi ztraci pracę?

00:49:39 To nie moja wina.

00:49:41 A obowiązki?

00:49:43 Jakie obowiązki?

00:46:55 Běž už!

00:48:19 Pokřižuj se.

00:48:21 Pane Šprot a nepomlouvej!

00:48:23 Já mohu udělat znamení kříže, ale vám se nedovolí ani pokřižovat.

00:48:29 Jste příliš, příliš vznešeným člověkem,

00:48:34 abyste neřekl odkud je tato zpráva.

00:48:36 Kominík povídal.

00:48:38 Lžete!

00:48:40 Všechno je lež!

00:48:42 Tohle je má adresa.

00:48:44 Co mi tu dáváte adresu?

00:48:46 Co vám mám poslat?

00:48:47 Kus kordu? Perkálu?

00:48:49 Chci od vás zadostiučinění!

00:48:51 Tere... fere... kuku a...

00:48:53 Nemáte čest!

00:48:54 Mně to říkáte, pane Řecký?

00:48:56 Ano!

00:48:57 Já nesplácím směnky, nebo mám špatné zboží?

00:49:00 Uklidněte se.

00:49:03 Už se sem nikdy nevrátím, do takové díry.

00:49:15 Víš, co říkal?

00:49:18 Že prodáváš obchod.

00:49:20 Co by na tom bylo špatného?

00:49:23 Co by na tom...

00:49:25 ...bylo zlého?

00:49:29 Že mně to nenapadlo.

00:49:34 Myslel jsi na to,

00:49:36 že kvůli tobě několik desítek lidí přijde o práci?

00:49:39 To není moje vina.

00:49:41 A povinnosti?

00:49:43 Jaké povinnosti?

00:49:45 Czy względem tych, którzy uważają mnie za wyzyskiwacza
00:49:47 czy względem tych, którzy mnie okradają?
00:49:50 Oszczercy są wszędzie.
00:49:51 Nigdzie w tym stopniu co tutaj.
00:49:57 Czy, czy ci
00:50:01 dla których sprzedajesz sklep będą cię lepiej kochać
00:50:05 aniżeli ci, których opuszczasz?
00:50:10 No, a jeżeli będą kochać?
00:50:14 Jesteś pewny?
00:50:18 Czy nigdy nie przyszło ci na myśl,
00:50:21 że możesz być nie tylko oszukiwany i wyzyskiwany,
00:50:26 ale jeszcze wyśmiewany i lekceważony?!
00:50:30 Do diabła!
00:50:32 Można ponosić ofiary, ale nie można pozwolić na maltretowanie siebie.
00:50:37 A któż u diabła mnie maltretuje?!
00:50:41 Wszyscy ci, którzy cię nie szanują, tak jakeś na to zasłużył.
00:51:13 Tutaj, tutaj.
00:51:22 Nie gniewasz się, że jedzie z nami?
00:51:24 Będzie weselej, prawda?
00:51:27 O tu, tu, tu.
00:51:32 Dziękuję jaśnie, wielmożnemu panu.
00:51:33 Dobry wieczór.
00:51:35 Dobry wieczór.
00:51:37 Dobry wieczór.
00:51:40 A ojciec trochę niezdrów.
00:51:47 Może zaśnij.
00:51:49 Zawsze się tak denerwuje wożaczami.
00:51:55 Myślałam, że już kuzyn nie zdąży.
00:52:00 Niewiele brakowało.
00:52:12 Byłem u Krzeszowskiego.
00:52:15 Od drugiej do dziewiątej graliśmy.
00:52:19 No i oczywiście kuzyn przegrał.

00:49:45 Vůči těm, kteří mně považují za vykořisťovatele,
00:49:47 nebo vůči těm, kteří mně okrádají?
00:49:50 Pomlouvači jsou všude.
00:49:51 Ne v takové míře jako tady.
00:49:57 Budou tě víc milovat ti,
00:50:01 kvůli kterým prodáváš obchod
00:50:05 než ti, které opouštíš?
00:50:10 No, a jestli budou milovat?
00:50:14 Jsi si jistý?
00:50:18 Nikdy tě nenapadlo,
00:50:21 že můžeš být ne jenom podváděný a zneužívaný,
00:50:26 ale také vysmíváný a podceňovaný!
00:50:30 K čertu!
00:50:32 Je možné se obětovat, ale není možné dovolit, aby tě týrali.
00:50:37 Kdo mně k čertu týrá!
00:50:41 Všichni ti, kdo k tobě nemají úctu, na kterou sis zasloužil.
00:51:13 Tady, tady.
00:51:22 Nezlobíš se, že jede s námi?
00:51:24 Bude veseleji ne?
00:51:27 Tady.
00:51:32 Děkuji, vážený pane.
00:51:33 Dobrý večer.
00:51:35 Dobrý večer.
00:51:37 Dobrý večer.
00:51:40 Otec je trochu nemocný.
00:51:47 Zkus usnout.
00:51:49 Vždy se tak trápí cestováním.
00:51:55 Myslela jsem si, že už to nestihneš bratrátku.
00:52:00 Moc nechybělo.
00:52:12 Byl jsem u Křešovského.
00:52:15 Hráli jsme od druhé do deváté.
00:52:19 No, a samozřejmě si prohrál bratrátku.

00:52:26 Szczęście nie sprzyja takim jak ja.

00:52:38 Przepraszam.

00:54:02 Oświadczam ci, że nie wejdiesz za próg naszego domu.

00:54:07 Dopóki mnie tam sama nie wezwiesz.

00:54:09 Kobiety kochają demonów.

00:54:42 Czy ten drogocenny metal odnalazł się?

00:54:46 Jestem bardzo zmartwiona.

00:54:48 Boże, gdyby on się kiedyś dowiedział.

00:54:53 Czy o tym, że medalion zaginął, czy że szukaliśmy go razem?

00:55:02 Co to za stacja?

00:55:04 Chyba Skierniewice.

00:55:18 Z takim pośpiechem nie wysiada się przy damach.

00:55:25 Przepraszam.

00:55:36 Wódki.

00:55:38 Kochany panie.

00:55:40 Niech pan weźmie jakiś papier.

00:55:41 Co to panu?

00:55:43 Niech pan weźmie z biura pierwszy lepszy papier

00:55:46 i niech pan powie przed naszym wagonem,

00:55:48 że jest telegram do Wokulskiego.

00:55:49 Do pana?

00:55:50 Tak.

00:56:02 Panie Starski.

00:56:04 Niech pan posłucha co powiem.

00:56:07 Pan się myli co do siebie.

00:56:09 W panu jest tyle demona, ile trucizny w zapałce.

00:56:12 I jeszcze dam panu radę.

00:56:15 Przy korzystaniu ze względów płci pięknej lepsza jest tradycyjna
ostrożność, aniżeli demoniczna śmiałość.

00:56:21 Pańska śmiałość demaskuje kobiety.

00:56:31 Telegram do pana Wokulskiego!

00:56:35 Telegram do pana Wokulskiego!

00:52:26 Štěstí nepřeje takovým, jako já.
00:52:38 Promiňte.
00:54:02 Předem ti říkám, že nepřekročíš práh našeho domu.
00:54:07 Pokud mně sama nepozveš.
00:54:09 Ženy milují démony.
00:54:42 Našel se ten kousek vzácného kovu?
00:54:46 Jsem velmi znepokojená.
00:54:48 Bože, kdyby se někdy dozvěděl.
00:54:53 O tom, že se medailón ztratil, nebo o tom, že jsme ho hledali spolu?
00:55:02 Co je to za stanice?
00:55:04 Asi Skierniewice.
00:55:18 Tak rychle se nevystupuje v přítomnosti dámy.
00:55:25 Promiňte.
00:55:36 Vodku.
00:55:38 Vážený pane.
00:55:40 Vezměte nějaký papír.
00:55:41 Co je vám?
00:55:43 Vezměte z kanceláře nějaký papír
00:55:46 a před naším vagónem řekněte,
00:55:48 že přišel telegram pro Vokulského.
00:55:49 Pro vás.?
00:55:50 Ano.
00:56:02 Pane Starský.
00:56:04 Poslouchejte, co vám řeknu.
00:56:07 Mýlíte se v tom, co si o sobě myslíte.
00:56:09 Ve vás je tolik démona, co v sirce jedu.
00:56:12 A ještě vám dám radu.
00:56:15 V každém ohledu na ženy, je lepší opatrnost, než démonická troufalost.
00:56:21 Protože vaše troufalost odhaluje ženy.
00:56:31 Telegram pro pána Vokulského!
00:56:35 Telegram pro pána Vokulského!

00:56:38 Telegram do pana Wokulskiego!
00:56:41 Dziękuję.
00:56:50 Czy jakieś nieszczęście?
00:56:54 Wzywają mnie do Warszawy.
00:56:55 Straty?
00:56:57 Ogromny zysk.
00:56:59 Czy nie lepiej jechać z nami naprzeciw tego pociągu?
00:57:02 Będziemy jeszcze kilka godzin razem.
00:57:05 Wolę jechać choćby lokomotywą, byle nie tracić czasu.
00:57:10 Chciałbym zamienić z panem kilka słów.
00:57:19 Jeżeli pana obraziłem, gotów jestem dać panu satysfakcję.
00:57:23 O, nie!
00:57:24 Gdybym czuł potrzebę satysfakcji od pana,
00:57:27 już byś nie żył bez dodatkowych formalności!
00:57:39 Nie pożegnasz się z nami?
00:57:45 Żegnaj pani Izo.
00:57:48 teraz poznałem pani prawdziwe uczucia.
00:57:52 To jest prawdziwe pożegnanie.
00:58:01 Żegnaj pani Izo.
00:58:05 Żegnaj...
00:58:34 O której najbliższy pociąg do Warszawy?
00:58:36 Za trzy kwadranse.
00:58:38 O piątej.
00:58:39 Za trzy kwadranse.
00:58:41 Proszę wielmożnego pana, ja chciałbym...
00:58:47 Za trzy kwadranse...
01:00:08 Wielmożny panie!
01:00:09 Czego chcesz?
01:00:11 Ja przecież jestem Wysocki.
01:00:15 Kłamiesz!
01:00:17 Wysocki jest w Warszawie!
01:01:25 A pieniądze?

00:56:38 Telegram pro pana Vokulského!
00:56:41 Děkuji.
00:56:50 Něco zlého se stalo?
00:56:54 Volají mně zpět do Warszavy.
00:56:55 Ztráty?
00:56:57 Veliký zisk.
00:56:59 Není lepší jet s námi naproti tomu vlaku?
00:57:02 Budeme ještě pár hodin spolu.
00:57:05 Raději pojedu lokomotivou, jen abych neztrácel čas.
00:57:10 Chtěl bych si s vámi promluvit.
00:57:19 Jestli jsem vás urazil, jsem připraven dát vám zadostiučinění.
00:57:23 O, ne!
00:57:24 Kdybych cítil potřebu zadostiučinění,
00:57:27 už byste byl bez nějakých formalit mrtvý!
00:57:39 Nerozloučíte se?
00:57:45 Sbohem paní Izo.
00:57:48 Již jsem poznal vaše pravé city.
00:57:52 Tohle je doopravdy sbohem.
00:58:01 Sbohem slečno Izo.
00:58:05 Sbohem...
00:58:34 V kolik jede nejbližší vlak do Warszavy?
00:58:36 Za tři čtvrtě hodiny,
00:58:38 v pět.
00:58:39 Za tři čtvrtě hodiny.
00:58:41 Prosím, vážený pane, chtěl bych...
00:58:47 Za tři čtvrtě hodiny...
01:00:08 Vážený pane!
01:00:09 Co chceš?
01:00:11 Já jsem přece Vysocký.
01:00:15 Lžeš!
01:00:17 Vysocký je ve Warszavě!
01:01:25 A peníze?

01:01:29 Są w banku.

01:01:30 I panowie w każdej chwili możecie je podjąć.

01:01:33 Rachunki z Suzinem to moja sprawa.

01:01:36 Robi pan zawód wspólnikom.

01:01:38 Jaki?

01:01:39 Panowie sami zawiązaliście ze mną spółkę tylko na rok.

01:01:42 Takie było wasze wyraźne życzenie.

01:01:45 To wszystko.

01:01:52 Panie mecenas.

01:01:53 Ma taką minę,

01:01:55 jakby pan naprawdę zamierzał nas opuścić.

01:01:57 Księżę myślał, że ja żartuję.

01:01:59 Ja myślę, że pan spostrzegł jakieś niedogodności w umowie...

01:02:03 I targuję się, żeby wymusić od was lepsze warunki...

01:02:09 Komu możnaby zaufać?

01:02:14 Może jemu.

01:02:16 To są subiekci, a nie finansiści.

01:02:19 A ja, kim byłem?

01:02:22 Żal mówi przez pana.

01:02:25 Żal słuszny, ale może niewłaściwie skierowany.

01:02:29 Nieszczęśliwy kraj.

01:02:31 Kraj!?

01:02:33 Ta miniatura kraju.

01:02:35 Jedni giną z niedostatku, drudzy z rozpusty.

01:02:39 A praca odejmuje sobie od ust, żeby karmić niedołęgów.

01:02:53 Pusta walka, o nic.

01:03:09 Czy się nie gniewasz,

01:03:12 że tak dawno nie byłem u ciebie?

01:03:16 Widzisz Stachu.

01:03:17 Ja już miarkuję,

01:03:21 że mi czas iść do moich piechurów.

01:01:29 Jsou v bance.
01:01:30 Kdykoliv je můžete vyzvednout.
01:01:33 Účty se Suzinem jsou mou záležitostí.
01:01:36 Zklamal jste své společníky.
01:01:38 Proč myslíte?
01:01:39 Vždyť jste se mnou uzavřeli smlouvu pouze na rok.
01:01:42 Bylo to vaše výslovné přání.
01:01:45 To je vše.
01:01:52 Pane mecenáši.
01:01:53 Má takový výraz obličeje,
01:01:55 jako byste nás chtěl doopravdy opustit.
01:01:57 Kníže si myslel, že žertuji.
01:01:59 Myslím, že jste našel nějaké hanebnosti v naší dohodě...
01:02:03 A snažím se smlouvat, abych získal lepší podmínky...
01:02:09 Komu můžeme důvěřovat?
01:02:14 Možná jemu.
01:02:16 Tohle jsou prodavači, a ne finančníci.
01:02:19 A já jsem byl kdo?
01:02:22 Mluví z vás lítost.
01:02:25 Možná po právu, ale směřující ve špatném směru.
01:02:29 Nešťastná země.
01:02:31 Země!
01:02:33 Tohle je miniatura země!
01:02:35 Někteří umírají z chudoby a druzí z neřesti.
01:02:39 A „práce si utrhuje od úst, aby nakrmit všechny budiž k ničemu.“
01:02:53 Hloupá válka pro nic.
01:03:09 Nezlobíš se,
01:03:12 že je to tak dávno co jsem tě navštívil?
01:03:16 Vidíš Stachu.
01:03:17 Už dávno cítím, že nadchází čas,
01:03:21 kdybych se mněl setkat se svými pěšáky.

01:03:24 Do tych tam, co wyszczerzają do mnie zęby,
01:03:28 żem maruder.
01:03:32 Wiem, że cokolwiek postanowisz będzie mądre i dobre,
01:03:37 ale czy nie byłoby praktyczniej, żebyś się ożenił?
01:03:43 Boże miłosierny.
01:03:45 Ja cię przecież za kark nie ciągnę.
01:03:51 To Szuman mówił, że tobie na gwałt potrzeba jest romansu.
01:03:58 Bardziej potrzeba mi zmiany klimatu.
01:04:01 Wyjeżdżasz?
01:04:06 Tak!
01:04:08 Dziś w nocy.
01:04:49 Masz jeszcze jakiś interes?
01:04:51 Propozycję.
01:04:52 Czy nie zostawiłbyś u mnie kapitału?
01:04:55 Powiedzmy na 10% ?
01:04:57 Ja moim wspólnikom płaciłem 15 %.
01:05:00 Teraz cięższe czasy.
01:05:09 Pieniądze mogę ci zostawić do października,
01:05:12 ale pod warunkiem, że zostawisz w sklepie tych ludzi, którzy zechcą
zostać.
01:05:19 Zgoda.
01:08:22 Przynieś nam wódki.
01:09:45 Słyszałem kiedyś o dwóch przyjaciółach,
01:09:48 z których jeden mieszkał w Odessie a drugi w Tobolsku.
01:09:54 Nie widzieli się od kilku lat i bardzo stęsknili się za sobą.
01:10:02 Kiedyś ten z Tobolska, chciał zrobić temu odesskiemu niespodziankę i
01:10:06 nieuprzedziwszy go, pojechał do Odessy.
01:10:11 Nie zastał go jednak w domu, gdyż jego przyjaciel również bardzo
stęskniony
01:10:16 pojechał do Tobolska.
01:10:22 Zobaczyli się dopiero po kilku latach.
01:10:27 I wie pan, co się pokazało?

01:03:24 K těm, co na mně odtamtud shora cení zuby,
01:03:28 že jsem zběh.
01:03:32 Víím, že cokoliv uděláš, bude dobré,
01:03:37 ale nebylo by praktičtější, kdyby ses oženil?
01:03:43 Milostivý Bože.
01:03:45 Já tě přece nenutím.
01:03:51 Šuman říkal, že potřebuješ nutně prožít milostný románěk.
01:03:58 Spíš potřebuji změnit podnebí.
01:04:01 Odjíždíš?
01:04:06 Ano!
01:04:08 Dnes večer.
01:04:49 Máš ještě nějakou obchodní záležitost?
01:04:51 Mam návrh.
01:04:52 Nechceš mi tu nechat svůj kapitál?
01:04:55 Řekněme na deset procent?
01:04:57 Já jsem svým společníkům platil patnáct procent.
01:05:00 Teď je ale horší doba.
01:05:09 Peníze ti mohu ponechat do října
01:05:12 pod podmínkou, že v obchodě necháš ty, kteří budou chtít zůstat.
01:05:19 Souhlasím.
01:08:22 Přines nám vodku.
01:09:45 Jednou jsem slyšel o dvou přátelích,
01:09:48 z nichž jeden bydlel v Oděse a druhý v Tobolsku.
01:09:54 Neviděli se pár let a zatoužili se setkat.
01:10:02 Kdysi chtěl ten z Tobolska překvapit toho z Oděsy.
01:10:06 Nedal mu vědět, že přijede.
01:10:11 Přijel za ním do Oděsy, ale nezastihl ho, protože mu také bylo smutno,
01:10:16 a proto odjel do Tobolska.
01:10:22 Setkali se teprve za pár let.
01:10:27 Víte co se zjistilo?

01:10:32 Źe obaj szukając się tego samego dnia,
01:10:36 byli w Moskwie.
01:10:39 Mieszkali w jednym hotelu w sąsiednich numerach.
01:11:04 Los czasem
01:11:07 mocno żartuje z ludzi.
01:11:58 O, zobaczymy jakie to skutki wywołał wieczór spędzony w wesołym
towarzystwie.
01:12:12 Trzeba było sobie jeszcze zaprosić dziewczynkę.
01:12:15 Proszę.
01:12:25 Miałeś pan dziś gorączkę ?
01:12:28 Jeszcze nie.
01:12:29 No, jak to nie.
01:12:30 Przecież widzę.
01:12:35 Tyle chciał zrobić...
01:12:38 Tyle mógł i nic nie zrobił...
01:12:42 Półgłówkę.
01:12:44 Jak pan mówisz...
01:12:45 Wstrzymać oddech.
01:12:53 Tak...
01:12:55 Podobno ten dureń przed tygodniem wyjechał z Moskwy... zgadnij pan
dokąd.
01:13:00 Do Paryża?
01:13:03 Do Odessy a stamtąd do Indii i Chin, podobno.
01:13:08 Gdyby choć napisał, gdzie jest.
01:13:12 I jakie ma zamiary?
01:13:14 No, jeżeli znajdzie właściwy grunt, jeżeli ma jeszcze energię.
01:13:20 To bodaj czy nie zacznie naprawdę żyć.
01:13:25 No i co dalej?
01:13:29 A jeżeli wyczerpał się, co w jego wieku jest całkiem możliwe, to...
01:13:36 No, do łóżka, do łóżka.
01:13:53 O co ci chodzi...
01:14:05 On jeszcze wypłynie.

01:10:32 Oba toho dne, kdy se hledali,
01:10:36 byli v Moskvě.
01:10:39 Bydleli ve stejném hotelu, ve vedlejších pokojích.
01:11:04 Osud si někdy
01:11:07 s lidmi hodně zahrává.
01:11:58 Uvidíme, jaké následky přinesla noc strávená v dobré společnosti.
01:12:12 Měl jste si ještě pozvat slečnu.
01:12:15 Prosím.
01:12:25 Měl jste dnes horečku?
01:12:28 Ještě ne.
01:12:29 Jak to, že ne.
01:12:30 Vždyť vidím.
01:12:35 Tolik chtěl udělat...
01:12:38 Tolik mohl a nic neudělal...
01:12:42 Hlupák.
01:12:44 Jak říkáte...
01:12:45 Nedýchat.
01:12:53 Ano...
01:12:55 Prý ten trouba odjel z Moskvy do... hádejte kde.
01:13:00 Do Paříže?
01:13:03 Do Oděsy a odtamtud prý do Indie a Číny.
01:13:08 Kdyby alespoň napsal kde je.
01:13:12 Jaké má záměry?
01:13:14 Jestli najde dobrou půdu pod nohama, pokud má ještě energii.
01:13:20 Možná, že začne žít naplno.
01:13:25 Co dál?
01:13:29 Co jestli se unavil, což je v jeho věku zcela možné, tak...
01:13:36 No, jděte do postele.
01:13:53 O co ti jde...
01:14:05 On ještě vypluje.

01:14:13 Ale dlaczego on tak ucieka?

01:14:18 Dlaczego ucieka?

01:14:21 Dlaczego ucieka?

KONIEC

01:14:13 Ale proč tak utíká?

01:14:18 Proč utíká?

01:14:21 Proč utíká?

KONEC

3 Analýza problému překladu textu a konečného porozumění filmu českým divákem

Úkolem mé Bakalářské práce je překlad filmových dialogů z polštiny do češtiny, a proto jsem využil poznatky z odborných publikací E. Lotka *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi* a Z. Kufnerové *Čtení o překládání, Překládání a čeština*. V této části jsem se zaměřil na praktickou stránku překladu a spojil jí s teorií. Jsou zde popsány překladatelské problémy, se kterými se při překladu filmu setkáváme.

3.1 Translatologie

Česká republika a Polsko jsou sousední státy, tudíž komunikace je nutná. V tomto směru důležitou úlohu plní překladatelé a tlumočníci, kteří jsou nezbytní pro rozvoj mezinárodních hospodářsko-kulturních vztahů. Důležitou úlohu odehrávají při předávání informací v oblasti vědy a techniky.

Každý, kdo se chce věnovat překládání, musí mít všeobecné znalosti o stavbě výchozího a cílového jazyka, jazykové dispozice, a teprve tehdy může zvládnout tento těžký úkol. Překlad literatury, nebo odborných textů překladatel převádí do svého mateřského jazyka, který mu nepůsobí problémy. Je to tzv. jednosměrný překladatelský úkon. Častěji však jde o dvousměrný převod, kde výchozím jazykem je jednou polština, podruhé čeština.

Zajímavostí je, že někteří velmi významní překladatelé udržují kontakt s živým jazykem překládáním textů k filmům. Jazyk se neustále mění a vyvíjí jako člověk, který prochází různými životními obdobími.⁹¹

Překladatelství existuje již od pradávna, ale o teorii překladu se mluví teprve od minulého století, kdy vznikla samostatná vědecká disciplína o názvu translatologie. Je to mezioborová disciplína, která popisuje proces a výsledek překladu.

⁹¹ Lotko, E.: *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi*. Ostrava, Profil 1986, s. 14.

3.1.1 Překlad

Ze Slovníku spisovného jazyka českého se dovídáme, že slovo překlad znamená:

- a) Převedení, přetlumočení do jiného jazyka.
- b) Literární dílo přeložené do jiného jazyka.⁹²

Pro velkou část evropských jazyků slovo překlad znamená z latiny *translatio* (od slovesa *transfere* – přenést, převádět, překládat) a *traductio* (od *traducere* – převést, převádět).

V současném odborném vyjadřování užíváme někdy výrazu *translace* a celý vědní obor nazýváme *translatologií*. Překlad jako tlumočení má své základy v dávné minulosti. V této době jeho hlavním cílem byla domluva mezi jednajícími stranami (kmeny, plemy a národy). Při těchto setkáních nešlo o přesnost projevu, ale o to, aby se jednající strany domluvily (např. při obchodním jednání).

Běžným vyjádřením nejjednodušší formy praktického překládání je věta.
Např. Jak bys to přeložil do polštiny? Jak bys to řekl polsky?

Závěrem můžeme říct, že s překladem je to stejné jako s jinými obory. Postupně se vyvíjí, rozšiřuje a specifikuje v závislosti na potřebách a vývoji názvosloví.⁹³

Věrný a volný překlad

Pár slov k poměru mezi tzv. věrným a volným překladem. Věrný překlad může vést k ztrátě některých důležitých vlastností původního textu; překlad volný vznikl z překladu otrockého (doslovného). Pokud překládáme slovo od slova, vzdalujeme se tímto od originálu.⁹⁴

Rozlišujeme tři druhy překladu:

- a) překlad jako činnost (překládání)
- b) překlad jako výsledek (text)
- c) překlad jako prostředek komunikace (jazykové, kulturní)

⁹² Kufnerová, Z.: *Překládání a čeština*. Jinočany, H&H 2003, s. 96.

⁹³ *Ibid.*: s. 98.

⁹⁴ *Ibid.*: s. 35.

Překlad dále dělíme na:

- a) vnitrojazykový
- b) mezijazykový
- c) meziznakový

vnitrojazykový - Jde o přetvoření konstrukce jinou konstrukcí.

např.

Všechny předpisy, které mají co dělat s bezpečností práce...

Všechny předpisy související s bezpečností práce.⁹⁵

mezijazykový - Jde o klasický překlad z jednoho jazyka do druhého např. z polštiny do češtiny.

Czym mogę panu służyć? – Čím vám mohu posloužit?

meziznakový - Jedná se o převod mezi znakovými systémy – např. z češtiny do japonštiny.⁹⁶

Každý z nás denně překládá. Je to trochu nadnesené, ale je tomu tak. Když spatříme cizí nápis, nebo slyšíme cizí řeč, snažíme se toto sdělení pochopit, a tímto usilujeme o překlad.

Překlad může být: věrný, vynalézavý, moderní, zastaralý, otrocký, rutinní... Dělíme jej také podle druhu literatury. Jinak přeložíme odborný článek a jinak román. V praxi používáme překlady z jazyků příbuzných (slovanských a vzdálenějších germánských, románských, afrických...)

Hodnocení překladu není vždy stejné. Hodnota překladu závisí na zkušenosti překladatele. Někdy se provádí souběžně více překladu různými osobami. Účelem takového pokusu je zhodnocení překladatelského výkonu a schopnosti zúčastněných osob. Nejjednodušším příkladem je školní písemný překlad, kdy všichni studenti překládají stejný text.

Odborný a technický překlad bývá zpravidla méně hodnocen oproti překladu literárnímu.

⁹⁵ Ibid.: s. 23.

⁹⁶ Ibid.: s. 25.

1.1.2 Co s titulem literárního díla?

Při překladu literárního díla každý překladatel věnuje nejvíce pozornosti jeho titulu. Ať už je to román nebo povídka, dobová problematika uměleckého překladu se odráží v koncentrované podobě. Samotná doba má do jisté míry vliv na překlad literárního titulu.⁹⁷

Tento titul literárního díla je tlumočen stejně, jako kterýkoliv jiný prvek literárního textu. Populární díla světové literatury, která jsou s oblibou vydávána a čtená, jsou podle tradice někdy nepřesně a chybně překládány např. epopoje *Vojna a mír* Tolstého.⁹⁸

Názory na literární překlad jsou odlišné. Nejčastěji se však různí názory na překlad poezie. Obecně existuje představa o tom, co je třeba podstoupit, aby byl text co nejpřesnější, a zároveň aby působil esteticky. Cílem každého překladu literárního díla je úsilí poznat a co nejlépe interpretovat pravdu o originálu.⁹⁹

Jelikož překlad literárního textu a vědecké bádání jsou podobné nemůžeme je považovat za stejné. Literární překlad plní funkci poznávací a estetickou. Překlad stárne rychleji než původní dílo. Je tomu tak, protože stárnoucí jazyk literárního díla se respektuje, ale stárnoucí jazyk překladu nikoli. V praxi se setkáváme s dokonalými literárními překlady jen někdy. Z druhé strany málokterý překlad je tak špatný, aby mezi kritiky neuspěl.

Při hodnocení několika překladu jednoho literárního díla jsou podstatné dva aspekty: aspekt chronologický (diachronní a synchronní – jedná se o shodu nebo neshodu děje v čase) a aspekt žánru (zda se jedná o text prozaický nebo básnický).¹⁰⁰

Každý text literárního překladu je čtenáři posuzován jinak. Buď se líbí, nebo ne. Neznamená to, že je překlad dobrý, nebo špatný. Kvalitně překládat je nesnadné. Horší je charakterizovat překladatelův záměr a určit zda odpovídá, nebo neodpovídá původnímu dílu.¹⁰¹

Překlad je ekvivalentní tehdy, pokud na čtenáře překladu působí stejně, jako originál původního jazykového a kulturního prostředí. V dosavadní překladatelské praxi uznáváme dosažené úspěchy předchůdců a často se vzorujeme, a zároveň

⁹⁷ Ibid.: s. 149.

⁹⁸ Ibid.: s. 151.

⁹⁹ Ibid.: s. 177.

¹⁰⁰ Ibid.: s. 178.

¹⁰¹ Ibid.: s. 39.

respektujeme kulturní hodnoty těchto tvůrců. Je škoda tyto hodnoty pomíjet, ale z druhé strany je nelze přivlastnit, jelikož by to bylo považováno za plagiátorství.

Spisovný jazyk

Každý spisovný jazyk je mnohotvárný, má svou normu a je určen k vyjadřování různých situací. Jazykové změny se uskutečňují zpravidla cestou dvojtvarů např.

kniha hostů - kniha hostí dopominać się czego - dopominać się o co

Rozlišujeme styl umělecký a neumělecký.

umělecký styl - poezie, dramata, umělecká próza

neumělecký - publicistika mluvená a psaná, styl odborný a hovorový¹⁰²

3.1.3 Kodifikace

Kodifikace je zpracování jazykové normy a její prohlášení za spisovnou.

Existují čtyři oblasti kodifikace:

- 1) výslovnostní (ortoepická)
- 2) mluvnická - tvaroslovná a skladebná (morfologická a syntaktická)
- 3) slovníková (lexikální)
- 4) pravopisná (ortografická)¹⁰³

1) Kodifikace výslovnostní

Dobrá znalost české a polské výslovnostní normy pomáhá odstranit v tlumočnické a didaktické praxi vzájemné ovlivňování.

V polštině se připouští dvojí výslovnost některých slov jako např.

rybka (spisovně) - [rypka]

V češtině je taková redukce nepřípustná, protože by mohlo dojít k mnohoznačností jako např.

jedl (spisovně) - [jed]

vezl (spisovně) - [ves]¹⁰⁴

¹⁰² Lotko, E.: *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi*. Ostrava, Profil 1986, s. 13.

¹⁰³ Ibid.: s. 15-16.

¹⁰⁴ Ibid.: s. 16-17.

Nejvíce rozdílů mezi výslovností obou jazyků je v oblasti přejatých slov.

např.

česky

polsky

laser [lejzr]

laser [laser]

víkend [víkent]

weekend [uikent]

ragby [ragbi]

rugby [ragbi]

debut [debit]

debiut [debjut]

Tlumočnick jehož rodným jazykem není polština musí věnovat pozornost obtížným výslovnostním změnám ve spisovné polštině.

např. retná výslovnost hlásky [ł , Ł] łodyga, łańcuch

Tlumočnick pocházející se Slezska musí odstranit některé nářeční odchylky.

např. śpiew - [špiw], chlew - [chlyw], świerzbic - [šwyrzbić], chleb - [chlyb]¹⁰⁵

2) Kodifikace mluvnická

Týká se tvarosloví a skladby. Některé varianty se postupně odlišují buď stylově nebo významově.

např. píšů, mažu, češů - tvary stylově neutrální

píši, maži, češi - tvary knižní

Varianty: vypnutí (motoru) vypětí (sil) se významově odlišují .

Význam těchto slov rozlišujeme podle toho, v jakém kontextu jsou ve větě použity.¹⁰⁶

3) Kodifikace slovníková

Nejvhodnější příručkou je slovník, který zaznamenává slovní zásobu spisovného jazyka. Zároveň ji charakterizuje z hlediska významového, stylistického a částečně také z hlediska tvaroslovného a pravopisného.

např. *Česko-polský slovník*, *akademický slovník*, a další odborné slovníky.¹⁰⁷

¹⁰⁵ Ibid.: s. 18.

¹⁰⁶ Ibid.: s. 18 - 19.

¹⁰⁷ Ibid.: s. 20.

4) Kodifikace pravopisná

Pomůckou jsou *Pravidla českého pravopisu*, *Słownik ortograficzny języka polskiego* a speciální slovníky, které usnadňují práci všem překladatelům.

např.

Slovník frazeologický - pro práci s uměleckými texty.

Slovník cizích slov - pro zjištění významu cizích slov a zkratk.

Překladatel a tlumočník musí mít dobrou jazykovou připravenost, všeobecné znalosti nebo přímé zaměření na jinou specializaci. např. právnické texty, odborné technické texty ...

Znalost synonym neboli slov s podobným významem rovněž pomáhá a usnadňuje vyjadřování.¹⁰⁸

Ve všech jazycích se objevují zkratky, značky a akronymy (zkratková slova) složená z počátečních hlásek nebo slabik více slov. RVHP, UNICEF, NATO, USA...

3.1.4 Jazyková správnost

Za správný jazykový prostředek považujeme ten, který je součástí spisovné normy a vyhovuje požadavkům příslušného jazyka.

Kritéria jazykové správnosti

a) Kritérium relativní komunikační úplnosti jazyka

pomáhá pochopit proč se musí spisovný jazyk pořád zdokonalovat.

např.

do české spisovné normy se zařadily slova - plynofikace, digitalizace

do polské spisovné normy se zařadily slova - antywojenny, eks-przyjaciel,

supernowoczesny

Tyto slova vznikla spojením podstatného a přídavného jména s cizími předponami.¹⁰⁹

b) Kritérium současného stavu

Jazyk se postupem času mění, a proto některá slova jsou nahrazena novými např.:

sporý - původní význam slova zdatný

spory (kawał drogi) - dosti veliký

¹⁰⁸ Ibid.: s. 22-24.

¹⁰⁹ Ibid.: s. 29.

c) Kritérium systémovosti jazyka

Jazykové prostředky jsou správné, pokud jsou utvořeny v souladu se strukturními vlastnostmi jazyka.

např.

zpřehýbat (přehnout) (zpřehýbat dráty, papír) - několikrát nebo hromadně přehnout
V polštině jsou tvořena složená přídavná jména jako *życiodajny*, *rakotwórczy*, *czasochłonny*, a proto jsou používána hlavně v odborném vyjadřování.

d) Kritérium funkčnosti

Slouží k posuzování jazykových prostředků, které mají komunikační funkce.

např.

česky	polsky
opravář	pracownik działu napraw
nástrojář	narzędziowiec
obkládač	płytkarz

e) Kritérium úspornosti ve vyjadřování

česky	polsky
nýtovací stroj - nýtovačka	lina cumownicza - cum
mycí stroj - myčka	samolot odrzutowy - odrzutowiec ¹¹⁰

3.2 Příbuznost polštiny a češtiny.

Všechny slovanské jazyky vznikly z praslovanštiny. Do této skupiny zařazujeme češtinu, polštinu, slovenštinu a lužickou srbštinu, které společně tvoří západoslovanskou skupinu jazyků. Blízkost češtiny a polštiny nacházíme ve slovní zásobě. Někdy se rozdíl vyskytuje pouze ve změně hlásky jako např.

noha - noga, radostný - radosny, háj - gaj, les - las

Z gramatického pohledu jsou si oba jazyky podobné. Mají podobnou větnou skladbu a skloňování některých slov.¹¹¹

Spisovná čeština je ze všech slovanských jazyků nejohebnější. Oproti tomu je polština opakem. Polština je méně flexivní a má sklon se samostatně vyjádřit .

pojmenovací základ např. (kolej, punkt)

¹¹⁰ Ibid.: s. 30 - 31.

¹¹¹ Ibid.: s. 35.

a pojmenovací příznak (żelazna, wyjścia)

Čeština vyjadřuje oba komponenty v jednom slově (železnice, východisko)

Polština má sklon k neosobnímu vyjadřování např. (pora wstać, otwarto nowy sklep)¹¹²

České a polské dialekty

Každý jazyk dělíme na spisovný a nespisovný (nářečí, dialekt).

Nářečí je jazykový útvar, užívaný na určitém území každého státu. Tento jev je důsledkem izolace určitých oblastí a lidí v nich žijících, kteří jej používají při neformální ústní komunikaci.

Na území Česka rozlišujeme čtyři druhy dialektů:

- a) nářečí v Čechách a jihozápadní Moravě,
- b) nářečí středomoravská (hanácká)
- c) nářečí východomoravská (moravskoslovenská)
- d) nářečí slezská (česko-polské a těšínské).

Na polském území se nachází pět druhů dialektů.

- a) nářečí malopolská (dialekty małopolskie)
- b) nářečí mazovská (dialekty mazowieckie)
- c) nářečí slezská (dialekty śląskie)
- d) nářečí velkopolská (dialekty wielkopolskie)
- e) nářečí pomořská (dialekty pomorskie)

Jednotlivé polské nářeční skupiny se ještě dělí na řadu lokálně nářečních podskupin *gwar*.¹¹³

Spisovná čeština a polština

Oba tyto jazyky jsou stylově různé. Vcelku shodné v obou jazycích jsou:

umělecké styly (style artystyczne)

styl vědecký (styl naukowy)

styl publicistický (styl publicystyczny)

styl administrativní (styl urzędowy)¹¹⁴

*Oba srovnávané jazyky nepatří k takzvaným světovým jazykům, ale v průběhu dlouhého vývoje se z nich vytvořily velmi vyspělé a dokonalé nástroje sdělování.*¹¹⁵

¹¹² Ibid.: s. 37.

¹¹³ Ibid.: s. 44.

¹¹⁴ Ibid.: s. 52.

Složená slova

Obsahují dva nebo více slovních základů

ropovod - ropociąg

krvelačný - krwiożerczy¹¹⁶

Přejatá slova

Typickou vlastností češtiny je vytváření nových slov odvozováním.

kolo - kolotoč - karuzela

děšť - deštník - parasol

Oproti tomu polština přejímá pojmenování z jiných jazyků jako: slova řecká, francouzská, latinská a anglická. V polštině se používá cizích předpon a domácích slov. Nejčastější předpony: *a, anty, arcy, eks, ekstra, hiper, infra, kontr, pro, pseudo, super, ultra, wice*

např. eksmałżonka, wicedyrektor, ekstrawagancki, infrastruktura, aspołeczny ...

Uvedená odvozená slova z cizími předponami se převádějí do češtiny v souladu s jazykovou a stylovou normou. např. aspołeczny - společenský

Při překládání polských odborných textů musíme brát ohled na cizí slova.

např. burta - lodní bok

kataklyzm - živelní pohroma

biurko - psací stůl

katastrofa - neštěstí¹¹⁷

Zrádná slova

Jsou to slova, která gramaticky vypadají stejně nebo podobně, ale mají jiný význam.

U těchto slov lze lehce udělat chybu, protože si špatně vyložíme jejich význam.

např. bezcenny (velmi cenný) - bezcenný (nehodnotný)

liczydło (počítadlo) - líčidlo (kosmetika)¹¹⁸

Překládání rodných jmen

V zájmu přesného určení a identifikace příslušníků jiných národností jejich osobní jména nepřekládáme.

např.

Bolesław Prus - nikoliv Boleslav Prus

Lucyna Winnicka nikoliv Lucie Winnická

¹¹⁵ Ibid.: s. 56.

¹¹⁶ Ibid.: s. 68.

¹¹⁷ Ibid.: s. 75.

¹¹⁸ Ibid.: s. 82.

Do českého kontextu je začleňujeme pouze tím, že je skloňujeme například s Henrykem Jabłońským.

Rovněž většina polských autorů se řídí podobnou zásadou:

Urzęduje pan Petr Lipovský.

Pan Novotný jest dyrektorem muzeum.¹¹⁹

3.3 Frazeologismy

Dalším problémem, se kterým se setkáváme při překladu, je frazeologie. Frazeologie je specifické bohatství každého jazyka. Nelze je překládat podle komponentů, ale pouze podle významu. Jsou to slovní spojení, která vstupují do výpovědi jako předem ustálený celek. Frazeologismy jsou hlavně používané v beletrii pro rychlé a citově zbarvená vyjádření.

např.

Rostou jako houby po dešti. – Rosną jak grzyby po deszczu.

Už o tom vrabci cvrlikají. – Już o tym wróble ćwierkają.

Není ve své kůži. – Nie jest w swojej skórze.

Trefila kosa na kámen. – Padła kosa na kamień.

Nové koště dobře mete. – Nowa miotła dobrze zamiata.

Dělat z komára velblouda. – Robić z komara wielbłąda.

Některé frazeologismy mají numerický člen odlišný, ale mají stejný význam.

např.

Plést páté přes deváté. – Pleść piąte przez dziesiąte.

Pracovat o sto šest. – Pracować na sto dwa.

1/3 frazeologismů je v obou jazycích stejná jak s hlediska významového tak i formálního.

např. být bledý jako smrt - być blady jak śmierć

být zelený jako tráva - być zielony jak trawa¹²⁰

¹¹⁹ Ibid.: s. 98.

¹²⁰ Ibid.: s. 102.

Jazyková komika a překlad

Jazyková komika je zvláštní způsob využívání jazykových prostředků, které samy o sobě nejsou komické. Tuto zvláštnost získávají teprve díky způsobu využití.

Karel Čapek se k tomu vyjádřil takto:

*Člověk se prý stal člověkem, když začal mluvit. Ale jakmile začal mluvit, udělal druhého dne vtíp, našel s úžasem že se slovy si možno pohrát.*¹²¹

V románu *Loutka* se také nachází komické spojení slov:

00:48:51 Tere...fere...kuku..a..., což v češtině znamená třesky plesky a je stejně zábavné jako polská verze.

3.4 Jazyková etiketa v překladu

Jazyková etiketa je součástí norem, kterou je třeba respektovat, jelikož zajišťuje hladký průběh komunikace. K jazykovým vyjadřovacím normám etikety patří: oslovení, pozdravy, blahopřání, soustrasti, omluvy, poklony...¹²²

Pozdravy - *pozdrowienia*

Pozdrav je projevem úcty, dobrých úmyslů. Je vyjadřován pomocí gest nebo slov. Používá se při setkání a loučení. Každá kultura má svůj vlastní způsob pozdravu nebo rozloučení. Tyto způsoby se postupem času mění. Vliv na typ pozdravu má společenské postavení zúčastněných osob. Znalost těchto kulturních zvyklostí je nezbytná pro mezilidskou komunikaci. První dojem o člověku a jeho vychování vychází právě z pozdravu.

Jako příklad odlišnosti pozdravu lze poukázat na polské zvyky. Dobří známi a příbuzní se při pozdravu obejmou a políbí na tvář. Někdy muži líbají ženám ruku při pozdravu jako výraz úcty. Tento zvyk se ve zbytku Evropy téměř nikde nevyskytuje.

V Loutce se setkáváme s následujícími pozdravy:

00:01:01 Dzień dobry panu! - Dobrý den, pane!

00:35:37 Witam cię, panie Wokulski - Vítám tě, pane Vokulský.

00:47:01 Witam pana. - Zdravím vás, pane.

¹²¹ Kufnerová, Z.: *Překládání a čeština*. Jinočany, H & H 2003, s. 117.

¹²² Ibid.: s. 160.

00:59:04 No a teraz , bywaj zdrów sentymentalny handlarzu.

- A teď buď zdráv, sentimentální obchodníku.

01:10:11 Witam panie. - Vítejte dámy.

00:11:55 Pozdrawiam, pozdrawiam. - Zdravím, zdravím.

Oslovení jako překladatelský problém

Dalším problémem, se kterým se setkává překladatel je oslovení a pozdrav. Jedná se o problém sociologický a hierarchický.

Jinak oslovíme přátele a jinak nadřízené, starší osoby, vzdělané osoby a hodnostáře (Vaše Eminence, Excellence, Veličenstvo ...).

Oslovení je součástí komunikační etikety.¹²³

Způsob jakým oslovujeme, souvisí s charakterem jazyka, do něhož se překládá a naopak. Je třeba podotknout, že v polštině příjmení neprovdané ženy (slečny) je například Sikorzanka a v češtině je to slečna Sikorová.

Jazykové zdvořilostní oslovení mívají různé gramatické tvary

V českém jazyce je tykání pouze pro oslovování blízkých známých, příbuzných a kamarádů. V minulosti se používalo onikání podle německého vzoru. *Oni jsou nemocní? Jejich okrasná zahrada se mi líbí.*

Rovněž způsob tykání a vykání se rozlišuje. V současné době se rodičům tyká, ale kdysi se vykalo (např. pan táto), a proto při překladu románu z prostředí venkovského nebo historického ponecháme starou formu vykání. Během 19. století tato forma vymizela a byla nahrazena vykáním. *Byli jste v kině? Jak se máte?*

V psané formě se oslovení jako zdvořilostní forma píše velkým písmenem *Rád bych Ti, popřál k životnímu úspěchu.*

V polském jazyce se používá třetí osobu jako výraz úcty.

Czy może mi pan podać to pióro? Niech pan czyta. Niech pani usiądzie.

Některé osoby se oslovují konkrétní funkcí např. *Szanowny Panie Profesorze.*

Oproti češtině se za neslušné považuje oslovení např. *panie Heczko* a používá se spíše oslovení v podobě pan, pani a křestního jména např. *panie Janie, pani Aniu.*

Další zajímavostí polštiny je oslovování s titulem.

Např. *pani doktor*, ale česky *paní doktorko*.¹²⁴

¹²³ Ibid.: s. 163.

¹²⁴ Ibid.: s. 165 - 166.

Zdvořilostní fráze - zwroty grzecznościowe

Zdvořilostní fráze nezpůsobují při překladu větší problémy, jelikož jsou součástí společenské etikety a dobrého vychování. Správný překlad těchto obrátů není možný bez znalosti nejen jazyka, ale i prostředí v němž se děj odehrává.

Ve filmu *Loutka* se tyto fráze často opakují.¹²⁵

0:08:59 Moje uszanowanie! - Má úcta!

0:09:18 Pan raczy usiąść. - Račte se posadit.

0:10:31 Służę - Sloužím.

0:10:33 Polecamy się. - Porouchíme se.

00:19:51 Ściskam cię i całuję. - Objímám tě, a líbám.

00:37:41 Bardzo cię proszę. - Velmi prosím.

00:38:06 Stokrotnie dzięki, - Mnohokrát děkuji,

00:51:51 Poważylem się fatygować was. - Dovolil jsem si vás obtěžovat.

01:01:47 Jeśli pan pozwoli, - Jestli dovolíte,

Nadávka - Je urážlivé oslovení a je součástí slovního útoku na jinou osobu. Někdy se také používají vulgarismy. Existuje více druhů nadávek.

V *Loutce* se většinou setkáváme s nadávkami spojenými s **náboženstvím**:

00:12:58 Jak mi Bóg miły! - Jak je mi Bůh milý!

00:15:48 Cicho na Boga! – Proboha, buďte zticha!

00:23:08 Chryste! - Kriste!

00:31:10 Jezus - Maria. Gdzież ja pójde, - Ježíš-Maria. Kde půjdu,

00:59:24 Boże uchwaj! - Chraň Bůh!

01:02:31 A cóż to do diabła. - K čertu.

01:03:43 Boże miłosierny. - Milostivý Bože.

s přirovnáním ke zvířatům

00:01:41 Mierzy osioł w głowę, oczywiście nie trafi. - Osel, míří na hlavu, určitě se netrefí.

00:08:35 Cóż to panowie są bydło czy co? - Jste snad dobytek?

¹²⁵ Ibid.: s. 162.

s nevyrovnaným duševním stavem

00:02:23 Że teź ja na tych błaźnów nie sprowadziłem policji. - Że jsem na ty blázny nezavolal policii.

00:14:59 Tak? A co pisze ta wariatka? - Ano? Co píše ta bláznivá ženská?

00:40:34 Ponieważ ją kocha, ten szaleniec. - Protože jí miluje, ten šílenec.

s označením, které je urážlivé jen v kontextu

01:14:15 Cicho, cicho bądź błaźnie o... - ticho, ticho buď šašku

s negativními charakterovými vlastnostmi

00:09:02 Kto to jest, tamten łotr!? Kdo je ten lump?

00:09:03 To szubrawczyna. - Je to ničema.

Urážka - poškozujee pověst, nebo zpochybňuje čest osoby.

00:09:27 Oszuści! - Podvodníci

00:09:29 Złodzieje! - Zloději

Nadávký a urážky jsou podobně jako zdvořilostní fráze obracenou částí společenské etikety. Správný překlad závisí na znalostech obou jazyků.

3.5 Překladatelské problémy ve filmu *Loutka*

Překlad zastaralých slov (archaismů) a dialogů z filmu *Loutka*

Archaismy - jsou to již zastaralá slova, která se objevují pouze v krásné literatuře.

Název pochází z řečtiny „Archaioi“ - zastaralý

Příklady:

00:23:32 Ach, ciociu. / Ach, teto.

00:23:34 Tylko bez egzaltacji. / Jenom bez exaltace. (Neunášej se nadšením).

00:23:37 Marszałek nie jest w prawdzie adonisem... / Maršálek není popravdě krasavec...

00:24:08 Nawet i twój posag przepadnie. / Dokonce zmizí i tvé věno.

00:51:29 Więc przypuszczasz, żeby się ośmielił? / Připouštíš, že by si to dovolil?

00:51:31 Zagustować we mnie? / Najít ve mně zalíbení?

00:55:51 Był pan przyrodnikiem i to w dodatku entuzjastą. / Byl jste přírodovědcem a k tomu nadšencem.

00:59:59 Stachu. Wina na nalewkach, jeśli mi nie pomożesz. / Stachu. Nebude to tvoje vina, pokud mi nepomůžeš.

- 00:03:02 Gdzie moje binokle? / Kde je můj cvikr?
- 00:03:04 Wyglądam teraz jak stara mała chora na fuksję / Teď vypadám jako stará opice, nemocná na zánět okostice. (poddásňový absces)
- 00:05:51 Katolik, tylko jemu nie można dawać wadium do ręki. / Katolík, jenom mu nesmíte dávat do rukou hotovost.
- 00:45:02 ...nade wszystko, człowiek gołębiego serca. / nade všechno, člověk s dobrým srdcem.
- 00:51:49 Zawsze się tak denervuje wożaczami. / Vždy se tak trápí cestováním.
V dialozích se také objevují jak anglické, tak i ruské fráze. S těmito výrazy jsem neměl větší problémy, protože anglický a ruský jazyk ovládám.
- Problematická slova ve filmu *Loutka***
- Tyto slova jsem měl problém přeložit, jelikož většina z nich se dnes nepoužívá. Jsou to typická slova, která byla používána v době pozitivismu.
- 00:09:04 Kalosze – galoše – gumová obuv
- 00:09:22 Przekaz na 1200 guldenów – Poštovní poukázka na 1200 guldenů
gulden – holandská měna od roku 1816 – 2001
- 00:09:26 zmonitować rymarza – napomenout výrobce kožené galanterie.
- 00:09:28 Bagatela – maličkost
- 00:09:29 Pryncypał – principál, šéf, vedoucí
- 00:10:21 paka – bedna na převoz zboží
- 00:10:40 monogram – zkratka vlastního jména, často dekorativně graficky upravená
- 00:11:04 preferans – karetní hra pro dvě až čtyři osoby, populární v devatenáctém až dvacátém století
- 00:11:10 galanteria – (z francouzštiny) galanterní zboží jako: kabelky, rukavičky, knoflíky...
- 00:11:14 szpakowaty – prošedivělý
- 00:11:20 koncept – hovorově nápad, myšlenka
- 00:11:25 dymisja – výpověď – vzdát se vykonávaného úřadu
- 00:13:48 obroty w sklepie – tržba
- 00:15:02 dławić – rdousit, dusit
- 00:15:34 subiekt – prodavač
- 00:16:51 weksel – směnka

00:17:48 jatagan – jatagan – zbraň typická pro země islámu (např. Turecko)
podobná meči

00:18:18 aferzysta – dobrodruh

00:18:36 uniesienia młodości – chyby mládí

00:20:05 pikiety – pikety – hra v karty

00:20:10 pretensja do geniuszu – vysoké mínění o vlastní osobě

00:21:29 weksle - směnky

00:22:34 kontent – spokojený

00:22:46 suptelne komeraże – delikátní klepy

00:22:53 umizgać się – dvořit se

00:18:45 licytacja – licitace, dražba

00:25:08 kwesta – sbírka – sbírka peněz na dobročinné účely

00:28:19 amory – zálety, flirt

00:28:36 blagować – žvanit – vykládat nesmysly

00:29:31 szpicruta – jezdecký bičik

00:30:53 węgryzn – uherské víno

00:48:15 zamach stanu – atentát

00:50:53 jegomość – neznámý muž, člověk

00:52:33 uszczerbek – újma

00:54:16 spisanie aktu – sepsání smlouvy

00:59:39 robić bokami – mít vedlejší příjmy

00:59:43 chychy – hovorově – švanda, legrace

01:01:21 dróżnik na kolei – železniční hlídač

01:01:27 morga – jitro, pozemek – stará plošná míra představující plochu, kterou
oráč zorá od rána do soumraku

01:01:23 bieda, aż piszczy – veliká bída – bída s nouzí¹²⁶

01:01:47 asygnaty – dokumenty, doklady

01:04:38 wisi na włosku – je na spadnutí

01:05:42 Palisz się pan, co? – máte obavy, bojíte se?

01:06:24 Pójdzie jak szkło. – Vše půjde dobře.

00:10:33 Impertynencje – urážky – velmi nezdvořilé a urážlivé vyjádření

¹²⁶ Markowski, A.: *Nowy słownik poprawnepolszczyzny*. Warszawa, PWN 2003.

00:16:16 Kantor – v tomto případě kancelář
00:32:31 wiorsta – versta – stará ruská délková míra (1066,77m)
00:33:57 noweliarze – kdysi o novinkách
00:34:32 kuglarz – kejklíč, kouzelník, podvodník,
00:39:54 srebrne puncki – stříbrné podnosy,
00:42:07 trubadur – trubadúr – označení muzikantů a zpěváků z doby středověku z
jižní Francie
00:45:14 miesiąc miodowy – líbánky
00:48:51 tere... fere... kuku... – třesky plesky, plácání, (hovorově – kecy),
00:49:50 oszczercy – pomlouvači
00:50:32 maltretować – týrat, zneužívat, trvale ubližovat
01:02:35 rozpusta – neřest, nemravnost
01:03:28 maruder – zběh, marodér, loudal¹²⁷

Křesťanská, chrámová píseň

Při překladu filmu jsem se setkal s písní, kterou zpívá chór v chrámě, do kterého vchází Vokulský. Chce věnovat peníze pro chudé děti a udělat dojem na Isabelu a její tetu.

Tuto píseň jsem ve své práci nepřekládal, jelikož zní v pozadí. Její překlad by nebyl věrný originálu, ztratil by tak své kouzlo a proto jsem se rozhodl tuto píseň umístit v této části.

Ludu, mój ludu je píseň, kterou zpívají křesťané v chrámu v postní době před Velikonocemi. Původ latinského textu této písně pochází z 8. století a melodie vznikla teprve v době renesance. Text této písně obviňuje Židy za smrt Ježíše Krista. Někteří považují tuto píseň za protižidovskou (antisemitskou).

Originální text písně:

Ludu, mój ludu, cóżem ci uczynił? Lide, mój lide, co jsem ti udělal?
W czymem zasmucił albo w czym zawinił? Čím jsem tě zarmoutil nebo se provinil?
Jam cię wywyższył między narodami, Vynesl jsem tě nad národy
*Tyś Mnie na krzyżu powwyższył z łotrami. Ty jsi mně vyvýšil na kříži mezi zločinci.*¹²⁸

¹²⁷ Oliva, K.: *Polsko-český slovník*. Praha, Academia 1999.

¹²⁸ Nowak, J.: *Kancionál "Chwalmy Pana"*. Frysztat, Vimperk 1948, s. 569.

Oblíbená píseň Řeckého

Na konci filmu Řecký zpívá píseň. Úryvek této písně jsem se rozhodl umístit v této sekci.

<i>Wiosna się budzi w całej naturze</i>	<i>Jaro se probouzí a s ním celý kraj</i>
<i>Witana rzewnym słowików pieniem;</i>	<i>Vítá jej slavičí zpěv;</i>
<i>W zielonym gaju, ponad strumieniem,</i>	<i>V zeleném hájí, na tiché stráni,</i>
<i>Kwitną prześliczne dwie róże.</i> ¹²⁹	<i>Kvetou dvě překrásné růže.</i>

Největší problém při práci s překladem vznikl v místech, kde se frekvence dialogů překrývala, a k tomu hrála ještě hlasitá hudba. Tyto úseky filmu jsem byl nucen několikrát přehrát a postupně dešifrovat dialog.

Dalším problémem byla samostatná nahrávka filmu, který byl natočen v roce 1968. V této době nahrávací zařízení nedosahovalo dnešních kvalit. Tyto drobné překážky mi však nezabránily v mém odhodlání přeložit tento film a přiblížit jej českým divákům.

3.6 Tvorba titulků

Druhy titulků a jejich překlad

Titulky dělíme na:

1. Titulky sloužící jako překlad.

Tyto titulky mají jednu nevýhodu a to, že se mohou ve filmu umístit pouze na jedno místo. Používáme je jako překlad k zahraničním filmům. Je to soubor obsahující text, údaje o čase ve kterém se text objeví na obrazovce.

2. Titulky umístěné přímo ve filmu

Vkládají se při střihu, nebo po něm. Slouží zpravidla jako komentáře a autor je může umístit kdekoliv. Velikost, tvar a styl písma se musí přizpůsobit tipu filmu. Úvodní titulek musí být zajímavý, vystižný a měl by diváka zaujmout.

Při práci s titulky jsem samozřejmě pracoval s prvním druhem.¹³⁰

¹²⁹ Prus, B.: *Loutka*. Praha, Odeon 1981, s. 391.

¹³⁰ <http://www.fi.muni.cz/lemma/referaty/03/xsnopkov.pdf> 1.3.2012.

Překladatel titulků

Pracuje s uměleckými texty různých žánrů. Využívá mluvené slovo a mění jej na psaný text. Někdy musí zkrátit text, a tímto způsobem může dojít ke ztrátě některých informací.

Jaký je rozdíl mezi překladatelem filmu a běžným překladatelem?

Překladatel filmů, kromě znalosti obou jazyků musí mít cit pro filmový jazyk. Umí vystihnout smysl filmu, text nepřekládá doslovně ale správně, klade důraz na dialog a odlišné kulturní prostředí.¹³¹

Postup při práci s překladem a tvorbou titulků k filmu *Loutka*

Práce s překladem a tvorbou titulků k filmu není jednoduchá. Je třeba znát základní informace o překladu polských filmů do češtiny.

Prvním krokem při tvorbě titulků je porozumění textu originálu (v tomto případě originálem je polský jazyk). Dále musíme přeložit (překódovat) polské dialogy do češtiny a převést myšlenky do psané podoby.

Pokud oba tyto body máme úspěšně za sebou, čeká nás přizpůsobení překladu formě titulků. Na konec zůstává vybrat vhodný program pro načasování a vložení titulků k filmu. Proces je velmi zdlouhavý, zabírá hodně času, protože není jednoduché umístit titulek ihned správně v odpovídajícím čase.

Celkově lze říci, že práce s titulky je náročná na čas pokud výsledkem má být kvalitní sledování a správné porozumění děje. Při překládání z polštiny do češtiny důležitým faktorem je, že přeložený text do češtiny je většinou kratší, než originální polský text.

Chci ještě poukázat na proces tvoření titulků k filmu, jelikož je to složitý proces, se kterým se pojí jistá pravidla, které bych rád objasnil.

- 1) Titulek může mít maximálně 40 znaků a může být ve dvou řádcích (2x 40).
- 2) Titulek se může ukázat pouze na několik vteřin (1-5).
- 3) Titulky nesmí narušovat pohodlí při sledování filmu.

Z těchto tří pravidel vyplývají různé následky při zpracovávání textů na titulky.

¹³¹ <http://www.tlumoceni-preklady.cz/o-prekladatelstvi/preklad-audio-video-dabing-filmu/> 1.3.2012.

Zkracování dialogů

Mezi nejčastější důvody patří:

- 1) Pokud některá z postav má velmi rychlý a dlouhý monolog.
- 2) Když mluví více postav najednou.
- 3) Z důvodu, kdyby přeložení celku znamenalo ztrátu přehlednosti a neporozumění.

Při tvorbě titulků můžeme také vynechat:

- 1) oslovení
- 2) opakování
- 3) přerušené výpovědi
- 4) rétorické otázky
- 5) pozdravy a citoslovce

Tyto faktory vynecháváme pouze v případě, že zbytečně zabírají místo v čase, které by mohlo být využito následným důležitějším titulkem.

Příklady aplikace teorie v praxi při tvorbě titulků k filmu *Loutka*

Pozdravy

např. 00:35:37 Witam cię, panie Wokulski. – Pane Vokulský.

V tomto případě by vynechání pozdravu nebylo příliš dobrou volbou, jelikož vyjadřuje citové zbarvení.

Citoslovce

např. 00:23:32 Ach, ciociu. – Teto.

V tomto případě jsem citoslovce „ach“ nevynechal z důvodu následné odpovědi, která na něj přímo navazuje slovy:

00:23:34 Tylko bez egzaltacji, Izabelo. – Neunášej se nadšením, Isabelo.

Přerušené výpovědi

např. 00:14:33 piędziesiąt... ze czterdzieści tysięcy.

00:14: 37 Zgadłem? – asi čtyřicet tisíc? Uhodl jsem?

Zde jsem opět nevynechal přerušenu výpověď, jelikož jsem chtěl zachovat věrnost překladu a zdůraznit, že tato postava se snaží uhádnout danou částku peněz. Kdybych tuto přerušenu výpověď vynechal, v tomto místě by zůstala asi pěti vteřinová mezera.

Oslovení

např. 00:24:51 Floro, chodź do nas drogie dziecko. - Pojd' k nám drahé dítě.

00:25:36 Izo, dlaczego? – Proč?

Opakování

např. 00:27:19 Przepraszam. Przepraszam, kasa jest tam. - Promiňte, pokladna je támhle.

Ve všech těchto případech záleží na autorovi titulků a typu filmu, ke kterému vznikají. Jelikož dialogy jsou téměř autentické s knihou, rozhodl jsem se nevypouštět výpovědi. Postupoval jsem tak proto, aby ve filmu nezůstávala prázdná místa.

Pár slov o problémech při vniku titulků k filmu *Loutka*

U titulků k filmu *Loutka* jsem se setkal s následujícími problémy:

První se vyskytl při licitaci činžovního domu. V této scéně se dialogy objevují téměř každou vteřinu, a proto jsem všechny číslovky psal číslicemi. Tímto jsem velmi ulehčil čtení titulků a vešel se do časového limitu.

Jména a příjmení jsem psal pomocí české diakritiky. Názvy měst jsem ponechal v originále, přidal jsem pouze české pádové koncovky. K tomuto kroku mě vedly *Pravidla českého pravopisu*.

Největším problémem při práci s titulky bylo udělat kvalitní překlad, poté jej přizpůsobit pravidlům, která se vztahují na tvorbu titulků.

Při tvorbě překladu jsem se řídil odbornou literaturou.

Vytváření a časování titulků k filmu *Loutka* bylo časově náročné, ale zároveň velmi zajímavé a poučné. Vždy mně zajímalo, jak se při vytváření titulků postupuje. Nyní jsem o tuto zkušenost bohatší a věřím, že se naskytne ještě další příležitost, kdy tyto nashromážděné informace budu moct opět použít.

4 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo poukázat na problémy spojené s překladem dialogové listiny a tvorbou titulků k filmu *Loutka*, který vznikl na základě románu slavného polského pozitivistického spisovatele Bolesława Prusa. Krátce po vzniku si tento román získal velkou popularitu a uznání mezi světovou literaturou. Dnes je považován za významnou součást kulturního dědictví. Byl přeložen do mnoha jazyků, mezi kterými nechybí ani čeština.

Filmová adaptace tohoto románu si uchovala své kouzlo, a proto jsem se rozhodl přiblížit jí ve své práci v rámci prohloubení vztahu mezi českým a polským divákem.

Informace pro vypracování bakalářské práce jsem získával z různých zdrojů českých a polských autorů. Dostupnost některých odborných titulů byla velmi komplikovaná. Mnoho internetových odkazů bylo v průběhu vzniku této Bakalářské práce zrušeno a bylo je nutno nahradit jinými zdroji. Tato skutečnost mě přiměla k tomu, abych veškeré vědomosti hledal v odborné literatuře.

I přes tyto problémy jsem se nevzdal a pokračoval, protože hlavním mravním krédem každého překladatele je propagovat kulturu, mateřský jazyk jiného národa, prohlubovat mezikulturní vazby a popularizovat určitý umělecký směr.

Jak toho dosáhnout? Překladatel se musí řídit určitými kritérii originálu a nikoli potřebami budoucích čtenářů. Každý překlad si žádá individuální přístup. Měli bychom jej chápat jako jedinečný. K tomuto se vztahují i slova Voltairea: *Překlad je jako žena: buď je krásná, nebo věrná.*

Překládání není jednoduchou záležitostí. Překladatel musí mít mnoho teoretických i praktických znalostí z jazyků s nimiž pracuje a musí se neustále vzdělávat. Veškeré znalosti překladatele se odbíjí na kvalitě překladu.

U překladu filmu *Loutka* důležitou úlohu plnila příbuznost výchozího a cílového jazyka (polština a čeština). S románem Bolesława Prusa jsem se už dříve několikrát setkal a měl jsem smíšené pocity. Bydlím na česko-polském území, místě kde se prolínají dvě odlišné kultury, a proto mi při práci pomáhala slova Antonyho Pyma: *Překladatel je míšenec patřící současně do dvou kultur.* Jelikož znám obě kultury doufám, že se mi překlad povedl.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

1. Banaszekiewicz, E.: *Uniwersalna Encyklopedia szkolna*. Warszawa, PWN 2003.
2. Gierowski, J.: *Historia Polski*. Warszawa, PWN 1979.
3. Grodecka, A.: *Pozytywizm*. Warszawa, Polonia Press 1998.
4. Knaflowska, J.: *Dzieje literatury polskiej*. Poznań, Posiedlik-Raniowski i Spółka 1990.
5. Kufnerová, Z.: *Čtení o překládání*. Jinočany, H & H 2003.
6. Kufnerová, Z.: *Překládání a čeština*. Jinočany, H & H 2003.
7. Kurzowa, Z.: *Słownik synonimów polskich*. Warszawa, PWN 1998.
8. Lotko, E.: *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi*. Ostrava, Profil 1986.
9. Lubelski, T.: *Historia kina polskiego*. Chorzów, Videograf II 2008.
10. Łąkowski, R.: *Encyklopedia Popularna*. Warszawa, PWN 1982.
11. Markiewicz, H.: *Literatura pozytywizmu*. Warszawa, PWN 1986.
12. Markiewicz, H.: *Pozytywizm*. Warszawa, PWN 1978.
13. Markowski, A.: *Nowy słownik poprawnej polszczyzny*. Warszawa, PWN 2003.
14. Michalak, B.: *Polskie Oscary*. Warszawa, Prószyński i S-ka 2000.
15. Novák, J.: *Kancionál „Chwalmy Pana“*. Frysztat, 1948.
16. Oliva, K.: *Polsko-český slovník*. Praha, Academia 1999.
17. Płażewski, J.: *Historia filmu dla każdego*. Warszawa, WAiF 1977.
18. Prus, B.: *Lalka*. Warszawa, PWN 1953.
19. Prus, B.: *Loutka*, Praha, Odeon 1981.
20. Siatkowski, J.: *Česko-polský slovník*. Warszawa, WP 2007.
21. Šaur, V.: *Pravidla českého pravopisu*. Praha, Ottovo nakladatelství 2005.
22. Szkiewicz, W.: *Historia filmu polskiego*. Warszawa, WAiF 1966.
23. Tomalska, H.: *Historia od pierwszych cywilizacji do czasów nowożytnych*. Warszawa, WSiP 1993.
24. Wiśniakowska, L.: *Słownik wyrazów obcych*. Warszawa, PWN 2004.

Internetové zdroje:

Polské kino a film po druhé světové válce. Dostupné z:

<http://www.polskaszkolafilmowa.pl/pl/>, 20.4.2011.

<http://www.100latpolskiegofilmu.pl/pl/historia/kino-powojenne>, 1.4.2011.

Oscar. Dostupné z:

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Oscar>, 9.10. 2011.

Autor knihy Loutka - Bolesław Prus. Dostupné z:

http://pl.wikipedia.org/wiki/Boles%C5%82aw_Prus, 19.1. 2011.

Geneze - vznik románu Loutka. Dostupné z:

http://pl.wikipedia.org/wiki/Lalka_%28powie%C5%9B%C4%87%29#Tytu.C5.82
11.12.2011.

Dialogy ve filmu Loutka. Dostupné z:

http://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Brandys, 20.11. 2011.

Druhy titulků a jejich překlad. Dostupné z:

<http://www.fi.muni.cz/lemma/referaty/03/xsnopkov.pdf> 1.3.2012.

<http://www.tlumoceni-preklady.cz/o-prekladatelstvi/preklad-audio-vidео-dabing-filmu/> 1.3.2012.

ANOTACE

Marek Folwarczny

Katedra slavistiky – sekce polonistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Název diplomové práce:

Vybrané problémy při překladu polských filmových dialogů do češtiny na příkladu polského filmu *Loutka*

Selected problems with translation of Polish film dialog to Czech demonstrated on Polish film *The Doll*

Problemy translologiczne powstałe przy tłumaczeniu listy dialogowej na język czeski na przykładzie filmu polskiego *Lalka*

Vedoucí diplomové práce: Paní Prof. PhDr. Marie Sobotková CSc.

Počet znaků: 258 546

Počet příloh: 1

Počet titulů použité literatury: 24

Klíčová slova:

Bolesław Prus, Wojciech Jerzy Has, *Loutka*, polský film a kino, dějiny Polska, překlad filmu, problémy při tvorbě titulků, translologie, herecké obsazení, charakteristika hlavních postav.

Charakteristika diplomové práce:

Tato bakalářská práce je zaměřena na překlad filmového díla a následné zpracování titulků k filmu *Loutka* režiséra Wojciecha Jerzego Hase. Výchozím bodem pro řešení tohoto problému byl román Bolesława Prusa, na základě kterého byl film natočen. Poukázal jsem také na problémy, které vznikají během tvorby titulků k filmu. Výsledkem je práce, která přibližuje film, kulturu a zvyky polského národa v 19. století českým divákům.

Keywords:

Bolesław Prus, Wojciech Jerzy Has, *Loutka*, Polish film and cinema, Polish history, film translation, appeared problems during subtitles creation, translation, cast, characteristic of main characters

Annotation:

This bachelor thesis is concentrated on translation of film work and after that on subtitles processing to film *Loutka* in direction of Wojciech Jerzy Has.

Starting point in solution of this problem was Bolesław Prus's novel on which was film created. I have also pointed on problems which rises during subtitles production. Result of thesis is zoom in of Polish film, kulture and customs in 19. century to Czech viewers.

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2010/2011

Studijní program: Filologie
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Polština se zaměřením
na hospodářsko-právní a turistickou oblast (PHP)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
FOLWARCZNY Marek	Vendryně 683, Vendryně 73994	F080503

TÉMA ČESKY:

Vybrané problémy při překladu polských filmových dialogů do češtiny na příkladu polského filmu Výslech

NÁZEV ANGLICKY:

Selected problems with translation polish film dialog to czech demonstrated on polish films Interrogation

VEDOUCÍ PRÁCE:

Prof. PhDr. Marie Sobotková, CSc. – KSO

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

1. Úvod
2. Překlad filmového díla
3. Analýza problému překladu textu a konečného porozumění filmu českým divákem
4. Závěr

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

- BORDWELL, David, THOMPSONOVÁ, Kristin. Dějiny filmu. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové Noviny, 2007.
- JEWSIEWICKI, Władysław. Historia filmu polskiego (Dějiny polského filmu: Úvod do dějin polské kinematografie 1894 - 1939). 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění.
- PŁAZEWSKI, Jerzy. Historia filmu dla każdego. 1. vyd. Warszawa: Artystyczne i Filmowe, 1986.
- LEVÝ, Jiří. Umění překladu. 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1963.
- OLIVA, Karel aj. Polsko-český slovník. 2. vyd. Praha: Academia, 2004.
- SIATKOWSKI, Janusz, BASAJ, Mieczysław. Czesko-polski słownik. 3. vyd. Warszawa: Wiedza Powszechna, 2007.
- DUBISZ, Stanisław. Uniwersalny słownik języka polskiego. 1. vyd. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2003.
- DUNAJ, Bogusław. Słownik współczesnego języka polskiego. 1. vyd. Warszawa: PWN, 1996.
- DUNAJ, Bogusław. Popularny słownik języka polskiego. 1. vyd. Berl.n: Langenscheidt, 2007.
- KURZOWA, Zofia aj. Słownik synonimów polskich. 1. vyd. Warszawa: PWN, 1998.

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

Seznam příloh

Přílohou k této diplomové práci je DVD. Jeho obsahem je úplná bakalářská práce, film Wojciecha Jerzego Hasa *Loutka* a program Sub Edit, ve kterém byly tyto titulky vytvořeny.